

Vážení čtenáři,

od transformace lesního hospodářství a vzniku státního podniku Lesy České republiky uplynulo již 25 let. Čtvrtstoletí je v období lesa periodou krátkou, nicméně pro firmu se již jedná o úsek, který má smysl hodnotit, vzpomenout na úspěchy a samozřejmě i dát možnost zaznít kritickým hlasům, neboť konstruktivní kritika je motorem budoucích změn a cenou inspirací.

Letošní rok se proto nesl ve znamení různých připomínkových akcí. Jednou z nich byl lesnický sněm, který jsme spolupořádali s Českou lesnickou společností a jehož tématem bylo zhodnocení výsledků transformace původních podniků státních lesů po 25 letech. Naším cílem bylo vytvořit atmosféru pro objektivní diskusi, v rámci níž by mohla zaznít různá hodnocení a široké spektrum názorů. Domnívám se, že se podařilo původní záměr naplnit. Vedle nepochybně zajímavých údajů o okolnostech vzniku státního podniku a o důvodech pro zvolení dodnes uplatňovaného modelu hospodaření nad státním lesem zazněly i kritické hlasy poukazující na jeho nedostatky tak, jak jsou vnímány nevládními institucemi či zástupci odborů.

Lesnictví stálo v devadesátých letech na počátku nové cesty a zejména pak před úkolem, jak přejít na tržní způsob hospodaření. Otázkou pochopitelně je, jaký model měl být zvolen pro obhospodařování státního lesa. Osobně se domnívám, že oddělení odborné správy majetku od výkonu podnikatelských činností byl poněkud revoluční krok a přijaté řešení je svým způsobem unikátní. Dovolím si tvrdit, že dnes již 25letá historie podniku potvrdila životaschopnost zvoleného řešení. Tento přístup umožnil, aby se část kapacity tehdejších lesních závodů věnovala problematice odborné správy státního majetku a část pak výkonu podnikatelských aktivit, respektive došlo k tomu, že se obě nově vzniklé části silně profesionalizovaly, tzn. maximálně přizpůsobily svému poslání. Zásadní potřebou bylo nalézt řešení pro nastavení smluvního rámce (zejména z pohledu volby smluvních partnerů a pak ve vztahu k ekonomickému ukotvení spolupráce). V průběhu prvních několika let k tomu byly využívány kalkulační nástroje s cílem nastavení objektivních tržních kritérií v rámci probíhajících bilaterálních jednání. Tento systém částečně konzervoval existující smluvní vztahy a postupem času se ukázala zejména otázka jejich navazování (volba vhodného obchodního partnera) jako kritická, respektive v budoucnu již stěžejní v daných intencích udržitelná, a podnik přistoupil ke koncepci zadávání veřejných zakázek formou otevřených veřejných soutěží.

Každý obchodní model má své výhody a nevýhody, a to nejen obecně, ale i ve vztahu k velikosti majetku. Nespornou výhodou aktuálně provozovaného obchodního modelu státním podnikem Lesy ČR je jeho efektivnost a současně jeho protikorupční charakter. Podnik investuje nemalé prostředky a úsilí do rozvoje profesních schopností svých zaměstnanců, což se rovněž pozitivně promítá v jejich vysoké odborné úrovni. Systém jim umožňuje soustředit se výhradně na odbornou správu svěřeného majetku.

Nevýhodou, kterou aktuálně registrujeme, je jistá nepružnost reagovat na okamžité potřeby trhu či lesa, což je způsobeno zejména pozicí podniku jako veřejného zadavatele a díkci zákona o zadávání veřejných zakázek. Negativním důsledkem konkurenčního boje v rámci veřejných soutěží o lesnické zakázky je nezdědka neschopnost našich smluvních partnerů zajistit adekvátní pracovní podmínky pro své zaměstnance či spolupracující OSVČ a mnohdy také snaha o jisté ústupky v oblasti kvality prováděných služeb. Proto je cílem podniku dosažení kultivace soutěžního prostředí, což lze prakticky pouze vytvořením korektních smluvních vztahů a následnou důslednou kontrolou jejich oboustranného naplňování. Mimo to usilujeme o průběžné zlepšování kvality smluvních vztahů prostřednictvím procesu jejich hodnocení. Vzhledem k charakteru a rozsahu majetku i k jasným přínosům stávajícího obchodního modelu jsem přesvědčen o jeho nesporných výhodách a preferuji proto jeho další rozvoj.

Momentálně se nacházíme ve stavu, kdy lze namítat, že systém oddělení odborné správy od výkonu lesnických prací prostřednictvím podnikatelských subjektů selhal, a to vzhledem k tomu, že jsme umožnili smluvním partnerům přistoupit k ukončení smluvního vztahu dohodou ke konci letošního roku. Důvodem pro přijetí tohoto opatření byla mimořádná situace na středoevropském trhu, která se vyznačuje přetlakem nabídky dříví nad poptávkou po něm, jenž nastal ve velmi krátkém časovém úseku. Situace byla o to složitější, že naši západní sousedé využili své ekonomické síly k poskytnutí dotací vlastníkům lesa na zpracování nahodilé těžby, a to ve výši, které čeští prodejci dřeva nebyli schopni konkurovat. Nutno podotknout, že státní podnik vnímá učiněný krok za naprosto mimořádný, a pevně věříme, že se nám v budoucnu podaří nastavit smluvní vztahy a samozřejmě i legislativní rámec na principech, které budou schopny reagovat na jakékoliv výkyvy trhu.

V rámci vystoupení prvního generálního ředitele podniku Jiřího Olivy na sněmu lesníků zaznělo, že měl v počátcích svého působení u nově vzniklého podniku možnost spolupracovat se třemi ministry z různých politických stran, kteří se vůči podniku chovali seriózně a nikdy nezneužívali svého postavení k prosazování svých osobních či jakýchkoliv jiných nestandardních zájmů. Rovněž i já mohu konstatovat, že mám možnost spolupracovat s panem ministrem Marianem Jurečkou, který se vždy nejen k podniku, nýbrž i k lesnicko-dřevařskému sektoru choval naprosto seriózně a korektně. Důkazem budiž i jeho ochota řešit problémy sektoru, a to bez ohledu na předvolební období či na to, zda mu daná rozhodnutí přinesou vyšší popularitu do nadcházejících voleb, či nikoliv. Vážím si jeho pragmatického a konstruktivního přístupu.

Dovolte mi, abych využil této příležitosti k poděkování svým kolegům i obchodním partnerům za spolupráci, lesníkům přeji zdravé lesy, minimum nahodilosti, státním podnikům osvěcené pány ministry i jejich vedení a všem pak příjemný advent a dostatek času k zamyšlení se nad pravým významem nadcházejících Vánoc!

Ing. Daniel Szórád, Ph.D.
generální ředitel Lesů ČR, s.p.

Vydavatel: Lesnická práce, s.r.o. - člen skupiny DYAS.EU
nám. Smiřických 1 - Zámek, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
Tel.: 321 679 413-4, fax: 321 621 387,
e-mail: redakcelp@lesprace.cz, www.silvarium.cz

Ředitel společnosti: Ing. Oto Lasák
mobil: 604 211 166, lasak@lesprace.cz
Šéfredaktor: Ing. Jan Příhoda
mobil: 604 211 167, prihoda@lesprace.cz
Zástupce šéfredaktora: Ing. Petra Kulhanová
mobil: 604 211 041, kulhanova@lesprace.cz
Redaktorka: Tereza Malčánková
mobil: 734 766 396, malcankova@lesprace.cz
Manažerka PR a reklamy: Mgr. Natalie L. Raeva
mobil: 604 211 175, raevova@lesprace.cz
Předplatné: Irena Jehnětová
mobil: 604 211 171, telefon: 321 679 413, predplatne@lesprace.cz
Grafická úprava, DTP: Ing. Pavla Neuhöferová, CSc.,
Mgr. Vlasta Doležalová
Korektorka: Bc. Anna Polášková

Externí spolupracovníci: prof. Ing. Vladimír Simanov, CSc.
Ing. Hana Nováková, Ing. Jan Kozel, Ph.D., PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

Redakční rada:

Ing. Jaromír Vašíček, CSc. – předseda,
Ing. Jan Václavík – místopředseda, doc. Ing. Martin Böhm, Ph.D.,
Ing. Martin Černý, CSc., Ing. František Dejnožka,
JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., Ing. Pavel Indra,
prof. Dr. Ing. Libor Jankovský, Ing. Jan Kozel, Ph.D.,
Ing. Tomáš Krejzar, Ph.D., Ing. Vladimír Krchov,
Ph.D., Ing. Miroslav Kutý, Ing. Václav Lidický, Ing. Jiří Novák, Ph.D.,
Ing. Michal Pernica, Ph.D., prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.,
Ing. Jiří Pohan, Ing. Roman Pospíšil, Ing. Petr Pražan, Ph.D.,
Ing. Jaroslav Rygl, prof. Ing. Vladimír Simanov, CSc.,
Ing. Richard Slabý, Ing. Stanislav Slanina, Ph.D., Ing. Radovan Srba,
Ing. Luďek Szórád, RNDr. Vladimír Veselý, Ing. Josef Vojáček,
doc. Dr. Ing. Tomáš Vrška, doc. Ing. Petr Zahradník, CSc.

Tisk: Tiskárna TRIANGL, s.r.o., Praha 9
Distribuce v ČR: SEND s.r.o., Praha 9 - Horní Počernice
Registrace MK: MK ČR E 405, ISSN 0322-9254
Předplatné a objednávky inzerce v ČR a SR
přijímá výhradně redakce časopisu Lesnická práce
písemně, telefonicky: 321 679 413, e-mailem: predplatne@lesprace.cz
Ceník inzerce, pokyny pro autory apod. najdete na našich internetových
stránkách www.lesprace.cz
Na Slovensku: Magnet Press Slovakia, Šustekova 8,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava,
tel./fax: 00421267201931-33 (předplatné),
+421 267 201 921-22 (administrativa),
e-mail: predplatne@press.sk

Není-li uvedeno jinak, pochází veškeré
použité fotografie z archivu redakce.
Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav jednotlivých
příspěvků a možnost jejich případného zkrácení.
Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce
a při zachování autorských práv.
Pokyny pro autory naleznete na poslední straně časopisu.
Názory publikované v rubrice DISKUSE a v autorských článcích
se nemusejí svou formou a obsahem shodovat se stanoviskem
a názory redakce, redakční rady a vydavatele.

Cena předplatného v roce 2018: 840 Kč
(včetně poštovního a DPH).
Zvýhodněné studentské předplatné 2018: 720 Kč
(včetně poštovního a DPH).

Titulní fotografie: Milan Slavinger

Uzávěrky časopisu Lesnická práce pro rok 2018

Vydání	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Články	8. 12.	15. 1.	16. 2.	16. 3.	16. 4.	17. 5.	15. 6.	16. 7.	17. 8.	15. 9.	17. 10.	15. 11.
Inzerce	11. 12.	19. 1.	19. 2.	19. 3.	20. 4.	21. 5.	19. 6.	19. 7.	20. 8.	18. 9.	19. 10.	19. 11.

Distribuce časopisu první týden v měsíci.

Časopis Lesnická práce je vytištěn
na PEFC certifikovaném papíru

LESNICKÁ PRÁCE PROSINEC 2017

LESNICKÁ PRÁCE PF 2018

Osobní přání členů redakční rady a redakce
časopisu Lesnická práce 4

ROZHOVOR

Aktuální kůrovcová kalamita přesahuje rámec,
na který je nastaveno současné LH 8
Rozhovor s Jiřím Bílým oddělení ochrany lesů MZE
[Petra Kulhanová](#)

LESY ČR

XX. Sněm lesníků – 25 let od transformace
a založení LČR 14
[Petra Kulhanová](#)

ANKETA

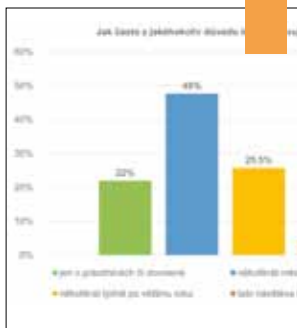
Transformace lesního hospodářství
očima obce lesnické 22
[Jan Příhoda](#)

DISKUZE

Happy birthday, LČR! 32
[Vladimír Simanov](#)

38

46

52

59

LES A VEŘEJNOST

Co si myslí návštěvníci lesa
o lesích a lesnictví 38

[Jan Příhoda](#)

REPORTÁŽ

Stav lesa 10 let po Kyrillu 42

Seminář ČLS

[Tereza Malčánková](#)

LES A VODA

Minimalizace ztrát lesní půdy
vlivem erozních a abrazních procesů 46

[Miloslav Šlezinger](#)

PĚSTOVÁNÍ LESA

Podíl MZD v první věkové třídě
po 20 letech podpory jejich výsadby 48

[Michal Synek](#)

LESNICKÉ OSOBNOSTI

Vzpomínka na Klementa Rejška 52

LEGISLATIVA

K některým otázkám právní odpovědnosti
v lesnictví 54

[Martin Cempírek](#)

FLD ČZU V PRAZE

Jak se daří pražské lesárně 59

[Marek Turčáni](#)

LOS informuje 62

Forstliches Deutsch 63

ČLS informuje 64

PEFC ČR informuje 66

Události a zajímavosti 67

Zahraniční události 70

Akcie firem LDP 74

Dřevařská burza 75

Dřevozpracovatelé 76

Ceny dříví 78

64

74

S námi víte, jak se z lesa ozývá!

www.silvarium.cz

Lesnická práce PF 2018

Michal Pernica

(Majetek Colloredo-Mannsfeld)

Život lesníkův je orámován významnými provozními událostmi, z nichž jednou z nejdůležitějších je uzávěrka. Je jedno, zda jde o uzávěrku měsíční, roční či decenální. Toto magické slovo může vyvolat vzrušení, paniku či pocit uspokojení. V posledních letech nám příroda práci moc neulehčuje: větrnou kalamitu střídá kalamita kůrovcová, suchá období jsou následována záplavami atd. To vše jen ztěžuje prostý život lesníka. Proto si dovolím do nového roku popřát všem příslušníkům cechu lesnického minimum takových obtíží a uzávěrky, nechť jsou pouze drobnou překážkou v naší krásné „zelené“ práci.

Vilém Podrázský (FLD ČZU v Praze)

Výchova studentů a lesních porostů má hodně společného. Oboru pěstování i lesnické fakultě bych proto přál úspěšnou obnovu, početné a kvalitní zmlazení v dobrých stanovištních podmínkách a jeho úspěšné odrůstání. Aby se dařila výchova a vyprodukovalo se maximum cenných sortimentů. A samozřejmě minimum kalamitních situací.

Jiří Pohan

(Česká komora lesních hospodářů)

Přeji všem našim lesům sílu a vitalitu, hodně vody a málo větru. Klidnou zimu a jaro bez kůrovce. Vlastníkům lesů přeji hodně sil a energie, dobrého odborného lesního hospodáře, slušné ceny dřeva a hlavně hodně radosti z lesnického hospodaření. Odborným hospodářům a všem kolegům v oboru přeji radost a naplnění z práce, pohodové vlastníky, férové obchodní partnery a spolupracující státní správu. Českému lesnictví přeji klidnou atmosféru, jednotu a souznění. Společně určitě zvládneme všechny současné problémy a lesy budou i nadále naší pýchou.

Petr Pražan

(DŘEVOZÁVOD PRAŽAN)

Do nového roku 2018 bych rád popřál lesnicko-dřevařskému oboru, aby ze strany politiků, ale i manažerů přestala vítězit alibistická cesta nejmenšího odporu a minimální zodpovědnosti s odkazem na trh, bez zřetele na celospolečenské, státní, ale i firemní následky. Přál bych si, aby začala vítězit cesta vedoucí k dlouhodobé spolupráci a strategickému využití dřeva ku prospěchu České republiky i firem v ní působících.

Roman Pospíšil (LESPROJEKT BRNO)

Do nového roku bych chtěl popřát projekční činnosti – taxaci hodně osvědčených zadavatelů, kteří upřednostňují kvalitu díla a zkušenosti firmy – projektantů oproti ceně. Lesnictví přeji takové lesníky, kteří mají odvahu nést odpovědnost, zaměřují se na budoucnost – plánují dlouhodobá opatření, mají dostatek nadhledu a rozhodují v souvislostech. Celému sektoru přeji větší jistoty a perspektivu. Lesům si dovolím popřát vřelou tvář přírody a Lesnické práci hodně spokojených čtenářů. A vám všem přeji klidné svátky vánoční, hodně zdraví a optimismu.

Miroslav Kutý (SLŠ Hranice)

Do nastávajícího roku 2018 srdečně přeji všem lesníkům, aby se jim úspěšně dařilo řešit všechny problémy, zvláště s hmyzími škůdci a větrnými kalamitami. Naším českým, moravským a slezským lesům přeji náležitou výchovu a péči, která přinese splnění všech jejich potřebných funkcí. Jako dlouholetý pedagog lesnického školství přeji všem lesnickým školám co nejužší a aktivní vztah s lesnickým provozem, a aby se jim dařilo vychovávat a vzdělávat morálně odpovědné lesníky, kteří se odborně uplatní na trhu práce.

Radovan Srba (Lesy ČR)

Radost i starosti, úspěch i nezdar, zdraví i neduhy, s pozdravem Lesu Zdar! To vše v míře přiměřené a dobrý pocit ze života přeji nám všem, čtenářům Lesnické práce, nejen v roce 2018. K tomu nádvkem klidné Vánoce, lásku, pokoru a dobré trávení. V profesní rovině přeji lesníkům nejvíce ze všeho stabilitu, podpořenou schopností vypořádat se s kalamitami, cenovými výkyvy, nedostatkem pracovníků, klimatickou změnou i společensko-politickým děním.

Jaromír Vašíček (ÚHÚL)

Do roku 2018 přeji všem kolegyním i kolegům vlídnou tvář přírody, moudré vlastníky a dostatek aktuálních informací o lesích, ve kterých hospodaří. Lesům v naší vlasti přeji vzdělané, činorodé a prozíravé lesníky, kteří dokážou na měnící se přírodu s rozvahou a předvídatostí reagovat tak, aby se i ti, co přijdou po nás, mohli radovat z pěkných a zdravých lesů.

Jiří Novák a Antonín Jurásek (VÚLHM – výzkumná stanice Opočno)

Lesníci jsou tradičně konzervativní. V poslední době však musí poměrně rychle reagovat na sušší a teplejší vegetační období, častější bořivé větry, gradaci škůdců, nové symptomy chřadnutí apod. V oboru pěstování lesa dnes nabízíme řešení, která jsou založena i na větším uplatnění kreativity lesního hospodáře (volba dřevinné skladby, výchovné zásahy, obnovní postupy, atd.). Bohužel inovativní přístup lesníků často nebývá pozitivně vnímán kontrolními orgány. V roce 2018 tedy přeje všem čtenářům Lesnické práce kromě zdraví a spokojenosti v osobním životě také větší možnost uplatnit své schopnosti a kreativitu v lesnickém hospodaření.

Vladimír Simanov (externí spolupracovník redakce)

Přeji všem čtenářům Lesnické práce, aby v roce 2018 nalézali v mých článkách pozitivní hodnocení českého lesnictví.

Martin Flora

(Advokátní kancelář Pásek, Honěk & Partners)

Přeji lesníkům i lesům, aby rok 2018 byl nejen rokem vysokých přírůstků, ale též rokem ubývání. Ubývání starostí, nemocí, nahodilých těžeb a též předpisů všeho druhu. Vlastně úplně postačí, zbydou-li jen ty, jejichž účel, smysl a text chápe alespoň polovina zákonodárců. P.S. Přání se netýká Ústavy. Ta se nyní považuje za nezávaznou.

Stanislav Slanina (PEFC)

Cesty k naplnění cílů základních pilířů lesního hospodářství nebyly vzájemně nikdy tolik v rozporu, jako jest tomu v poslední době. Výrazně k tomu přispívá probíhající globální změna klimatu s větrem, suchem a broukem v zádech. Zažitá pravidla hospodaření bude potřeba revidovat, abychom do budoucna zajistili nejen produktivní lesy, ale i jejich neméně důležité environmentální a sociokulturní funkce. Při veškerém našem počínání se neobejdeme bez důsledné komunikace nás lesníků se širokou veřejností. Umíme to, jen nás ještě není tolik slyšet! Opakujme si proto pro celý příští rok základní pravidlo v marketingu – co si myslí veřejnost, to je pravda... Ať zdravý les a lesnický rozum zůstávají s touto krajinou!

Petr Zahradník (VULHM)

Mé novoroční přání je jednoduché – nechtějte mít zdravé lesy, bez škůdců, chorob a dalších poškození. Bohužel je mi jasné, že jde spíše o zbožné přání a mnohým z vás se nemůže vyplnit. Současný stav v lesích to neumožňuje. Proto alespoň ať se počasí vrátí k tomu, čemu jsme dříve říkali „normální“ – více srážek, méně extrémních teplot, vichřic... Ať se vám úspěšně daří zvládat přemnožené škůdce (což není jednoduchý úkol), ať se vám vrátí chuť do práce a nemáte pocit ze zbytečně vynaloženého úsilí, a že ať děláte, co děláte, nikam to nevede. Při zvládání těchto nelehkých úkolů je důležitá spolupráce nás lesníků na všech úrovních, porozumění problémům těch druhých a pomoc při zvládání neobvyklých situací. A hlavně žádní další noví škůdci, žádné nové gradace a také pocit z dobře vykonané práce.

Tomáš Vrška (Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví)

Lesníkům přeji, aby se jim dostávalo otevřené mysli a schopnosti sebekritického myšlení v míře větší než obvyklé. Přestávají-li namnoze fungovat adaptační mechanismy lesů, potřebujeme více hledat příčiny a souvislosti, a ne se pořád odkazovat na „stará, prověřená“ schémata, která přestávají platit. Potřebujeme si více přiznávat chyby a brát si z nich poučení. Ale v neštěstí je vždy skrytá naděje. Změna přístupu k hospodaření může být začátkem nové tvořivé práce a přál bych všem, aby v těžké situaci dokázali najít pozitivní vizi, i když se to někdy zdá nemožné.

Martin Böhm (FLD ČZU v Praze)

Ve škole se učíme o tom, že práce lesníka spočívá v celoživotním úsilí, při kterém je budoucí výsledek často nejistý a poučení z vlastních chyb je možné až v delším časovém období. Přeji proto všem lesníkům co nejméně chyb s dlouhodobými dopady, aby Vás práce naplňovala a abyste v krásném lesním prostředí spolupracovali s dobrými lidmi. Abyste na konci roku, až se ohlédnete zpět, mohli být na svou práci právem hrdí. Kromě úspěchů v práci přeji každému také vyváženou profesní a osobní stránku života a hodně štěstí a smíchu v životě osobním. Lesu zdar a bezva dřevo!

Jan Kozel (NP Šumava)

Lesníci v současné době čelí nahodilým těžbám nebývalých rozměrů. Zdá se však, že jsou příliš svázáni legislativními či vnitropodnikovými limity, což jim ubírá síly a motivaci. Přeji všem lesníkům a správcům lesa, aby mohli své znalosti, zkušenosti a inteligenci uplatňovat bez zbytečných byrokratických překážek, aby mohli jednat flexibilně a svá odborně oprávněná řešení akutních problémů realizovali s radostí prostřednictvím kvalifikovaných a spokojených dělníků.

Přeji lesníkům, aby se mohli opět opřít o sociální pilíř lesního hospodářství, který se ve víru výběrových řízení kácí k zemi.

Josef Vojáček (VLS ČR)

Čtenářům Lesnické práce přeji do roku 2018 skoro každý den vůli a motivaci vstát a jít do zaměstnání, dostatek kvalitního sadebního materiálu, mírný nedostatek zvěře, soulad jejich činnosti a zájmů ochrany přírody, desítky nachozených km, než narazí na první strom napadený kůrovcem, pocit zadostiučinění a hrdosti na výsledky své práce, samé milé a usměvavé tváře kolem sebe, entuziasmus, plamen v sobě, kterým mohou zapálit, štěstí zdraví a chuť do života...

Pavel Indra (Lesy ČR)

K výzvě redakce Lesnické práce sepsat novoroční přání se rád připojuji. Navíc když by se mohlo jednat o více než novoroční přání všeho dobrého. A tak přeji lesníkům, aby se dokázali vypořádat s kalamitní situací, spojenou s rozsáhlým rozpadem smrkových porostů dřívě těžko myslitelného rozměru. Před námi lesníky stojí mnoho nesnází, které si jistě dovedeme představit, ale za nejdůležitější považují zachování důvěry veřejnosti, že lesníci vědí, jakým způsobem vzniklé situaci čelit a jak dosáhnout toho nejlepšího možné výsledku nejen pro nás, ale i prošlé generace.

Luděk Szórád (Kloboucká lesní s.r.o.)

V dnešní složitě a nepřehledné situaci, která panuje napříč lesnicko-dřevařským sektorem, je toho jistě mnoho, co popřát do příštího roku. Já osobně přeju všem lesům, aby se v příštím roce více než na ekonomický prospěch z nich dbalo na jejich potřeby, zdravotní stav a trvalou udržitelnost.

Kolegům lesníkům přeji mnoho úspěchů, trpělivosti a zdravého rozumu při přístupu k lesům a hospodaření v nich. Celému sektoru pak přeji, aby byl rok 2018 klidnější a úspěšnější než roky minulé, zároveň s větší odpovědností k lesům, lidem i tradicím lesnictví.

Lesnická práce PF 2018

Vladimír Veselý (UNILES)

Všem lesníkům a čtenářům Lesnické práce upřímně přeji studený a mokrý rok 2018, dostatek včas přistavovaných vagonů, setrvalou poptávku po všech sortimentech dříví a pravidelný „přisun“ absolventů učňovských oborů a škol ochotných uplatnit svoje schopnosti a vzdělání v praxi. Více živých koňů a kočích. Menší závislost na médiích a větší nezávislost na politice a politikách. Nezávislost na dotacích. Vzdělanější a globálně méně zkorumpované ochránce životního prostředí. Stimulační ukazatele upřednostňující stav lesa před momentálním hospodářským výsledkem.

Osvícené nadřízené a pracovitě a zodpovědně podřízené. Partnery, kteří se budou umět na společně řešené problémy podívat i jejich očima. Touhu se neustále vzdělávat. A aby si pod záplavou vyhlášek, příkazů, smluv, dodatků, certifikátů a indexů zachovali schopnost uvědomovat si hlavní smysl své práce a mohli z ní mít radost.

Pevně zdraví, stabilní rodinné zázemí a spoustu každodenních malých radostí. Zdravý rozum. A hlavně světový mír.

Petra Kulhanová (Lesnická práce)

Příští rok jistě nebude pro lesníky rokem snadným. K novoročnímu přání si proto dovolím vypůjčit citát: Yesterday is history, tomorrow is a mystery, today is a gift... Přeji tak lesníkům, aby se přes všechny starosti a pracovní povinnosti nezapomínali radovat ze života. Aby nezapomínali na své nejbližší. A přeji jim osvícené protějšky, které budou mít pochopení pro jejich práci. Bez stabilního a láskyplného rodinného zázemí, bez onoho pomyslného klidného přístavu, by se všechny problémy totiž řešily mnohem hůře.

Tereza Malčánková (Lesnická práce)

Do nového roku přeju Tobě milý čtenáři, aby výtisk Lesnické práce zůstal i nadále v Tvém inventáři. Pak Ti také přeju dostatek zdraví, kůrovci však o něco více zmaru. Měj hlavu vztyčenou a pocíť radost, když vidíš, jak ti ten porost dobře narost.

Jaroslav Rygl

(Lesní Společnost Ledec Nad Sázavou)

Všem čtenářům i jejich blízkým a přátelům bych chtěl především popřát hodně zdraví a štěstí, a to , aby se v životě setkávali se samými pozitivními a empatickými lidmi, kteří budou vnímat nejen své, ale i jejich problémy a vždy budou mít snahu pomoci. Bez toho nemá nic světského významnější smysl. Vzhledem k úzce zaměřenému okruhu čtenářů tohoto časopisu cítím mimo jiné povinnost popřát lesům a půdám českým více vody, neboť bez ní není života.

Lidem zdravý rozum a schopnost nacházet správná řešení v dnešních nelehkých dobách.

Jan Václavík

(DYAS.EU a PERPERUNA ECO)

Určitě všem čtenářům i spolupracovníkům Lesnické práce přeji hodně zdraví a štěstí i v roce 2018. Ale všem bych chtěl popřát hlavně konec kalamit. S tou kůrovcovou kalamitou se nakonec asi vypořádá příroda, ale lidská – personální kalamita, která dnes vzniká v důsledku nevládnutých rolí státu a jeho institucí, se jen tímto mým přáním asi nevyřeší. V porostech ubývají kvalifikovaní dělníci a dělnice i zkušení THP. Někteří odcházejí na zasloužený odpočinek, jiní opouštějí lesy a odcházejí jinam „za lepším“. Taký nám všem přeji více času, abychom se mohli častěji potkávat a mohli více o našich starostech debatovat. A rovněž nám všem přeji více odvahy, abychom se nebáli o našich problémech hovořit nejen mezi sebou, ale také je pomohli řešit tím, že je zviditelníme i ostatním. Mimochodem, časopis Lesnická práce je tady určitě od toho, aby nám s tím pomohl.

Jan Příhoda (Lesnická práce)

Jako lesníci se staráme o více než třetinu území naší republiky. O lesy, kam si pro odpočinek a rekreaci každoročně chodí miliony návštěvníků. Pomocí unikátního systému lesní pedagogiky v našem oboru vzděláváme děti a navzdory všem problémům je lesní hospodářství ekonomicky soběstačné.

Přeji všem lesníkům abychom na výsledky naší práce dokázali být hrdí, aby se nám vrátilo profesní sebevědomí, které nám právem náleží, a dopomohlo nám k tomu, abychom mohli lépe prosazovat zájmy lesa a lesníků ve společnosti. Celému oboru přeji, abychom našli sílu k odbornému, razantnímu a účinnému řešení kůrovcové kalamity. Například přesunutím většiny ještě dostupných kapacit do problematických lokalit. Smluvní vakuum státních lesů k tomuto řešení téměř vybízí...

Všem čtenářům a čtenářkám pak přeji pokojné svátky, co nejméně starostí a do nového roku mnoho sil i potřebného optimismu.

Rekognoskační lety 2017 – Nové Heřminovy, Bruntálsko. Foto: Jan Lubojacký

AKTUÁLNÍ KŮROVCOVÁ KALAMITA PŘESAHUJE RÁMEC, NA KTERÝ JE NASTAVENO SOUČASNÉ LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

ROZHOVOR S JIŘÍM BÍLÝM,
VEDOUCÍM ODDĚLENÍ OCHRANY LESŮ MZE

Situace v ochraně lesa v České republice v posledních letech vykazuje setrvale zhoršující se trend. Podíl nahodilých těžeb překračuje polovinu těžeb celkových, což výrazně ovlivňuje hospodaření a možnost lesníků se systematicky věnovat adaptaci na měnící se klimatické podmínky. Oproti minulým obdobím mají na nepříznivém stavu hlavní podíl biotičtí škodliví činitelé, především rozsáhlá gradace podkorního hmyzu na smrku. Na aktuální situaci v oblasti ochrany lesa, přijatá opatření či poskytované služby vlastníkům lesů v kontextu současné situace jsem se zeptala Jiřího Bílého, vedoucího oddělení ochrany lesů Ministerstva zemědělství.

Ing. Jiří Bílý, Ph.D.

Absolvoval magisterské studium ve studijním oboru Lesní inženýrství (2003) a doktorské studium v oboru ochrana lesů a myslivost (2008) na aktuálně Lesnické a dřevařské fakultě České zemědělské univerzity v Praze. Na Ministerstvu zemědělství v Oddělení ochrany lesů působí od roku 2007, od června roku 2016 jako vedoucí oddělení.

KŮROVCOVÁ SITUACE

■ Vývoj v oblasti ochrany lesa lze označit za alarmující. V roce 2016 objem nahodilých těžeb v ČR činil 9,4 mil. m³, představoval tedy více než polovinu celkových těžeb. Podobná situace byla před deseti lety po orkánu Kyrill. Jaké hlavní faktory podle vás stojí za současným stavem?

Srovnání s rokem 2007 je možné pouze co do výše celkových nahodilých těžeb, co do příčin těchto těžeb je situace velmi odlišná. Zatímco v roce 2007 činily škody větrem 86 % nahodilých těžeb, v letošním roce bude více než 50 % nahodilých těžeb v důsledku hmyzí kalamity. Zásadním primárním faktorem je však víceleté kontinuální působení sucha, které vedlo k plošnému oslabení vitality lesních porostů a k následné enormní gradaci podkorního hmyzu a rozvoji houbových chorob (především václavky). Aktuální rozsah kůrovcové kalamity svým objemem a rychlostí postupu přesahuje rámec, na který je nastaveno současné lesní hospodářství a samozřejmě také státní správa lesů.

■ Jak jste naznačil, Česká republika se v posledních několika letech potýká s bezprecedentní kůrovcovou gradací. V roce 2016 bylo evidováno 4,21 mil. m³ kůrovcového dříví, téměř o 100 % více než předchozí rok. Jaká je prognóza nahodilé těžby kůrovcového a větrem poškozeného dříví pro letošní rok?

Na základě průběžných údajů lze odhadovat, že celková výše nahodilých těžeb za rok 2017 může být až cca o 1/3 vyšší než v roce předchozím a může se pravděpodobně blížit hodnotě 12 mil. m³. Hlavní podíl na tomto nárůstu oproti roku předchozímu bude mít právě navýšení nahodilých těžeb kůrovcového a větrem poškozeného dříví a také další nárůst objemu dříví poškozeného suchem.

Odhadujeme, že kůrovcové těžby v roce 2017 dosáhnou úrovně cca 5,5 mil. m³, těžby větrem poškozeného dříví by mohly dosáhnout 3,5 až 4 mil. m³, v závislosti na rychlosti postupu zpracování aktuálních kalamit do konce roku. Nahodilé těžby v roce 2017 se tak částečně přiblíží úrovni nahodilých těžeb v „Kyrillovském“ roce 2007 (14,88 mil. m³).

■ V ČR při přepočtu objemu kůrovcového dříví v roce 2016 došlo k šestnásobnému překročení základního stavu kůrovců na jeden hektar. Nabízí se otázka, zda je stávající model ochrany lesů funkční.

Kritéria základního, zvýšeného a kalamitního výskytu kalamitních hmyzích škůdců jsou stanovena v příloze č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). Kůrovcová kalamita tak mimořádného rozsahu, které jsme nyní svědky zejména v oblasti severní Moravy a Slezsku, však přesahuje rámec „kalamitního stavu“, na který je vyhláška nastavena. Problémem v takových případech představuje vyhláškou udávaný počet obranných opatření – lapáků, který může být v konkrétních případech nereálný.

■ Právě stanovený počet lapáků je často diskutovaným tématem. Zaznívají argumenty, že v situaci kůrovcové gradace, jakou můžeme například vidět na severní Moravě, je tento způsob obrany neefektivní a ubírá venkovnímu personálu kapacity. Jaký je v této odborné otázce postoj MZe?

Konkrétní způsob realizace obranných opatření je na rozhodnutí vlastníka lesa nebo jeho odborného lesního hospodáře podle konkrétní situace na daném majetku. Toto rozhodnutí musí být samozřejmě učiněno i na základě posouzení reálných možností vlastníka všechny instalované lapáky bezpodmínečně včas asanovat.

■ V okolních státech od pokládání obranných opatření v případě kůrovcové gradace ustoupili a personál se věnuje aktivnímu vyhledávání a asanaci kůrovcových stromů. Lze si představit podobný přístup i u nás (a za jakých podmínek)?

Ano, Ministerstvo zemědělství vydalo již 18. března 2016 doporučená opatření v ochraně lesa, která obsahují i následující opatření: „Při kalamitním stavu lýkožroutů (dle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění) disponibilní kapacity přednostně soustředit na důsledné vyhledávání nově napadených stromů a jejich včasnou a účinnou asanaci. V oblastech, kde je zjištěn kalamitní stav lýkožroutů přitom lze odpovídajícím způsobem podle místní situace redukovat počty obranných opatření (stanovené podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění). K tomuto kroku přistupovat zejména v lokalitách s významným výskytem stojících oslabených stromů. Omezení počtu obranných opatření z výše uvedeného důvodu oznámit příslušnému orgánu státní správy lesů (omezení, příp. i vyloučení obranných opatření je přitom účelné uplatňovat především v období tzv. letního rojení, při jarním rojení k tomuto kroku přistupovat jen v nejnútnejších případech).“

Doporučená opatření v ochraně lesa jsou k dispozici na internetových stránkách Ministerstva zemědělství pod záložkou lesy, část lesnictví, záložka pěstování a ochrana lesů.

ODDĚLENÍ OCHRANY LESA MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Do působnosti oddělení spadá problematika ochrany lesa, nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin, včetně licencí k jeho uvádění do oběhu a vydávání povolení k jeho dovozu, a dále příprava předběžných souhlasů k nakládání s lesy ve vlastnictví státu.

Nejvýznamnější služby pro vlastníky lesa poskytované Ministerstvem zemědělství v gesci Oddělení ochrany lesa:

- Lesní ochranná služba (LOS)
- Expertní a poradenské činnosti v oboru lesního semenářství a školkařství, zakládání, obnovy a výchovy lesních porostů, zalesňování, biotechnologií a využívání introdukovaných a rychle rostoucích dřevin
- Vápnění a hnojení lesních půd poškozených imisemi
- Letecká hasičská služba
- Rekognoskační lety za účelem zjišťování aktuálního zdravotního stavu lesních porostů (zejména napadení lesních porostů kůrovcem)

■ **Neuvažuje MZe v těchto souvislostech o revizi vyhlášky č. 236/2000 Sb., stanovující podrobnosti opatření k ochraně lesa a oborové normy číslo 48 1000?**

Revize vyhlášky se plánuje současně s novelizací lesního zákona. Práce na novelizaci vyhlášky by mohly být zahájeny v průběhu příštího roku. Současně počítáme i s aktualizací ČSN 48 1000. Předpokládáme, že do této normy se promítnou výsledky aktuálně probíhajícího výzkumu, např. v oblasti bionomie lýkožrouta severského.

■ **Kritika se ve spojení s kůrovcovou kalamitou (ačkoliv spíše v souvislosti se záměrem vyhlásit plošný zákaz úmyslných těžeb smrku a borovice) snesla na fungování státní správy lesů na nižších úrovních. Vnímáte ji jako oprávněnou? Pokud ano, co by se mělo změnit?**

Aktuální kůrovcová kalamita je svým rozsahem a rychlostí postupu mimořádná. Systém státní správy lesů na řešení kalamity tohoto typu nebyl nastaven, má své personální i legislativní limity. Pravdou je, že aktivita státní správy nižších úrovní je i v kalamitních oblastech v mnoha případech velmi nízká - měřeno počtem správních úkonů, např. počtem vydaných opatření podle metodických pokynů rozesílaných ministerstvem v březnu 2016. Pro další vývoj situace v ochraně lesů v rámci celé ČR je proto nezbytné, aby se aktivita státní správy lesů nižších úrovní zvýšila. Aktuální zkušenost Ministerstva zemědělství s opatřením obecné povahy ukázala, že takovéto úkony je potřeba v první řadě činit na úrovni obcí s rozšířenou působností nebo krajů, které mohou takové opatření cílit s větší citlivostí a účinností. S ohledem na reálné možnosti státní správy lesů při současném personálním zabezpečení i modelu přenesené působnosti mi dovoluete se vyhnout komentáři na oprávněnost kritiky státní správy lesů.

■ **K nedobré situaci v ochraně lesa například na severní Moravě přispívá podle některých názorů také způsob zadávání komplexních zakázek u státních lesů, který není dostatečně flexibilní a schopný reagovat na situaci. Považujete tento důvod za jednu z příčin situace na severní Moravě? Jakou váhu byste mu připsal?**

Tento aspekt provádění ochrany lesa proti kůrovci samozřejmě velmi ztěžuje a mnohdy i zcela paralyzuje. Na situaci

v oblasti severní Moravy může mít svůj podíl, ale bude více jejím průvodním jevem než příčinou. O tom, jakou má váhu, nebudu spekulovat.

■ **V souvislosti s gradací kůrovce i nezanedbatelnými důsledky větrných kalamit lze očekávat, že drobní vlastníci, kteří včas nezpracují kalamitu ve svých porostech (v ČR je více než 300 tis. vlastníků lesů menších než hektar), mohou zásadním způsobem přispět ke zhoršení situace v ochraně lesa. Připravuje ministerstvo nějaké opatření, nařízení, které by vlastníky přimělo k řádné péči o své lesy?**

Ministerstvo zemědělství bude sledovat efekt stávajícího opatření obecné povahy zaměřeného na likvidaci nahodilé těžby s termínem do konce března 2018 a bude primárně usilovat o navýšení aktivity státní správy lesů nižších úrovní v této věci. V návaznosti na vývoj situace v roce 2018 nelze samozřejmě vyloučit ani další opatření učiněná na úrovni ministerstva nebo vlády České republiky.

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

■ **V září MZe avizovalo vyhlášení opatření obecné povahy, které mělo vlastníkům lesa dočasně nařídít zastavení úmyslných těžeb smrku a borovice. Proti opatření se tvrdě vymezil SVOL. Čekalo ministerstvo takovou reakci a bylo uvedené opatření v oboru dostatečně konzultováno a předjednáno předem?**

Návrh opatření obecné povahy byl připravován s ohledem na potřebu rychle reagovat na situaci po letošních srpnových vichřicích ve velice krátké lhůtě. I přes tento rychlý postup byl návrh předmětem jednání kulatého stolu náměstka pro řízení sekce lesního hospodářství dne 12. 9. 2017.

Jednání se zúčastnili zástupci vlastníků lesů (Lesy ČR, s.p., VLS ČR, SVOL), zástupci Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP) a Konfederace lesnických a dřevozpracujících svazů ČR (KLDS ČR) a také zástupci kůrovcovou kalamitou nejvíce postižených krajů, tj. Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Výsledkem jednání byla dohoda všech zúčastněných, spočívající ve zkrácení doby platnosti zákazu těžeb v předemném opatření obecné povahy do konce roku 2017.

■ **Na základě podnětů soukromých a obecních vlastníků lesů nakonec MZe přistoupilo k opatření, podle kterého musí vlastníci lesů pouze odstranit do konce března roku 2018 dřevo napadené kůrovcem nebo poničené letošními vichřicemi. Jak bude uvedené kontrolováno a hrozí za nesplnění nějaké postihy?**

K tomu, co jsem již uvedl k otázce státní správy lesů, lze jen doplnit, že na dodržování opatření obecné povahy jsou povinny dozírat veškeré orgány státní správy lesů. Za jeho porušení může být uložena pokuta až do výše 1 milionu Kč.

SLUŽBY VLASTNÍKŮM LESŮ

■ **Ministerstvo vydává pro vlastníky lesů metodické pokyny – „Doporučená opatření v ochraně lesa“ a „Doporučené technologické postupy při ochraně lesa proti kůrovcům“ – jakým způsobem se k vlastníkům lesů dostávají a považujete je za efektivní nástroj osvěty?**

Poslední „Doporučená opatření v ochraně lesa“ pro vlastníky lesů šifrolo MZe jako přílohu tiskové zprávy a jsou k dispozici na internetových stránkách MZe. Zprostředkování veškerých odborných informací a metodických pokynů v ochraně lesa zajišťuje na základě pověření MZe LOS prostřednictvím svých internetových stránek nebo v rámci školení a seminářů pro vlastníky lesů i státní správu lesů. Aktuality v ochraně lesa jsou k dispozici na stránkách Lesnické práce v rubrice LOS informuje. V případě osvětových letáků cílených na drobné vlastníky lesů probíhala distribuce také prostřednictvím státní správy lesů nižších úrovní. Snažíme se tedy využívat široké škály informačních kanálů. Tento komplexní způsob osvěty považujeme za efektivní, byť se aktuálně na stavu lesů příliš neprojevuje.

■ **Jednou ze služeb MZe vlastníkům lesů je provádění rekognoskačních letů za účelem zjišťování zdravotního stavu lesů, zejména stavu kůrovce. Jaké jsou obecně podmínky této služby a kolik vlastníků ji každoročně využije?**

Služba je určena pro vlastníky lesů větších výměr pro usnadnění vyhledávání problémů v ochraně lesa v rámci rozsáhlých, obtížně přístupných lesních komplexů, nebo naopak v případě územně roztroušené

držby. Výběr vhodných účastníků a jejich organizaci zajišťuje ministerstvo zemědělství ve spolupráci s jednotlivými krajskými úřady. V letošním roce se letů účastnilo 232 zástupců vlastníků lesů a dále až 140 zástupců státní správy lesů, prostřednictvím kterých se předpokládá přenos informací vlastníků lesů drobných výměr, celkem tedy 372 osob.

■ **S jakým rozsahem této služby počítáte na rok 2018 (vybrané oblasti, počet letových hodin, alokované finanční prostředky)?**

V roce 2018 počítáme se zajištěním této služby ve stejném rozsahu, tj. rekognoskace v rámci celého území České republiky prostřednictvím dvou minimálně třímístních letounů. V ideálním případě se celkem jedná až o 300 letových hodin.

■ **Pokud jako vlastník lesa mám o tuto službu zájem, co musím udělat?**

Vlastníci lesů, kteří by této službě chtěli využít, se mohou pro informace obrátit na Ministerstvo zemědělství, Oddělení ochrany lesů. Na tomto místě bych chtěl upozornit, že aktuální informace o organizaci této služby v příštím roce budeme schopni poskytnout nejdříve v březnu roku 2018.

■ **Jednou z dalších služeb je vápnění lesů. Podle jakého klíče jsou lokality vybírány a jak funguje zapojení vlastníků?**

Lokality vhodné k vápnění jsou rámcově vybírány na základě výsledků šetření prováděných ÚKZÚZ nebo VÚLHM z pověření MZe v rámci služeb pro vlastníky lesů. Na základě těchto výsledků a vydaného doporučení k vápnění jsou následně vybrány konkrétní plochy pro vápnění podle „Metodiky výběru ploch pro vápnění lesních půd“ (Šrámek, V. a kol., Lesnický průvodce 7/2017, ISBN 978-80-7417-088-1). Vlastník lesů obvykle iniciuje provedení základního šetření a poskytne písemný souhlas s vápněním svých pozemků, přípravu projektu, jeho projednání a zajištění realizace zajišťuje a financuje MZe. Vlastník lesů se následně podílí na kontrole realizace vlastního vápnění.

■ **Můžete shrnout základní data za rok 2017 (alokované prostředky, rozsahy vápnění apod.) a s jakým rozsahem služby se počítá pro rok 2018?**

V roce 2017 bylo povápněno celkem 4 472,65 ha, v roce 2018 bude na základě již uzavřených smluv zajištěno vápnění dalších 4 385,34 ha. Vápnění je realizováno v rámci

Letecké vápnění: ukázka práce vrtulníku (2017). Foto: Jiří Bílý

celé oblasti Krušných hor (lokality Kraslice, Horní Blatná, Jáchymov, Vejprty, Kryštofovy Hamry, Kovářská, Hora Svate Kateřiny, Jirkov, Blatno, Litvínov a Cínovec). Alokované roční prostředky činí cca 41 mil. Kč s DPH. I v následujících letech plánujeme pokračovat v programu vápnění lesních půd poškozených imisemi v obdobném ročním rozsahu.

■ **Jakým způsobem se sleduje a vyhodnocuje účinnost vápnění?**

Vápnění se vyhodnocuje v síti trvalých odběrných míst založených na vápněných a kontrolních (nevápněných) plochách a kontrola je prováděna v intervalu 2, 5 a 10 let po vápnění. K analýzám se z těchto míst odebírají vzorky půdy a asimilačních orgánů. K dispozici jsou zároveň výsledky odběrů provedených před vápněním. Metodický postup shrnuje certifikovaná metodika „Kontroly aplikací vápnění v lesních porostech“ (Šrámek, V. a kol., Lesnický průvodce 6/2014, ISBN 978-80-7417-084-3). Na vyhodnocování účinnosti vápnění MZe dlouhodobě spolupracuje s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti. Výsledky vyhodnocování účinnosti vápnění jsou zhmotněny např. v publikaci „Vápnění lesů v České republice“, která je v elektronické podobě k dispozici na stránkách MZe: pod záložkou lesy, část lesnictví, záložka pěstování a ochrana lesů.

ICP FOREST

■ **Závazkem České republiky je provádět monitoring zdravotního stavu lesů v rámci programu ICP Forest. Jak jsou na tom naše lesy ve srovnání s okolními státy a lze porovnat vývoj zdravotního stavu lesů u nás a u našich sousedů?**

Podle aktuálních podkladů VÚLHM byl zdravotní stav lesů v ČR v posledních deseti letech poměrně vyrovnaný, v roce 2016 se projevil dopad sucha na zvýšené defoliaci především jehličnatých porostů. Lokálně dochází ke zvýšené mortalitě především smrku v oblasti Moravy a Slezska, zlepšování zdravotního stavu lze naopak pozorovat na některých plochách v západní části ČR. Vitalita lesa (měřeno mírou defoliacie) se výrazně liší i podle věku jednotlivých ploch, kdy mladší porosty (do 59 let) jehličnatých i listnatých dřevin dosahují v porovnání se staršími porosty všeobecně nižších hodnot defoliacie. Tendence v okolních zemích jsou obecně obdobné jako na našem území – podle informací VÚLHM se např. v Polsku a Slovenské republice projevilo chřadnutí smrkových porostů v důsledku sucha a biotických škůdců dříve než u nás, naopak v Rakousku a částečně i v Bavorsku se pravděpodobně začíná projevovat s určitým zpožděním až nyní a v Sasku (stejně jako v Karlovarském či Ústeckém kraji) se zatím tento problém nevyskytuje.

■ **Monitoring zdravotního stavu lesů zajišťuje VÚLHM. Jaké finanční prostředky jsou na tuto činnost alokovány na další období (počínaje rokem 2018)?**

Pro následující období se počítá s alokací prostředků na tuto činnost ve výši cca 6,5 mil. Kč s DPH ročně.

OCHRANA PROTI POŽÁRŮM

■ **Od prvního dubna Ministerstvo zemědělství přistoupilo k novému modelu Letecké hasičské služby (LHS), kdy nové**

není zajišťována letecká hlídková činnost, ale výlučně hašení požárů. Jaké jsou první zkušenosti s tímto modelem?

Po prvním roce provozu lze konstatovat, že nově nastavený systém LHS je funkční. Leteckou technikou bylo v roce 2017 hašeno celkem 15 požárů, z toho osm prostřednictvím Letecké služby Policie ČR a sedm prostřednictvím soukromých leteckých provozovatelů zapojených do systému LHS. Rok 2017 nebyl sice na počet a rozsah lesních požárů nijak významný, ale nový systém LHS je nastaven tak, aby byl schopen vyhovět mimořádným požadavkům na zajištění letecké hasební činnosti jako v poslední době např. v letech 2012 nebo 2015.

■ Z jakého důvodu bylo přistoupeno k vyloučení letecké hlídkové činnosti a je tato činnost řešena v rámci jiného projektu?

Letecká hlídková činnost byla vyhodnocena jako neefektivní, neboť počet tímto způsobem zjištěných požárů byl dlouhodobě naprosto minimální. Proto bylo od této činnosti při nastavování nového systému LHS upuštěno a MZe ji nezajišťuje ani jiným způsobem.

PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

■ V souvislosti se zpříšňováním legislativy týkající se prostředků na ochranu rostlin se lesního hospodářství již dotklo omezení v používání rodenticidů, což může například na kalamitních holiích představovat problém. Jak pokračuje hledání alternativních přípravků?

Máme signály, že by pro lesní hospodářství mohl být v ČR nový rodenticid registrován cca v roce 2019. Než se tak stane, budeme muset řešit zajištění rodenticidů v kritických letech i nadále formou minoritního povolení na výjimku v délce na 120 dnů, jako tomu bylo např. v roce 2016 v případě přípravku Storm Secure nebo Stutox I.

Jedním z úkolů, kterým MZe pověřuje LOS, je právě sledování vývoje v oblasti povolených přípravků pro ochranu lesa a intervence ve prospěch udržování sortimentu povolených přípravků pro lesní hospodářství proti celému spektru relevantních škodlivých činitelů.

ODDĚLENÍ OCHRANY LESA

■ Můžete ve stručnosti shrnout rok 2017 za oddělení ochrany lesa – co se podařilo, kde vidíte rezervy apod.?

ZEMĚ EU SOUHLASILY S PĚTILETÝM PRODLOUŽENÍM LICENCE GLYFOSÁTU

Zástupci členských zemí Evropské unie dne 27. listopadu po diskusi takzvaného smírčího výboru souhlasili s návrhem Evropské komise na pětileté prodloužení licence pesticidu glyfosát. Ta by jinak skončila k 15. prosinci. O výsledku jednání výboru informovala Evropská komise.

Pro prodloužení licence látky, která je aktivní složkou například herbicidu Roundup společnosti Monsanto, hlasovalo 18 zemí EU, devět států bylo proti a jeden se zdržel. Hlasování umožní komisi licenci včas prodloužit. Česká republika, stejně jako klíčové Německo nebo Velká Británie byly mezi zeměmi, které prodloužení licence podpořily. Ministr zemědělství ČR Marian Jurečka k ukončení používání glyfosátu již dříve uvedl: „Pokud by najednou skončila možnost jeho užívání, nemají zemědělci mnoho jiných vhodných alternativ. Proto bych byl rád, kdyby byl čas na další důkladné přezkoušení vlastností glyfosátu. Jsem pro to, abychom o tom vedli odbornou diskusi a domluvili se na přísnějších podmínkách a omezení jeho užívání.“ Proti se dlouhodobě staví hlavně Francie.

„Dnešní hlasování ukazuje, že pokud chceme, jsme schopni přijmout naši kolektivní odpovědnost při rozhodování,“ uvedl po hlasování eurokomisař odpovědný za zdraví a kvalitu potravin Vytenis Andriukaitis.

Členské země si podle informací ČTK vymohly určité drobné změny v přílohách rozhodnutí, tý-

kající se například ochrany půdní fauny či privátních uživatelů.

O prodloužení licence kontroverzního pesticidu se v Bruselu jednalo několikrát. Prodloužení registrace glyfosátu navrhovala Evropská komise. Naopak Evropský parlament požadoval jeho zákaz do roku 2022. Návrhy komise byl členskými státy EU sedmkrát odmítnut, naposledy 9. 11., kdy odmítly i prodloužení registrace na pět let. Schůzka smírčího výboru tak byla posledním reálným pokusem o dohodu před vypršením nynější licence v polovině prosince.

Chemickou látku glyfosát, která se používá v přípravcích na odstraňování plevele, Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny označuje za pravděpodobně karcinogenní. Naopak Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) a Evropská agentura pro chemické látky (ECHA), o jejichž posudky se opírá Evropská komise, považují glyfosát za neškodný.

Rozhodnutí států EU okamžitě kritizovaly nevládní ekologické organizace. Podle Adriana Webba z evropské pobočky sítě organizací Přátelé Země je krok promeškanou příležitostí zbavit se rizikové látky. „Dalších pět let pro glyfosát vystavuje naše zdraví i životní prostředí riziku a je vážnou ranou na cestě k udržitelnému zemědělství,“ dodal Webb.

Podle ČTK (27. 11. 2017), red.

Čistě v oblasti ochrany lesa pokládám za úspěch zvládnutí administrativně náročných zadávacích řízení na realizaci druhé etapy projektu vápnění v Krušných horách pro období 2017–2018 i Letecké hasičské služby (rovněž na období 2017–2018).

Jako v dané chvíli nutný krok vnímám vydání opatření obecné povahy, jehož cílem je zajistit včasné odstranění následků kůrovcové i větrné kalamity.

■ Jaké hlavní výzvy a úkoly plynoucí pro oddělení ochrany lesa vnímáte pro rok 2018?

Hlavní výzvou je jednoznačně kůrovcová kalamita a hledání vhodných opatření, které by vedly nebo usnadnily cestu k jejímu postupnému tlumení. Taková opatření mají svými dopady samozřejmě značný přesah mimo rámec Oddělení ochrany lesů a o jejich uplatnění je uvažováno a rozhodováno na úrovni vedení resortu. Dalšími významnými úkoly budou příprava Národního programu ochrany a reprodukce genofondu

lesních dřevin pro období 2019+ a příprava zakázky na zajištění třetí části projektu vápnění lesů v Krušných horách, které by mělo probíhat v letech 2019–2020.

■ Součástí činnosti MZe je také kontrakt na Lesní ochrannou službu (LOS), která je dlouhodobě považována lesnickým provozem za velmi užitečnou instituci. Budete v návaznosti na problémy v ochraně lesa nějak navýšovat úkoly pro LOS, její personální posílení a s tím související financování LOS?

Pro rok 2018 MZe počítá s navýšením financování LOS, které umožní mimo jiné právě zajištění většího rozsahu poradenské činnosti pro vlastníky lesů. Minimální požadavky na personální zajištění LOS zůstávají z hlediska Ministerstva zemědělství coby zadavatele této služby stejné.

Děkuji za odpovědi (24. 11. 2017),
Petra Kulhanová

Přejeme hodně štěstí,
zdraví a úspěchů
v roce 2018.

XX. Sněm lesníků. Foto: Tereza Malčánková

XX. SNĚM LESNÍKŮ

25 LET OD TRANSFORMACE A ZALOŽENÍ LČR

Letos uběhlo 25 let od založení státního podniku Lesy České republiky, největšího správce lesního majetku v ČR. Transformace lesního hospodářství, kdy na nově zřízený podnik přešla správa státního lesního majetku a vlastní výkon lesního hospodaření přešel postupně na soukromé podnikatelské subjekty, byla od začátku předmětem mnoha diskusí. Slavnostní XX. Sněm lesníků České lesnické společnosti si dal za cíl shrnout účely, záměry a očekávání vzniku státního podniku LČR v kontextu dané doby a posoudit dosavadní vývoj podniku od jeho založení až do současnosti. Cílem sněmu bylo také posoudit perspektivy dalšího vývoje Lesů ČR v českém lesnictví včetně rolí, které by měly hrát, a poukázat na silné a slabé stránky podniku a rizika a příležitosti s ohledem na měnící se společenské a přírodní podmínky včetně klimatické změny.

Seminář byl rozdělen do dvou bloků, dopolední část se věnovala historii a současnosti státního podniku, v odpolední části proběhla panelová diskuse nad otázkou jeho budoucnosti. Moderování celé akce se ujal uznávaný novinář a moderátor Jakub Železný.

PŘIVÍTÁNÍ ÚČASTNÍKŮ

V úvodu účastníky pozdravil náměstek ministra zemědělství pro řízení sekce lesního hospodářství Patrik Mlynář. Konstatoval, že lesní hospodářství se v současnosti potýká s několika významnými problémy, z nichž nejzávažnější je kůrovcová kalamita, která je důsledkem oslabe-

ní smrkových porostů vlivem nepříznivých klimatických podmínek, zejména dlouhotrvajícího srážkového deficitu. Situaci navíc zhoršila větrná smršť ze srpna a orkán Herwart, které lokálně poškodily zejména smrkové porosty. Před lesním hospodářstvím tak stojí podle Patrika Mlynáře několik náročných úkolů. Za prvořadý považuje vytvoření krizového managementu pro efektivní zvládnání kalamit. Bude třeba přijmout odpovídající nástroje, mezi které kromě legislativních změn a přijetí ekonomických opatření patří i řešení otázky funkčnosti systému státní správy.

Předseda ČLS Pavel Drašík uvítal přítomné jménem pořadající České lesnické společnosti. Připomněl pozadí vzniku akce Sněmu lesníků a poděkoval Štěpánu

Kalinovi a Vladimíru Krečmerovi, kteří toto pravidelné setkání před dvaceti lety iniciovali. Připomněl, že až na pár výjimek byly sněmy vždy pořádány ve spolupráci s Lesy ČR, a proto Česká lesnická společnost uvítala možnost uspořádat slavnostní Sněm lesníků s připomenutím čtvrt století fungování státního podniku.

Na závěr úvodní části vystoupil generální ředitel státního podniku Lesy ČR Daniel Szórád. Upozornil, že XX. Sněm lesníků poskytuje jedinečnou možnost pro tříbení názorů a ozřejmení historických souvislostí vzniku Lesů ČR a je příležitostí pro načerpání nové inspirace a podnětů plynoucích z doporučení nebo konstruktivní kritiky do dalších let života podniku, čímž účastníky také vyzval k diskusi.

HISTORIE A SOUČASNOST

V dopolední části zazněly čtyři příspěvky komentující historii a současnost státního podniku.

Transformace, její široký kontext – Jiří Oliva

Jiří Oliva, první ředitel státního podniku Lesy ČR, se ve svém vystoupení zamyslel nad širším kontextem transformace a založení státního podniku. Jako zásadní omyl označil představu některých lesníků, že transformace byla dílem skupiny lidí pracujících na MZe. Připomněl, že národní hospodářství procházelo ekonomickou reformou, jejímž cílem byl přechod od centrálně plánované ekonomiky k ekonomice tržní a základem této reformy byla změna vlastnických poměrů, které se lesní hospodářství nemohlo vyhnout. Bez této reformy by podle něj státní lesy dnes neexistovaly, protože byla řada požadavků, na co by tak velký majetek měl být použit, například jako náhrada v zemědělství za nevydaný majetek a inventář. Způsob dodavatelského zajištění prací a systém komplexní zakázky, jehož součástí byl prodej dříví, zaručovaly, že se dříví dostávalo na trh tržním způsobem, který neumožňoval politické zásahy. Tento stav podle něj vydržel do roku 2003, do nástupu Jaroslava Palase, kdy se vystupňoval tlak na nesoutěžní mocenské přerozdělení zakázky a převedení obchodu se sortimenty surového dříví do rukou státního podniku. Za zásadní úkol podniku do budoucnosti považuje optimalizaci způsobu zadávání prací v režimu veřejné zakázky. Systém totiž vznikl v době, kdy Lesy ČR nebyly považovány za veřejného zadavatele, a uplatnění zákona o veřejných zakázkách na Lesy ČR přineslo určitou ztrátu akceschopnosti v mimořádných situacích. Jako zásadní také považuje rozvoj nových tržních forem prodeje dřevní hmoty.

Praktický kontext transformace, regionální dopad, pěstování a ochrana lesa – Miroslav Sloup

Miroslav Sloup z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů shrnul vývoj státních lesů u nás před rokem 1989 a po něm v západočeském regionu. Po vzniku LČR bylo podle M. Sloupa cílem převádět maximum odpovědnosti za stav lesa na nejnížší článek – provozního lesníka a ostat-

ní složky považovat za službu tomuto článku. Směrnice pro hospodaření měly být považovány za vodičko, nikoli nástroj represe. Byl stanoven konečný počet pracovníků na podnikovém ředitelství (100 pracovníků), aby se zabránilo neúčelnému rozrůstání administrativních zákazů a příkazů. Další vývoj podle M. Sloupa nastoupenou cestu změnil. Na vývoji státního podniku tak lze najít kladné i záporné stránky. Za klady považuje zvyšování biodiverzity ekosystémů, větší využití přirozené obnovy, přechody na podrobné hospodaření, lesní pedagogiku či zavedení zkoušek pro odborné lesní hospodáře. Za zápory považuje například to, že není naplňován sociální pilíř a dochází k zatěžování nejdůležitějšího článku – revírníků přebujelou administrativou. Současné smlouvy mezi LČR a dodavateli také podle něj neumožňují operativně řešit mimořádné události, navíc dochází k odčerpání vzniklých rezerv do státního rozpočtu, a tím se snižuje možnost rychlé reakce. Nad dílčími nedostatky a neúspěchy podle M. Sloupa ale převažují klady transformace.

Vývoj podnikání v lesnictví, lesnické zakázky, obchod s dřívím – Petr Jelínek

Petr Jelínek z Asociace lesnických a dřevařských podniků zhodnotil začátek a průběh transformace a představil různé obchodní modely pro správu státního lesa, které byly v průběhu 25 let vyzkoušeny. Dotkl se hlavních milníků v zadávání lesnických zakázek a obchodu se dřívím za historii státního podniku, od kalkulačního modelu KALK a smluv uzavíraných na dobu určitou 1–3 roky přes období dlouhodobých smluv a institut tzv. zpětného odkupu po změnu obchodního modelu zakázky v roce 2003 se smlouvami na pět let, první vyhlášení nových výběrových řízení na komplexní lesnické činnosti s prodejem dříví podle zákona o veřejných zakázkách v roce 2007 či paralelní fungování dvou typů zakázek v letech 2008–2010. Za nejlepší označil současný senátní model komplexní dodávky pěstebních a těžebních činností s prodejem dříví na pni (ve výši 70 % ročního etátu těžeb) v kombinaci s aukčním prodejem porostů (30 %). Upozornil, že v současnosti se řeší čtyři okruhy pro zlepšení smluvního vztahu: valorizace smluvních cen, nedostatek dělnických profesí, vyváženost smluvního vztahu a vznik kalamitního fondu.

Současnost, církevní restituce, nejbližší budoucnost – Daniel Szórád

Na konci prvního bloku vystoupil ředitel Lesů ČR Daniel Szórád. Představil základní charakteristiky a parametry podniku, věnoval se problematice církevních restitucí a jejich vlivu na státní podnik. Dále se věnoval výzvám, kterým musí lesní hospodářství čelit – zmínil patogeny kloubnatku na smrku pichlavém v Krušných horách, *Chalaru fraxinea* na jasanu v oblasti jižní Moravy a chřadnutí smrkových porostů na severní Moravě. Klimatické změny pak budou znamenat posun lesních vegetačních stupňů. Lesy ČR podle Daniela Szóráda na uvedené výzvy reagují zvyšováním zastoupení dubu a buku na úkor smrku a borovice, nezakládají monokultury smrku ani jiných dalších dřevin (nově vzniklé porosty vykazují 25–45 % příměs jiných dřevin), navyšují podíl přirozené obnovy lesních dřevin (v roce 1993 – 8 %, v roce 2016 – 32 %) a pěstebními zásahy vytváří prostorově a výškově diferencované skupinovitě smíšené porosty. Na konci svého vystoupení uvedl hlavní vize a směřování podniku v budoucnosti:

- průběžné tlumení důsledků klimatických změn v lesních porostech,
- kultivace soutěžního prostředí a smluvních vztahů,
- průběžná péče o personál,
- podpora odborného učňovského školství a obecně procesu získání dostatečného počtu výrobních kapacit z řad tzv. ekonomických migrantů z přijatelných zemí,
- snížení škod působených zvěří na lesní porosty, potažmo optimalizace výkonů pěstební činnosti,
- rozvoj projektů společenské odpovědnosti.

BUDOUCNOST

V dopolední části následovala diskusní část sněmu, kdy vybraní řečníci odpovídali na tři otázky, které jsou i s vybranými odpověďmi zařazeny na konec tohoto příspěvku. V následné panelové diskusi zazněly nejpálčivější problémy rezonující oborem – odumírání porostů a jak se budou lesy pěstovat, vliv současného systému zadávání veřejných zakázek na sociální oblast a odliv pracovníků mimo obor a s tím související nedostatek dělnických profesí a jak ho řešit, či otázka kultivace smluvních vztahů. Poslední část tak poskytla platformu k vyjádření a tříbení názorů, jakkoliv samozřejmě nemohla poskytnout prostor pro zformování konkrétních řešení.

Moderátor XX. Sněmu lesníků Jakub Železný a účastníci panelové diskuse Patrik Mlynář, Daniel Szórád, Jiří Oliva, Pavel Drašík, Petr Jelínek, Jaromír Bláha, Vít Zgarba, Michal Teraz a Zdeněk Domes. Foto: Zdeněk Vacek

ODPOVĚDI VYBRANÝCH ŘEČNÍKŮ NA TŘI ZÁKLADNÍ TÉMATA:

1. **Stanovisko k privatizaci státních lesů.**
2. **Koncepce lesnického hospodaření, vyváženost hospodářské a ostatních funkcí lesa.**
3. **Obchodní model pro správu státního lesa.**

Mgr. Patrik Mlynář
Ministerstvo
zemědělství

1. V současné době není žádná forma privatizace státních lesů „na pořadu dne“. Dosluhující vláda se v rámci své koaliční smlouvy snažila prosadit do lesního zákona výslovné ustanovení o nezczizitelnosti státních lesů; návrh stručné novely lesního zákona, který připravilo a předložilo Ministerstvo zemědělství, již minulá Poslanecká sněmovna nestihla projednat. Pokud je mi známo, žádná z politických stran neměla ve svých volebních programech pro nedávné volby žádné ustanovení o případné privatizaci státních lesů.

2. Koncepce lesního hospodářství vychází zejména z Národního lesnického programu na období do roku 2013 (NLP II), který byl schválen vládou v roce 2008 a je stále platným dokumentem. Pokud jde o ekonomicky, sociálně a environmentálně orientovaná opatření v lesním hospodářství, odvolává se na něj i Strategie rezortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030. Jako nástroj trvale udržitelného obhospodařování lesů jej vnímá Státní politika životního prostředí České republiky 2012–2020. Klíčovým koncepčním dokumentem je zmíněná Strategie rezortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030, schválená vládou v roce 2016. Hlavní strategickou prioritou je vytvoření podmínek pro zvýšení konkurenceschopnosti a životaschopnosti celého hodnotového řetězce založeného na lesním hospodářství. Dále je to podpora domácího využívání a spotřeby dřeva a vytvoření předpokladů pro optimální poskytování ekosystémových služeb lesa a zajištění trvalosti plnění funkcí lesů v podmínkách změn klimatu. Podnik Lesy České republiky, s.p., při svém hospodaření dále vychází z Koncepce strategického rozvoje podniku Lesy České republiky, s.p., pro období let 2015–2019 a ze svého Programu trvale udržitelného hospodaření v lesích. Vyváženost produkčních a ostatních, tedy mimoprodukčních funkcí lesů, je nejen cílem, ale i předpokladem pro to, aby mohly lesy plnit své celospolečenské poslání. Proto by mělo být prvořadým zájmem každého vlastníka lesa, aby hospodařením ve svém lese zvyšoval jeho stabi-

litu, odolnost a schopnost udržovat biologickou rozmanitost lesního prostředí. Ministerstvo zemědělství vynaloží veškeré úsilí k tomu, aby byly vytvořeny předpoklady pro dosažení těchto cílů.

3. Obchodní model státního podniku Lesy České republiky je nyní konfrontován zejména s extrémními podmínkami probíhající kůrovcové kalamity. Prvořadým cílem zvládnutí mimořádného rozsahu kalamity v lesích v České republice je nezbytnost poškozené dříví urychleně zpracovat tak, aby nedocházelo k dalšímu šíření škůdců. Vlastník lesa však mnohdy stojí před téměř neřešitelným problémem, kdy musí splnit zákonnou povinnost přednostně zpracovat tzv. nahodilou těžbu, současně však již nejsou k dispozici zpracovatelské kapacity. To se samozřejmě týká i podniku Lesy České republiky. V rámci smluvního systému státního podniku došlo k situaci, kdy ekonomické parametry aktuálně platných smluv o provádění komplexních lesnických činností a o prodeji dříví v důsledku zhroutení trhu s dřívím již neodpovídají reálnému stavu. Hrozilo reálné nebezpečí kolapsu těchto smluv, který by vedle nezajištění potřebných činností přinesl i dopady v oblasti sociální. Stávající situaci lze bez nadsázky označit za krizovou, a to ve všech souvislostech. Za této situace je prvořadým úkolem podniku Lesy České republiky, s.p., přijmout opatření ke zrealizování ekonomických parametrů aktuálně platných smluv o provádění komplexních činností a o prodeji dříví, a to zásadně prostřednictvím transparentní veřejné soutěže realizované v souladu se zákonem o veřejných zakázkách č. 134/2016 Sb., v platném znění. Prvním krokem byla nabídka podniku Lesy České republiky, s.p., smluvním partnerům ukončit stávající smlouvy dohodou a na dotčených SÚJ znovu vyhlásit zadávací řízení. Případný negativní finanční dopad na tržby státního podniku Lesy ČR pokryjí ze svých interních zdrojů. Cílem je zabezpečit sociální smír a vyváženost ekonomických parametrů smluvního vztahu a posílit tak schopnost sektoru promptně zpracovávat prioritní těžby. Ve střednědobém horizontu je jedním z možných opatření k zajištění včasného zpracovávání nahodilých těžeb, především pro jakékoli budoucí kalamitní situace, posílení vlastních zpracovatelských kapacit podniku Lesy České republiky, s.p., a posílení související infrastruktury (např. mokré skládky).

Vývoj výměry státního lesa. Pozn.: hodnoty z let 1992 a 1994 jsou převzaty ze statistiky pro ČSÚ (obhospodařovaná plocha), hodnoty z let 1995 až 2016 již vychází z dat inventarizace pozemků vedených v účetní evidenci. Navýšení výměry mezi r. 1998 a 1999 je způsobeno změnou metodiky zpracování inventarizace pozemků a rozsahem dat katastru nemovitostí poskytovaných ČÚZK. Zdroj: LČR

Ing. Zdeněk Domes

1. Za nejzávažnější otázku považuji možnost částečné privatizace státního lesního fondu ve správě LČR.

Ta by zajisté významně redukovala prostor pro lesnicko-politické i ekonomické deformace v lesnicko-dřevařském komplexu ČR, vyrůstající jak z velkého podílu státu na lesním fondu ČR, tak ze systémových atributů státního vlastnictví, mezi které náleží i otevřenost vůči subjektivismu a zájmovým praktikám politických sil.

Bude ovšem obtížné najít takovou její metodu, která by bránila významnému úbytku národních kompetencí vůči tak významnému přírodnímu bohatství, jakým lesy bezpochyby jsou. Proto by privatizace neměla být považována za žádoucí a možnou v brzké budoucnosti. Tím nemám na mysli eventuální arondace a směny.

2. Zajišťování trvalé vyváženosti hospodářské a ostatních funkcí lesa v lesnickém hospodaření LČR je nutným, ale nikdy nekončícím a nikoliv bezproblémovým procesem. I v budoucnosti půjde o konflikty mezi rozšířenou představou, že ekologické aktivity mají mít ve státních lesích volnější prostor než u jiných vlastníků, a zodpovědností lesníků LČR za hospodářské funkce lesů.

3. Současný obchodní model je výhodný pro LČR i celý LDK. Zajišťuje trvalou vy-

sokou tvorbu finančních prostředků pro plnění všech svěřených lesnických funkcí a umožňuje podniku významně přispívat ze svého zisku do státního rozpočtu. Rozšiřuje a posiluje konkurenční prostředí na trhu dříví, a tím současně zajišťuje ochranu a podporu tržního prostředí celého LDK ČR.

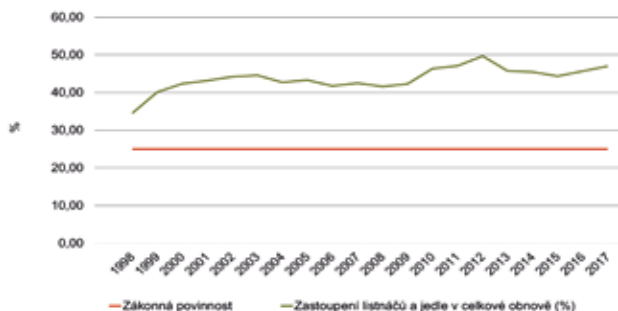

Ing. Pavel Drašík
Česká lesnická společnost

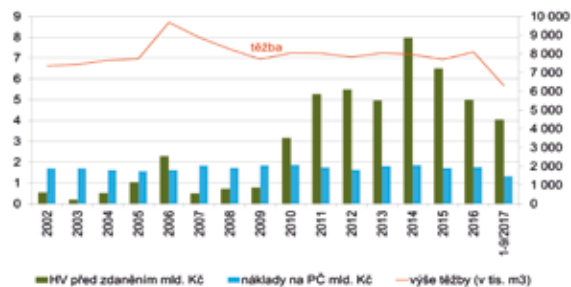
1. Určitě za ČLS nesouhlasíme s celkovou privatizací státních lesů. Každé území, oblast či stát má k dispozici určité přírodní bohatství, někde jsou to ropná pole, někde nerostné bohatství v podobě dostupných a těžitelných rud, někde mají příhodné klimatické podmínky pro rozvoj subtropického zemědělství a Česká republika má svá „ropná pole“ v podobě lesů a přírodního bohatství v nich se nacházející. V případě otázky částečné „privatizace (arondace)“ lesních pozemků včetně lesních porostů bychom byli pro otevření věcné a odborné diskuse. Odlehle a odloučené lesní a ostatní pozemky v právu hospodaření státních lesů by bylo z pohledu nákladnosti jejich správy vhodné oddělit a transparentním způsobem je prodat či vyměnit za jiné, příhodnější lesní pozemky.

2. Pokud se mohou vyjádřit ke koncepci lesnického hospodaření, tak pouze deklaratorně, za celou dobu hospodaření podni-

ku na jím spravovaných pozemcích nedošlo a nedochází ke změně podstaty, kvůli které byl podnik založen, což je řádné, plné a rozvíjející se obhospodařování státního lesa bez nároků na podporu ze státních prostředků či státního rozpočtu. Pokud se budeme bavit o vyváženosti lesnického hospodaření a ostatních funkcí lesa, máme zde problémů mnoho. Říkáme, že lesnictví stojí na třech základních pilířích – environmentálním, sociálním a ekonomickém. Když vezmeme, kolik procent lesních porostů je dotčeno určitým způsobem omezení ze strany orgánů životního prostředí, tak se budeme blížit skoro stoprocentnímu podílu. Je to dáno tím, že některá území spravovaná státními podniky jsou dotčena v násobných vrstvách. Tento nepoměr vůči ostatním pilířům je zjevný, a pokud budeme ctít pravidlo rovnovážného stavu v přírodě, tak je to zřejmé na jejich úkor. To ale způsobuje v současné době již velké problémy v pilíři sociálním a do budoucna nás čekají velké problémy v pilíři ekonomickém. Rozhodnutí orgánů životního prostředí a politický tlak nepolitických fundamentálních ekologických neziskových uskupení způsobují jednoznačně poškození vyváženosti hospodářských a ostatních funkcí lesa. Dříve jsem předeslal, že toto není věcí předpokládaného obhospodařování lesa státními podniky, tak jak to naši předchůdci v mnoha generacích před námi dělali, a je nám dnes tvrzeno neodbornou veřejností, že špatně. Přitom všechny lesní ekosystémy máme dnes tak cenné, že je musíme různými stupni ochrany přírody chránit, zvláště pak před lesníky, jak nám tvrdí některé NNO. Také v tomto cítíme velký rozpor a pocit křivdy, proti tomuto je na čase se důrazně ozvat.

Vývoj podílu listnáčů a jedle při obnově. Zdroj: Lesy ČR

Ekonomika – vývoj hospodaření podniku (v mld. Kč). Zdroj: Lesy ČR

3. ČLS velmi aktivně a odpovědně přistupovala a přistupuje k diskusním otázkám o správě a způsobu hospodaření ve smluvních vztazích neboli zakázkách podniku LČR. V dobách, kdy byla připravována Dřevěná kniha MZe, jsme se tohoto aktivně účastnili. Dnes používaný senátní systém, dlouhodobý smluvní vztah na bázi komplexní zakázky, tolik diskutovaný obchodní vztah na lokalitě „při pni“, to vše jsou podmínky pro obchodní model, se kterým souhlasíme. Každé vedení má mít právo na možnost obchodní modely rozšiřovat, případně upravovat z pohledu situace trhu se surovým dřívím v rámci regionu střední Evropy. Jedinou věcí, o které se nám nepodařilo přesvědčit své kolegy u kulatých stolů, byla určitá záchranná brzda pro trh se surovým dřívím v rámci ČR. Snažili jsme se najít podporu pro „zajišťovací objem“ v rámci smluvního vztahu na SÚJ podniku. Ten jsme prosazovali na základě historické zkušenosti z roku

2008, kdy doznával z pohledu obchodu se surovým dřívím Kyriil a naplno nás zasáhla Ema s Ivanem. Problém, který dlouhodobě není řešen, i když ne vinou státního podniku ani ČSÚ, je otázka dobře nastavené a fungující indexace. Bez dobře fungující indexace nemůže být dlouhodobá zakázka v tržním prostředí udržitelná, a pokud se vrátíme ke krátkodobým ročním tendrům, tak situace na trhu práce je v současné době tak špatná, že toto bude to poslední, co ve venkovském prostředí odradí pracovat lidi v lesnictví.

Ing. Petr Jelínek
Asociace lesnických
a dřevařských
podniků

1. Ano, za určitých podmínek si dokážeme představit privatizaci lesů hospodářských. Podmínky by musely být diskutovány s odbornou veřejností s využitím zkušeností ze zahraničí a zkušeností z privatizace zemědělských pozemků.

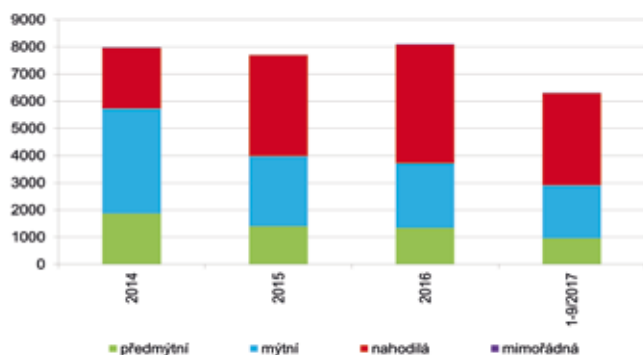
2. V rámci koncepce je nutné podpořit hospodářské využití lesa a zajistit zdroj trvale udržitelné suroviny pro zpracování dříví v ČR v kombinaci s využitím ostatních funkcí lesa (rekreační, ochranná...).

3. Za podnikatelskou stranu podporujeme komplexní dodávku pěstebních a těžebních činností s prodejem dříví na pni smluvnímu partnerovi na období pět let. Stát v pozici výrazného dominanta na trhu by neměl podnikat. Konkuroval by tak přímo privátním subjektům, o jejichž bytí či nebytí rozhoduje jako zadavatel veřejných zakázek.

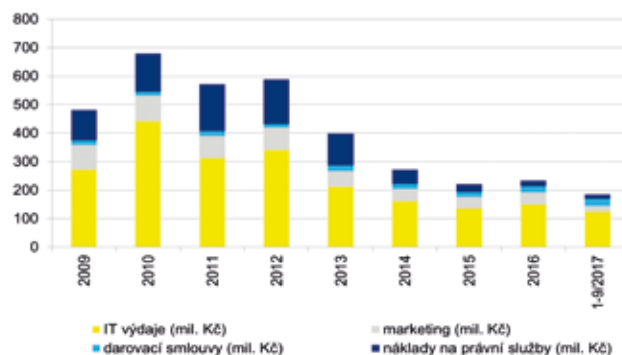

Ing. Vít Zgarba
Foresta SG, a.s.

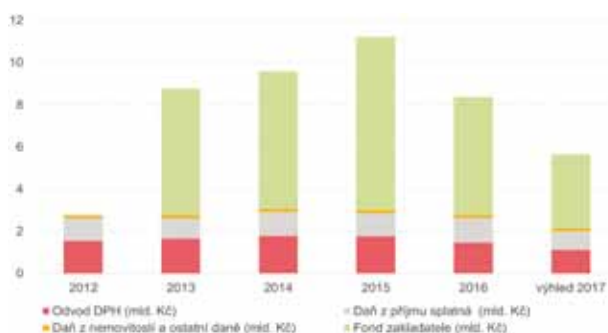
1. Nositelé myšlenek o konstituci státního lesního majetku v období prvních pozemkové reformy uvažovali s velkým citem pro hospodářskou politiku. Ilustruje to citát z projevu prof. Haši z listopadu roku 1927: „Rozloha všech státních lesů, včetně lesů ochranných a chráněných, sotva smí daleko překročit 25 % celkové výměry lesů, má-li být zachována možnost hospodářského soutěžení u majitelů soukromých bez obav z monopolizace.“

Struktura těžby. Zdroj: Lesy ČR

Vývoj vybraných nákladových položek (mil. Kč). Zdroj: Lesy ČR

Odvody do veřejných prostředků (v mld. Kč). Zdroj: Lesy ČR

Vývoj počtu zaměstnanců. Zdroj: Lesy ČR

Současný podíl státu na vlastnictví lesa i produkci dříví prvorepublikové úvahy násobně převyšuje a legitimizuje potřebnou snahu o snížení vlivu státu na lesnicko-dřevařský trh. Jednou z forem může být privatizace části státního lesa.

Jakkoli myšlenku profesora Haši cítím a jsem i přesvědčeným zastáncem principu, že privátní osoba má schopnost nakládat s vlastním majetkem efektivněji než osoba veřejná, nekloním se k privatizaci státních lesů, s výjimkou arondace. Důvodů je několik, z nichž lze uvést:

- Pochybují, že by vznikly majetkové struktury prospěšné našemu národu obecně či obyvatelstvu v dotčeném území.

- Pochybují, že našemu státu může jakýkoliv privatizátor přinést adekvátní protihodnotu – libovolná suma peněz v jakékoli měně to rozhodně není.

- Povede-li vývoj legislativy k opatřením omezujícím výkon vlastnických práv směrem k újmám na ekonomickém výkonu lesa, je státní vlastnictví výhodou.

Namísto úvah, jak privatizovat státní les, považuji za mnohem naléhavější vyřešit, jak regulovat nakládání se státním lesním majetkem, aby nebylo deformováno tržní prostředí.

2. Půda a krajina odnepaměti představovaly základní prostředí k naší obživě. Naše společnost, lehkomyšlně žijící na nesplacitelný dluh, tento význam krajiny přestává přisuzovat. Kvůli tomu se vnímání vyváženosti hospodářských a ostatních funkcí lesa postupně posouvá, úměrně tomu, jak nás opouští zájem o produkci a ekonomickou efektivnost. Jsem přesvědčen, že je to chyba.

Důležitější než pouhý názor kohokoli je existence účinného mechanismu, který odhalí vůli obyvatelstva, kde se ona vyváženost nalézá. Legitimním mechanismem je pouze dlouhodobý legislativní proces. Ten má u nás ve vztahu k lesu solidní tradici. Tu má i schopnost státu prosadit legislativu do lesnické praxe – máme institut LHP, lesního hospodáře i kvalifikovanou veřejnou správu. My

všichni, kteří se cítíme povoláni k nakládání s lesem, jsme povinni odolat pokušení jednat nad rámec zákona. Příčemž imperativem je – obživa.

3. Česká republika se podobně jako všechny země bývalého východního bloku musí vypořádat s dominancí veřejné produkce dříví. Tento problém nemá žádná západní země, s výjimkou Francie. Prostředkem, jak regulovat dominanci státu, je zajistit, aby státní struktura co nejméně ovlivňovala procesy v možné gesci privátu. Rozhraní mezi státem a privátem by tedy mělo být co nejbližší lesu. Koncepční úvahu spatřuji v posunu směrem k prodeji dříví na pni a nákupu služeb. „Stát nemá být konkurentem svých občanů.“

Petra Kulhanová

LOGSET

Děkujeme za projevenou důvěru a těšíme se na další spolupráci **v roce 2018!**

**Pokojné vánoční svátky
a pevné zdraví
v novém roce 2018**

vám přeje LESNICKÁ OBCHODNÍ s.r.o.

Zastoupení VIMEK,
LOGSET, K.T.S.,
HSP Grippen

Ing. Tomáš Kuchta, LESNICKÁ OBCHODNÍ s.r.o.
- zastoupení firem VIMEK, LOGSET, K.T.S.

Forestry Instruments s.r.o.

autorizovaný reprezentant společnosti Haglöf Sweden AB pro ČR a SR

představuje

novou generaci osvědčených lesnických měřicích přístrojů

VERTEX LASER GEO a LASER GEO

- Energeticky nezávislá SSD paměť umožňuje uložit až 2000 měření
- Komunikace pomocí Bluetooth, IR a USB kabelu
- Dva nezávislé dálkoměry – ultrazvuk a laser (LASER VERTEX GEO)
- Špičkový laserový dálkoměr s přesností v řádu centimetru
- Integrovaný 33-kanálový přijímač GPS (GPS, GLONASS, GALILEO, QZSS + SBAS)
- Integrovaný přesný elektronický kompas
- Export dat ve formátech CSV (Excel) a KML (GIS)
- Programovatelný přístroj - umožňuje vytvářet uživatelské alternativy firmwaru
- Snadný přenos dat – po připojení k PC funguje jako USB paměť

- Měření výšek objektů několika způsoby
- Měření sklonů a převýšení
- Měření vzdáleností 2 nepřístupných bodů
- Zaměřování a souřadnicové připojení 3D tras
- Mapování 3D pomocí kombinace GPS, laseru a ultrazvuku
- Funkce zjišťování rozsáhlých výměr prostřednictvím zaměřování souřadnicově připojených lomových bodů
- Integrované funkce 3D pro vektorová měření
- Umožňuje snadné zjišťování objemu hromad různých sypkých materiálů

...a přeje všem svým věrným zákazníkům **úspěšný rok 2018**

Forestry Instruments s.r.o.,

Kubíkova 5, 182 00 PRAHA 8 - Kobylisy, tel.: 724 055 744, e-mail: forestryinstruments@gmail.com, www.forestry-instruments.cz

TRANSFORMACE LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ OČIMA OBCE LESNICKÉ

Anketa Lesnické práce

Význam a dopady porevoluční transformace lesního hospodářství jsou předmětem mnoha diskuzí již od devadesátých let. Příznivci i odpůrci transformace přinášejí mnoho argumentů, některé mají však již spíše historický charakter a menší reálný význam. Přesto je třeba se nad způsobem komplexní správy státních lesů stále zamýšlet a systém přizpůsobovat současné legislativě, požadavkům a moderním technologickým, ekologickým a společenským trendům. I proto jsme oslovili několik osobností, které profesně působí v lesnictví od doby zahájení transformace, aby se zamyslely nad jejími pozitivními a negativními dopady i možnostmi změn současného systému.

Osobnosti profesně spjaté s lesnictvím od začátku transformace odpovídaly na následující otázky:

- 1. Co považujete za hlavní pozitiva transformace lesního hospodářství?**
- 2. Co považujete za hlavní negativa transformace lesního hospodářství?**
- 3. Jaké hlavní reálně uskutečnitelné změny současného systému byste navrhl?**

Ing. Zdeněk Domes

Absolvent lesnické fakulty v Brně a VŠE v Praze. V letech 1990 až 1992 působil jako ředitel odboru lesnické politiky MZe, v letech 1992 až 1995 byl ekonomickým náměstkem ředitele LČR, s.p. Od roku 1995 do roku 2002 pracoval jako odborný asistent Ústavu lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky Lesnické a dřevařské fakulty v Brně. V současnosti je v důchodu a věnuje se lesnickému a ekonomickému poradenství a dalším službám v LH.

1. Transformace LH byla součástí návratu naší společnosti do tržní ekonomiky Evropy současné, nikoliv předválečné. Zahřnovala tři procesy:

- obnovení (restituci) vlastnických práv obcí a fyzických osob k lesům do stavu před únorem 1948,
- přijetí nové legislativní úpravy lesního hospodářství, odpovídající právní rovnosti všech forem vlastnictví lesů a zajišťující dobré plnění všech funkcí lesů v rámci trvale udržitelného užívání lesů,
- přizpůsobení organizace a způsobu obhospodařování lesů v majetku státu:
 - tržní ekonomice,
 - nejméně padesátiprocentnímu úbytku jejich rozlohy,
 - vzornému plnění všech funkcí lesů,
 - požadavku finanční soběstačnosti.

Za její hlavní pozitiva považují skutečnost, že všechny tři procesy, včetně nyní dokončované obnovy vlastnických práv církevních subjektů, dosáhly svých cílů a nevyvolaly významné sociální otřesy ani ve sféře lesního hospodářství, ani v návazných odvětvích národního hospodářství. Zavedený organizační a obchodní model LČR rozšiřuje a posiluje konkurenční prostředí na trhu dříví v rámci celého lesnického a dřevařského komplexu ČR a tím chrání a podporuje ekonomiku i ostatních, tj. nestátních vlastníků lesa.

2. Transformace nebyla zdrojem negativních jevů a procesů, které by, byť i krátkodobě, významně ohrožovaly plnění některé z funkcí lesů nebo majetková práva vlastníků.

3. Restituce soukromého vlastnictví zemědělské půdy nemohla plně obnovit spojení venkova s praktickým obhospodařováním malých lesních majetků rolníků a obcí. Dosavadní institut odborného lesního hospodáře sice pomáhá vlastníkům lesů bez lesního personálu spravovat a využívat jejich lesní majetek v souladu s lesním zákonem, ale k provoznímu zajištění hospodáře-

ní není určen. Tuto funkci by mohla plnit z iniciativy státu založená a státem podporovaná síť lesnických služeb, která by smluvně za úplatu zajišťovala těžební a pěstební obsluhu malých lesních majetků.

Za další významné a naléhavé změny v dosavadním systému LH ČR považují:

- zúžení dosavadní legislativní a lesopolitické tolerance ke zřizování tzv. bezzásahových území různého druhu, protože jejich existence je v současné době v přímém rozporu se zvýšenými nároky na ochranu lesa před biotickými i abiotickými původci snižování stability lesních porostů,
- zřízení celostátního účelového lesnického fondu, z něhož budou spolufinancovány zvýšené náklady vlastníků lesa na ochranu lesa a přiměřeně kompenzovány finanční důsledky poškození lesa.

Ing. Miroslav Škrabal

U státních lesů začínal jako vedoucí polesí Karolinka, LZ Velké Karlovice (do roku 1990), v letech 1990–1991 byl ředitelem LZ Velké Karlovice, v letech 1991–1999 ředitelem Foresta a.s. a zároveň byl v období 1991–1997 předsedou představenstva Foresbank a.s. Od roku 2000 je místopředsedou představenstva a spolujednatel společnosti Foresta SG a.s. Od roku 2014 je předsedou představenstva společnosti taneco a. s., která se věnuje pěstování zeleniny za použití akvaponie.

V kontextu odpovědí na položené dotazy považují za nezbytné zmínit některá důležitá východiska:

Vize transformace

Cílem transformace bylo převedení Podnikového ředitelství státních lesů (PŘSL) na podnik LČR, s.p., vykonávající správu státních lesů včetně osoby povinné k návratu užívacího práva a vlastnického práva k lesním pozemkům, a na tzv. LAS (Lesní akciová společnost vzniklá delimitací PŘSL), vykonávající služby a práce formou tzv. komplexní zakázky. Do druhé vlny kupónové privatizace nebyl dořešen právní vztah k zakázce LČR – LAS. Teze o pronájmu státního lesa LAS padla novelou zákona o lesích, kde je v §6 zakázán nájem a podnájem státního lesa. Teze o udělení koncese LAS na činnost ve státním lese nebyla rovněž prosazena. V kupónové privatizaci byl nabídnut majetek, který nebyl dlouhodobě krytý zakázkou. I přes tento nedořešený stav našlo v kupónové privatizaci všech 78 LAS své vlastníky. K dobru je

potřeba konstatovat, že vize byla prvním generálním ředitelem LČR respektována. LAS na základě dlouhodobé smlouvy a projektů prováděly tzv. komplexní zakázky a nakupovaly od LČR dříví.

Etapy eroze transformace

I. etapa: Restituce lesních pozemků (35%) LČR vyvolala nutnost restrukturalizace majetku LAS.

II. etapa: Vznik tzv. vedlejších smluvních územních jednotek a soutěž o ně vytvořil prostor pro konkurenci, nezatíženou majetkem z transformace.

III. etapa: Po odvolání prvního generálního ředitele LČR Jiřího Olivy došlo k soutěžení zakázky ve prospěch jiných skupin LAS nebo subjektů nově založených. V tomto období skončila v likvidaci největší skupina LAS (32 LAS z KP). Vize transformace pro LAS přestala být respektována. Vznikly nové subjekty pro zakázku u LČR.

Současný stav LH

Po vrácení užívacích práv, vlastnických práv a restitucí vznikl v LH oligopol s jednou dominantní firmou LČR, s.p., a tzv. konkurenčním okrajem, který tvoří bezmála 400 000 vlastníků lesa. Pro dominantní podnik nebyla přijata žádná regulační pravidla vymezující jeho ekonomické chování. Zřejmě se předpokládá, že nemůže dojít ke zneužití dominantní pozice. Jako veřejný zadavatel vyhlašují LČR tendry na tzv. komplexní zakázku na dlouhou dobu. V posledních letech zavádí elektronickou aukci dříví a prodej dříví na pni s oslovením konkurence.

Odpovědi na anketní otázky:

1. Za pozitivní považují:

- Vytvoření LČR, s.p., jako ekonomicky silného subjektu pro fázi transformace.
- Vrácení lesů oprávněným osobám.
- Využití delimitovaného majetku Podnikového ředitelství státních lesů v LAS a vytvoření podnikatelských příležitostí, byť jen na přechodnou dobu.

2. Za negativní považují:

- Nepřijetí regulačních pravidel vymezujících ekonomické chování LČR.
- Koncept dlouhodobé smlouvy na komplexní zakázku byl vytvořen pro LAS z transformace a měl být nahrazen v době, kdy vize transformace přestala být respektována. Zachování tohoto konceptu způsobuje posledních 15 let opako-

vaně problémy ve vztazích LČR a smluvních partnerů. Dlouhodobost deformuje cenotvorbu a komplexnost nutí LČR chovat se i při prodávání podle zákona o veřejných zakázkách.

■ Smlouva, která tento koncept doprovází, postrádá dle mého slušných mravů a je funkční jen za určité situace trhu, kdy aktuální ceny jsou stejné nebo vyšší než ceny soutěžené. V opačném případě smluvní partner ceny LČR doplácí. Výrazný pokles cen na trhu v říjnu 2017 vyvolal nutnost ukončit většinu smluv, jinak by došlo k ekonomickému ohrožení smluvních partnerů.

3. Hlavní navrhované změny:

- Opustit koncept dlouhodobé komplexní zakázky.
- Nákupy řešit přes dynamický nákupní systém.

■ Prodeje řešit přes elektronické aukce a prodej dříví na pni s oslovením konkurence.

■ Vládním nařízením stanovit regulační pravidla pro ekonomické chování LČR, s.p.

Petr Žaba

V letech 1992–1999 působil jako oblastní inspektor v Liberci, v období 2000–2006 pracoval na pozici lesního správce ve Frýdlantě. Mezi lety 2007–2009 se již jako důchodce podílel na činnosti lesnického auditu, později lesnické inspekce na ředitelství LČR v Hradci Králové.

1. Hlavním pozitivem bylo zavedení systému zadání a převzetí práce. To vedlo ke zvýšení kvality, zlepšení čistoty a pořádku na pracovišti a v lese obecně. K hos-

pořádku ve státních lesích bylo možné vybrat kvalitní personál a umožnit mu další odborný růst.

2. Velkou chybou bylo, že se LH nedostalo do první vlny kuponové privatizace. To umožnilo rychlý vznik velkých dodavatelských subjektů a následné soustředění rozhodovacích pravomocí o zadávání zakázek do Hradce Králové a pod zákon o veřejných zakázkách.

3. Zjednodušení příjmu dřeva, ustoupení od indexace a oddělení PČ od komplexních smluv a její zadávání dle územních jednotek.

Ing. Petr Jelínek

Celý svůj profesní život působí na různých pozicích společnosti UNILES, a.s., Rumburk, v současnosti na pozici předsedy představenstva. Poslední čtyři roky působí také ve vedení Asociace lesnických a dřevařských podniků.

1. Za hlavní pozitiva považují dobře zvládnutou privatizaci původních lesních závodů, kdy došlo k oddělení odborné správy státního majetku (LČR, s.p.) a výrobní části (podnikatelské subjekty). Byla dobře nastavena pravidla podnikání v lesnictví, která vedla k zavedení funkčního a ekonomicky výhodného modelu správy lesů v majetku státu. Výhodnost nastaveného modelu v průběhu minulých let potvrdily ekonomické výsledky podniku LČR, s.p.

2. Za hlavní negativa považují neustálé snahy o změnu modelu hospodaření ve státních lesích, snahy o podnikatelskou činnost LČR, s.p., v přímé konkurenci se smluvními partnery.

3. Pokračoval bych dále v nastavené koncepci, tzn. komplexní zakázka na těžební a pěstební práce na období pět let s prodejem dříví na pni s tím, že ke změnám navrhuji zavést nový index pro valorizaci cen dříví a vzájemnou diskuzí vyvážit smluvní vztah mezi zadavatelem a smluvním partnerem. Prodej dříví prostřednictvím komplexních zakázek ve výši cca 70% předpokládané roční výše těžeb bych doplnil prodejem porostů aukcemi nastojato. U tohoto způsobu prodeje je nutné zrealizovat způsob měření dřeva tak, aby odpovídal hodnotám přejímek koncových zpracovatelů.

Ing. Jaroslav Rygl

Ředitel Lesní společnosti Ledeč nad Sázavou.

1. Transformace vyřešila hned na počátku několik zásadních problémů. Vytvořila podmínky pro rychlý průběh restitucí, dále pro velmi rychlou racionalizaci procesů výroby a pro diferenciaci podnikatelských subjektů a benchmarking. Přispěla k rychlejšímu růstu konkurenceschopnosti lesních a dřevařských podniků a k vytvoření nových dřevozpracovatelských kapacit.

V počátku transformace na druhé straně umožnila koncentrovat správu nad státním lesním majetkem hospodářských lesů s jednotnou metodikou k vytváření podmínek pro podnikatelské aktivity v lesnicko-dřevařském sektoru. Toto pozitivum se s vývojem času ukázalo bohužel jako dvousečné a nejednoznačné.

2. Za hlavní negativum transformace považuji zejména to, že po uspokojení nad počátečním úspěšným krokem se systém oboustranně dále nestabilizoval, dostatečně evolučně nerozvíjel a neobhajovaly se dostatečně jeho výsledky, tak aby obstál za jakéhokoli politické konstelace, což nakonec vedlo k jeho úplné destrukci a nahrazení novým systémem, který byl však zcela nepřipravený, chaotický a proti všem potřebám lesního hospodářství. Ztrátu kontraktu se zavedenými podnikatelskými subjekty s principem smluvní ceny a výpovědi v případě nedohody považuji za zcela zásadní, neboť vedla k významnému úbytku kvantitativní a snížení kvality kapacit. Mechanické a zcela nepřipravené zavedení principů soutěžení na základě podmínek zákona o zadávání veřejných zakázek postupně odhaluje jeho nekompatibilitu na podmínky lesního hospodářství a zavádí celý systém do slepé uličky, kde se jen postupně probouráváme z jedné do druhé.

3. Těch změn je celá řada a není na to v tomto formátu prostor, nicméně je nevyhnutelná zásadní úprava smluvních podmínek, která by pružněji reagovala na změny, jež v průběhu plnění zakázky nastávají a mění významně strukturu zakázky od struktury v nabídkovém souboru. Další podmínkou je vytvoření kalkulačních modelů podobných stavebnictví, které by pomohly zadavateli lépe definovat nepřiměřeně nízkou nabídkovou cenu, jak na straně cen prací, tak i cen dříví a jejich úprav po celou dobu plnění zakázky. V tomto ohledu je mič i na straně podnika-

telských subjektů, které jsou dlouhodobě značně roztrženy ve svých názorech a nejsou schopny plnit funkci silné, pozitivní a konstruktivní opozice vůči zadavateli.

Ota Buršík

Od roku 1992 působil u LČR jako provozní inspektor LZ Rumburk, od 1. 11. 1992 byl zástupcem lesního správce Rybníště a od roku 1997 pracoval jako zástupce lesního správce Rumburk. V roce 2006 odešel do důchodu.

1. Musím bohužel konstatovat, že jsem na transformaci lesního hospodářství žádná pozitiva nenašel.

2. Hlavním negativem transformace je, že lesníci, kteří přešli k akciovým společnostem, jsou odtrženi od lesa jako takového, byl přerušen jejich citový vztah k lesu, na kterém lesnický hospodařili, a stali se pouhou odbornou námezdní silou. Výměry LS a revírů u LČR jsou nevladatelné, a tak je řádná lesnická služba velmi obtížná. Nesmyslnými prodeji lesoven a hájoven se situace ještě zhoršila.

Domnívám se, že vyjmenovávat všechna negativa nemá smysl. Abychom pochopili důsledky transformace, je třeba znát její začátky a taky konce.

3. V roce 1998 jsem byl vyzván předsedou výboru pro ŽP Poslanecké sněmovny Václavem Grulichem, abych pro novou vládu navrhl, jak dále řídit státní lesy. Nabídl jsem dvě varianty:

- vrátit se k organizaci státních lesů – vycházel jsem ze služebních předpisů pro přednosta a přidělené zaměstnance správ státních lesů z roku 1947. Nijak jsem se netajil tím, že by návrat byl pro les a zaměstnance tím nejlepším řešením, ovšem zvláště v prvních letech by byl také finančně náročný.

- Druhá varianta počítala s ponecháním podniku LČR, posilováním jeho významu, upevňováním jeho stability a kladením důrazu především na mimo-produkční funkce lesa. Opatření byla na tři strany, jedno mimo jiné bylo, aby generálního ředitele LČR nejmenoval ministr, ale vláda, aby byl zcela nezávislý.

Mladí kolegové asi netuší, že LČR mělo mít původně pouze lesní správy s obsazením lesní správce, zástupce, pozemkář a účetní. Pouze zásahem poslanců České národní rady byli zastánci transformace přinuceni vytvořit funkce revírníků. Než jsme začali s rozdělením na LČR a akciové

společnosti, sedli jsme si a vytvořili podmínky na zadání a přejímky prací, ty nám poslalo ředitelství až v únoru. Zmiňovat se o minusových cenách už nemá smysl, stejně jako že jsme se prali na správu o jedno služební auto a mohl bych pokračovat. Začátky byly hektické! Konce? Spočítejte, kolik začínalo akciových společností a kolik jich je dnes. Bylo by to zajímavé psaní, ale nechci přesáhnout limit, snad příště.

Ing. Miroslav Sloup

Působil jako ředitel Západočeských státních lesů v Plzni, oblastní inspektor LČR v Plzni, člen dozorčí rady LČR, ředitel odboru tvorby lesa na MZe ČR a ředitel pobočky ÚHÚL v Plzni. Od roku 2005 pracuje jako důchodce na pozici projektanta na ÚHÚL, pobočka Plzeň.

1. Za pozitivní považuji:

- Zvyšování biodiverzity lesních ekosystémů zejména postupným zvyšováním podílu listnatých dřevin při obnově a jejich protežováním při výchovných zásadách.

- Větší využití přirozené obnovy, postupné přechody na podrostní hospodářství a tím i snižování průměrné velikosti holých sečí.

- Zavedení lesní pedagogiky do náplně LČR, zakládání a využití demonstračních objektů lesnického hospodaření, zavedení zkoušek pro odborné lesní hospodáře.

2. Za negativní považuji:

- Neschopnost řešit mimořádné události (kalamita, kůrovec) – současné smlouvy mezi LČR a dodavateli neumožňují dostatečně rychle reagovat například na včasné zpracování kůrovce při jeho přemnožení nebo včasné zpracování kalamit nad dohodnuté limity s dodavateli. Vzniklé rezervy jsou odčerpány ve prospěch státního rozpočtu a tím je snížena možnost rychlé reakce na vzniklé mimořádné situace.

- Není naplňován sociální pilíř, konkrétně požadavek EU na zajištění většího přínosu lesů, lesnictví a souvisejícího zboží a služeb venkovské ekonomice (zahrnuje mj. i potenciál zaměstnanosti).

- Zatěžování nejdůležitějšího článku, tj. revírníků, kteří řeší konkrétní situace v lesních porostech, přebujelou administrativou a strachem z jakéhokoliv odchýlení od přesně nalinkovaných směrnic.

- Na úseku myslivosti se nepodařil snížit stav spárkaté zvěře na únosnou mez, tím je značně omezena možnost rozšiřování přirozené obnovy bez provedených ochranných opatření i snižována kvalita lesních porostů a jejich stabilita opakovaným ohryzem a loupáním.

Ilustrační foto: Radek Hlubuček

3. Hlavní navrhované změny:

- Změnit dosavadní způsob zakázek, který je sice vhodný za tzv. „normální situace“, není ale dostatečně pružný při rozsáhlých kalamitách. Možnost odstoupení dodavateli prací od smluv je sice vhodná pro dodavatele, ale nic neřešící při potřebě rychlého řešení (kalamita, stromy v oplocenkách, nepřístupnost atd).

- Smluvně zabezpečit povinnost dodavatele zajišťovat práce dostatkem kvalifikovaných technických pracovníků, ukládat dodavateli povinnost řešit mimořádná opatření (v tomto případě bez možnosti okamžitého vypovězení smlouvy) a pro výpočty cen prací vycházet z kalkulací.

- Navýšit vlastní výrobní kapacity.

- Příliš velké omezování lesnického hospodaření z titulu „ochrany přírody“, (introdukované dřeviny, zejména MD, DG, tlak na bezzásahové lokality atd.). Současná situace (klimatická, imisní) vytváří nové podmínky v rámci stávajících ekosystémů, které vyžadují respektovat i vývoj těchto změn a pružně na ně reagovat. Zde by bylo vhodné, aby stát jasně vymezil, co od lesa společnost chce, a pokud to je i dřevní hmota, pak omezil pravomoc „ochrany přírody“ na nezbytné minimum.

- Vrátit maximum zodpovědnosti za stav lesa na nejnižší článek – provozního lesníka a k tomu předat i potřebné pravomoci. Ostatní složky by se pak měly považovat za službu tomuto článku, a to včetně trvalého vzdělávání a kontroly jeho práce fundovanými odborníky. Směrnice pro hospodaření by měly fungovat jako vodítko, ne nástroj represe.

Ing. František Morávek

Působil 13 let jako vedoucí lesní správy, šest let jako technolog lesního závodu. Po transformaci byl čtyři roky ředitelem odboru MZe, jeden rok oblastním inspektorem LČR a sedm let výrobně-technickým ředitelem LČR.

1. Pozitiva či negativa čehokoliv vždy souvisejí s tím, z jakého úhlu pohledu se na ně díváte. Jiný bude tudíž pohled z roviny předtransformačního ředitele LZ a jiný z roviny „fořta“.

Tak tedy ten z roviny „fořta“: Za největší přínos považuji uvolnění kvalifikovaných lidí pouze pro odbornou práci a dále, že je z hlediska kontroly kvality provedených prací odděleno jejich provádění v lese od přebírání výsledků této práce.

Nemohu totiž zapomenout na to, jak jsem jako „fořt“ měl velký podíl pracovní doby naplněn nikoliv odbornou prací, ale dovážením lidí na pracoviště, benzínu a náhradních dílů za nimi a od nich zase převážení motorových pil do opravy a potom zpět.

Nemohu zapomenout ani na to, že když jsem po kontrole reklamoval provedené práce tak, že jsem odmítal jejich proplacení do doby nápravy nebo jejich skutečného provedení, tak se mi po stížnosti pracovníků na moje jednání dostávalo výtky od ředitele LZ: „*Tak takhle nebudeš, soudruhu inženýre, jednat s pracujícími řídou!*“ Neměl zájem, aby se upozorňovalo na běžnou nekvalitu prováděných prací. Jen si vzpomeňme, jaké bylo v době předtransformační například procento nezdaru zalesnění. A stálo potom hodně práce, než se tento stav změnil.

2. Za hlavní negativum považují stav, kdy došlo vlivem potransformačních legislativních opatření k tomu, že byl opuštěn model obslužné jednotky (a.s., s.r.o. apod.) v místě působnosti lesní správy LČR. S tím souvisí dále to, že začal být nevhodně uplatňován zákon o ochraně hospodářské soutěže v prostředí pracujícím s přírodou se všemi jeho z toho vyplývajícími nedostatky a problémy (nepružnost zpracovávání kalamit, zbrždění provedení prací v lesotechnických lhůtách kvůli odvolávání se do výběrových řízení a pod).

Ale to není přímo negativum transformace, ale následný legislativní vývoj. Nebo snad měl být již tehdy předjímán stav, že nebude možnost provádět práce obslužnými jednotkami v místě? Dost těžko. Anebo byli tvůrci transformace natolik naivní, že to nepředpokládali? Doufám, že ne.

3. Věřím, že lze považovat za reálné, aby byl co nejdříve upraven zákon o ochraně hospodářské soutěže pro podmínky lesního hospodářství. Případně aby byla řešena výjimka z tohoto zákona. Domnívám se ale, že už se to mělo dávno stát. Jen by to chtělo odvalu a důslednost od ministra zemědělství, jehož podřízeným musí být tento problém znám a jehož resort to musí stejně jednou řešit.

Systém, který nehledí na nic jiného než jen na to, aby se neporušila hospodářská soutěž, který umožňuje se donekonečna odvolávat proti rozhodnutí a tím brzdí nezbytné provádění prací, musí být pro les změněn. Les není stavba.

Jako příklad lze uvést nemožnost okamžitého zpracovávání kalamity napadlé po orkánu Ivan, kdy lesní správa nemohla již hned ráno druhého dne po kalamitě využít okamžité nabídky sedmi společností na její zpracování! Mohlo se začít zpracovávat až po dvou měsících od kalamity! A potom se sekaly hlavy personálu za následný rozvoj kúrovce. Cožpak to mohlo skončit jinak?

Ing. Vladimír Foltánek

V roce 1992 pracoval jako vedoucí odboru techniky řízení, od roku 1993 do roku 1995 byl zástupcem vedoucím oblastního inspektorátu LČR v Brně. V období 1995–2001 působil ve společnosti Lesní společnost Jihomoravské lesy, a.s., jako vedoucí oddělení lesní výroby a obchodu. V letech 2001–2004 vedl oblast lesních školek Jižní Morava ve společnosti CEWOOD, a.s. Od roku 2004 do roku 2015 byl manažerem Sdružení lesních školkařů ČR.

1. Za pozitivní považují:

- V daných společenskopolitických podmínkách a v podmínkách pravidly uskutečňované ekonomické reformy (na základě zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby) bylo řešení vzniku jednoho státního podniku spravujícího státní lesy (LČR, s.p.) a firem se zprivatizovaným majetkem státních lesních podniků (a.s.), zajišťujících dodávky služeb a prací pro LČR, s.p. a uskutečněná forma transformace snad jediným kompromisním a akceptovatelným řešením, jak zabránit snahám o „rozebrání“ státních lesů.

- I když provedená transformace systému obhospodařování státních lesů měla značný a radikální dopad na dosavadní zaměstnaneckou a funkční strukturu zaměstnanců lesních podniků, měla v první fázi minimální dopad na vznik nezaměstnanosti v lesnickém oboru.

- Možnost centrálního přerozdělování potřebných finančních prostředků mezi výnosovými a nevýnosovými oblastmi spravovaných státních lesů.

- Centrálně metodicky a reálně minimálně problémově uskutečněný proces restituce a reprivatizace lesních majetků.

2. Za negativní považují:

- Lživé argumenty prezentované jako důvody pro uskutečnění transformace státních lesů, a to o realizovaných přetěžbách v lesích a o výprodeji dřevní suroviny do zahraničí. V devadesátých letech minulého století se těžba pohybovala kolem 12 mil. m³, v následných letech po uskutečněné transformaci dosáhla až 18,5 mil. m³. V současné době je vývoz dříví minimálně desetkrát větší než v devadesátých letech minulého století.

- Rozbití funkčních pracovních kolektivů a reálné znevážení výsledku práce generací lesníků.

- Sled politicky dosazovaných osob bez lesnického vzdělání do čelných funkcí LČR, s.p. (a následně jimi dosazovaných kamarádů na jiné funkce).

- Devalvace vnímání úlohy a významu lesnického oboru. Dnešní lesník (revírník) není vnímán jako pěstitel a ochránce lesa, ale jako osoba, která se na vymezeném území stará především o produkci dřevní hmoty.

- Přemíra centralizace rozhodování na GR LČR. Funkční frustrace venkovních pracovníků LČR je enormní.

- Chybějící pravidla karierního postupu pracovníků.

- Přenesení maxima rizik z hospodaření na dodavatelské subjekty lesnických prací.

- Reakční nepružnost na výskyt kůrovce.

3. Hlavní navrhované změny:

- Ve 25 let existujícím a postupně se upravujícím potransformačním systému obhospodařování státních lesů v limitech platných legislativních předpisů, politických zadání, vývoje podmínek trhu a celospolečenských požadavků na úlohu lesů je obtížné navrhovat uskutečnitelné změny mající dopad na výsledek uskutečněné transformace. Ty lze činit snad jen v porevoluční době.

- Považovat producenty sadebního materiálu lesních dřevin za přímé dodavatelské subjekty služeb pro LČR, s.p., a uzavírat s nimi smlouvy dle obdobných pravidel jako s dodavateli zalesňovacích a těžebních prací.

RNDr. Vladimír Veselý

Profesní dráhu začínal ve Východočeských státních lesích jako programátor a referent ASŘ. Postupně prošel pozicemi vedoucího oboru IT a ekonomického ředitele LČR. Následně působil jako asistent ředitele v HLDS a.s., jako vedoucí projektant v ÚHÚL nebo zástupce ředitele a ředitel pro ekonomiku ve společnostech LESS a LESS & FOREST. V současnosti je technickým ředitelem společnosti UNILES. Zároveň je předsedou dozorčí rady Lesnicko-dřevařské komory ČR a viceprezidentem Agrární komory.

1. Pozitivem transformace určitě bylo poměrně rychlé a transparentní odstátnění majetku bývalých podniků státních lesů. Do toho zahrnuji i proces restitucí. Už se

téměř zapomnělo na skutečnost, že jedním z klíčových parametrů transformace a vzniku velkého státního podniku Lesy ČR byla podmínka, že nově vzniklý dominant nesmí uvádět na zpracovatelský trh vyrobené sortimenty sám, ale prostřednictvím kontraktorů lesnických zakázek. Z hlediska pravidel hospodářské soutěže, o kterých v té době měli v lesnických kruzích povědomí možná tři lidé, to bylo téměř geniální. A jako pamětník za jednoznačně pozitivní považují tendenci k návratu k poněkud upozaděným dobrým lesnickým mravům a tradicím, vytvoření prostoru pro lesnické autority a pozornost věnovanou vzdělávání praktikujiících lesních hospodářů.

2. Negativem je závislost celého sektoru na vývoji politické situace. Podíl státních lesů, a teď mám na mysli zejména státní podnik Lesy ČR, zůstal stále příliš vysoký, takže na hodnotě křesla šéfa zemědělského resortu má lví podíl ekonomická pozice Lesů ČR. To se ovšem projevuje v tendencích a tlacích na využití příležitosti a profitování na zprostředkování toků dříví tím správným směrem. Tyto tendence se objevují po každých volbách. Za systémovou slabinu nastaveného prostředí a rozdělení kompetencí mezi správcem (odborným lesním hospodářem) a kontraktorem považuji fakt, že má málo zpětných vazeb a je příliš závislý na „osvíceném řízení“. Ovšem této osvícenosti, které můžeme také říkat „zdravý lesnický rozum“, je třeba na všech úrovních a kromě obecných předpokladů je k ní potřeba provoz-

ních praktických zkušeností. V prvních deseti, patnácti letech po transformaci to nebylo znát, dnes to začíná být čím dál větší problém. Alibisticky se plánují ne-realistické objemy obranných opatření, které objektivně není možné kapacitně zvládnout ve správném čase, při projektování lesnických činností začíná chybět ohled na optimální průběžné využití ubývajících kapacit.

3. Celému systému, zpracovateli i ostatním vlastníkům by prospělo, kdyby celkový podíl lesů pod přímým vlivem státu klesl pod jednu třetinu. Ovšem upřímně neznám způsob, jak toho reálně docílit politicky průchodným způsobem. Ale je třeba se nebát o tom mluvit.

Problém ubývajících výrobních kapacit, především kvalifikovaných lesních dělníků, je nadresortní a prolíná se kromě zemědělství resortem školství, práce a sociálních věcí, působností ministerstev zahraničí i vnitra. Svoji roli by měly sehrát i státní podniky a věnovat část vydělaných prostředků na pozitivní stimulaci pro výchovu, praxi, nástup i udržení nových absolventů v oboru.

S přihlédnutím ke zkušenostem z vývoje u hospodářsky vyspělejších zemí je zřejmé, že se neobejdeme bez zahraničních dělníků. Nastavením jednodušších pravidel pro jejich zaměstnávání ubude polegálních zprostředkovatelů a tragikomických scén při jejich nahánění po pasekách zahraniční policí.

Jsem přesvědčen, že dodavatelské zajištění lesnických činností spojených s prodejem dříví na pni a při pni je stále neefektivnější cestou, jak zajistit hospodaření ve státních lesích. S využitím kombinace střednědobých smluvních vztahů, které umožní stabilizaci technického personálu a výrobních kapacit, s efektivním a pružným prodejem dříví nastojato. Smluvní rámec je však nezbytné přizpůsobit realitě, smluvní podmínky poněkud narovnat a každým rokem zavedený systém nereformovat.

Strategie hospodaření státních podniků by asi spíše zasloužila nějaký pevnější a dlouhodobější legislativní rámec nežli jen resortní koncepci, kterou jedna vláda vezme na vědomí, ale další ministr ji může považovat za cár papíru. Mám na mysli zákon o státních lesích, kterým by se upravily i podmínky nakládání s majetkem státu a vztahu ke státnímu rozpočtu v podobě jakési formy nájemného i způsobu naložení s rozdělením potenciálního zisku.

Stimulace státního lesního hospodáře na momentálně dosaženém výsledku hospodaření je cestou do lesnických pekel, která by měla být nahrazena vícekritériálním zhodnocením spravovaného majetku v delším časovém období.

A už by byl čas, aby všichni lesníci disponující zbytky zdravého rozumu konečně zapomněli na domnělé transformační křivdy a soustředili se na definování společných problémů a cest k jejich řešení.

Ing. Martin Chytrý

Do roku 1995 pracoval jako ekonom Lesního závodu Dobříš (Středočeské státní lesy, LČR, s.p.). Od roku 1995 do roku 2004 byl ředitelem Odboru lesnické politiky MZe. Od roku 2004 do roku 2005 působil jako zástupce ředitele společnosti LESS & FOREST s.r.o. Od roku 2005 do roku 2010 řídil divizi Hořovice Vojenských lesů a statků ČR, s.p. Od roku 2010 je ekonomem divize Hořovice VLS ČR.

Dlouho jsem přemýšlel, jak položené otázky uchopit. Dospěl jsem k závěru, že na ně vlastně žádná odpověď neexistuje. Transformace LH byla součástí celkové transformace státu, společnosti a hospodářství. Během následujících 25 let došlo k zásadním změnám ve všech oblastech života společnosti i k významnému technologickému pokroku, což dále výrazně ovlivnilo i LH. Pozoruhodné však je, že přes všechny politické, lobbistické a podnikatelské tlaky si LČR dokázaly udržet (nebo spíše znovu obnovit) solidní společenský kredit. V současné legislativně složité době je velmi těžké hledat kompromisní řešení, která mají šanci uspět proti napadání a odvolávání nespokojených subjektů...

Vracet se zpět určitě současné LH nepotřebuje. Je potřeba se dívat vpřed a řešit současné problémy a postupně stávající systém v souladu s rozvojem technologií a společnosti racionalizovat a vylepšovat.

*Děkuji za odpovědi (23. 11. 2017),
Jan Přihoda*

Váš spolehlivý dřevorubec
a dobrý zaměstnavatel
Vám děkuje za spolupráci v roce 2017

Krásné Vánoce
a mnoho úspěchů
v novém roce

 PERPERUNA
ECO s.r.o.

Forest Meri

prodej a výroba lesnické a komunální techniky

WELTE
POSCH
VALTRA
LAIMET
NAARVA
SEPPI M
KRONOS
SUOKONE

Obchodním partnerům děkujeme za spolupráci a těšíme se na další v roce 2018!

Pour Féliciter 2018

V Česku **Santa Clause** nemáme,
proto musíte do **Forest Meri!**

- univerzální kolové traktory do lesa VALTRA
- speciální lesní kolové traktory WELTE a EQUUS
- mini-vyvážečky ALSTOR a železné koně FOREST HORSE
- lesnické nástavby na UKT vč. rampovačů a nakladačů
- lesní a půdní frézy MERI CRUSHER, SEPPI M
- silniční frézy HEN AG

- vleky HYPRO, KRONOS, PFANZELT, PALMS, AGAMA
- procesory pro odvětvování a krácení JAPA
- štěpkovače LAIMET, LINDDANA, MUS-MAX
- shrnovače klestu Forest Meri SH
- navijáky IGLAND, PFANZELT, KR PAN
- stroje na výrobu paliva POSCH

FOREST MERI s. r. o., Slovákova 387, 684 01 Slavkov u Brna
Telefon: 604 79 511 a 602 11 361, Email: forestmeri@forestmeri.cz

www.forestmeri.cz

PF Komatsu

HAPPY BIRTHDAY, LČR!

Vladimír Simanov

V projevech k výročí instituce se hodí zdůraznit její úspěchy, ale přece jen by se mohla občas vyskytnout i drobná zmínka, že se něco mohlo udělat trochu jinak nebo že by v budoucnu bylo možné uvažovat s nějakou dílčí úpravou. Ale u výročí LČR udělal jubilant všechno tím nejlepším způsobem. Je to tak? Připomeňme si, jak byl posuzován resort lesního hospodářství v roce 1990 a které jeho problémy a jak, měla transformace vyřešit.

PIVOŇSKÁ DEKLARACE

V roce 1989 se politikosprávní systém rozpadl téměř samovolně a tak rychle, že reformní lesníci (jak sami sebe nazývali) neměli připraveny žádné varianty převzetí odpovědnosti za resort. Obecnou premisou byla radikální privatizace, ale resort lesního hospodářství byl v té době silným impériem zaměstnávajícím 60 tisíc osob (v roce 2016 jen 13 tisíc osob) a velký podíl občanů tak měl ponětí o jeho činnosti. Aby bylo možné resort „rozebrat“, když byly ještě ústava a lesní zákon respektovány, musel být nejprve dehonestován, čehož se ujali reformní lesníci vyjmenováním všeho, co bylo v lesnictví špatně. Pokud jim chyběly důkazy, dodali prohlášení, co všechno dělali špatně v průběhu své praxe. Jejich argumenty byly zveřejněny jako „Katastrofální stav lesů a jejich přetěžování za komunistického režimu“ v Pivoňské deklaraci v květnu roku 1990. Zopakujme si, jak byly problémy tehdejšího lesnictví formulovány a jak je transformace vyřešila.

Hlavním argumentem bylo přetěžování lesů. V roce 1989 bylo vytěženo 12,303 mil. m³, od roku 1998 neklesla těžba pod 14 mil. m³. Nejvyšší těžba 18,508 mil. m³ byla zaznamenána v roce 2007 a v roce 2016 se vytěžilo 17,617 mil. m³. Dalším argumentem byl výprodej suroviny do zahraničí. Export dříví v roce 1990 činil 3,2 % z celkových dodávek, v roce 2014 to bylo 44,8 % a v roce 2016 41,5 %. Ceny dříví byly označeny za nástroj drancování lesů ve prospěch dřevozpracujícího průmyslu. Ke konci roku 2016 byly ceny jehličnaté kulatiny III. A/B na 60,19 % stálých cen z roku 1989 a ceny listnaté kulatiny III. A/B na 45,58 %. Podniková ředitelství, kterých bylo sedm (+ Podnik technického rozvoje) a měla značnou míru samostatnosti, byla prohlášena za socialistickou megalomanií. Teď je podnikové ředitelství jedno a centralizace rozhodování

je nesrovnatelná. Státní správa lesů byla považována za neúnosně komplikovanou. V současnosti vykonávají státní správu lesů Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí, Správa chráněných krajinných oblastí, Magistrát hlavního města Prahy, Vojenský lesní úřad, krajské úřady, okresní úřady, obecní úřady a obce s rozšířenou působností. Státní správu lesů komplikuje i rozdrobená držba lesů. Roku 1930 bylo na území dnešní ČR 219 470 vlastníků lesa, což bylo považováno za příliš mnoho, a proto byla tehdy lesní část pozemkové reformy zastavena. V důsledku dědění majetků a restitucí vlastnilo v říjnu roku 2015 lesy 350 813 fyzických osob, 12 021 právnických osob a 28 488 bezpodílových spoluvlastníků (manželů).

„Jestliže nemá problém řešení v rámci systému, nejedná se o problém, ale o vadu systému“.

Francis Fukuyama, americký spisovatel, politolog a filosof

PRŮBĚH TRANSFORMACE

Počátkem 90. let nebyla společnost privatizaci lesů nakloněna. Na podzim roku 1990 byl předložen návrh na vytvoření lesních akciových společností, které měly dostat do nájmu na 30 let movitý i nemovitý majetek státních lesů. Argumentem bylo, že stát je nejhorší možný vlastník, ale akciové společnosti si budou muset na sebe vydělat, a proto budou hospodařit dobře. Návrh nezastíral ignorování ústavy a lesního zákona a neuvažoval s restitucemi. Z návrhu čísel vulgární ekonomismus, který narazil na nivní ekologismus požadující omezení produkčních funkcí lesů a zvýšení nákladů v iluzi, že se tím automaticky zvýší kvalita

plnění veřejně prospěšných funkcí lesů. Oba tyto „ismy“ se střetly ve svých agresivně nátlakových variantách.

Proti návrhu byla malá skupina lesníků a poslanců, upozorňující, že navržený způsob hospodaření je na úkor lesa. Proti návrh spočíval v přednostních restitucích a ve vytvoření podniku státních lesů s několika ředitelstvími vlastníci výrobní kapacity pro časově neodkladné práce a umožňujícími dílčí nezávislost na cizích kapacitách. Většina prací měla být zadávána malým a středním podnikatelům v místě a prodej dříví měl být v režii podniku.

Spor o způsob transformace se táhl přes rok, a protože nastalo podle reformních lesníků „společensky neúnosné prodlení“, předložili 4. září 1991 návrh privatizace podniků, o jehož posouzení byli požádáni nezávislí zahraniční experti profesor Peter Glück, Universiät für Bodenkultur, Vídeň a profesor K. R. Volz, Ludwig-Maximilians-Universiät, Mnichov. Oba posudky byly v neprospěch reformy a zejména profesor Volz, bývalý vysoký řídicí pracovník Státních lesů SRN pregnantně vystihl to, co je dodnes rozporováno u nás. Přesto byl návrh ve sněmovně České národní rady 13. února 1992 přijat a vláda České republiky 20. května 1992 privatizaci podniků schválila. Ustaveno bylo ředitelství státního podniku Lesy České republiky v Hradci Králové, jmenován ředitel a personální aparát vznikl z osob, které se s privatizací ztotožnili. Před vznikem lesních akciových společností byla formulována doktrína „stát nemá podnikat“, a aby ji ani náhodou LČR neobešly, byly výrobních kapacit zbaveny, čímž bylo zajištěno, že nově vytvořené subjekty zakázky dostat musí. Lesní akciové společnosti dostaly část majetku po rozdělených státních lesích, z jehož prodeje přežívaly do roku 1994, kdy byly z důvodu ochrany potenciálních restituentů omezeny mýtní

úmyslné těžby. Toto opatření nutilo akciové společnosti vykonávat všechny možné aktivity a prodávat převzatý majetek, aby se udržely v „černých číslech“. Poté se stabilizovaly natolik, že byly významnými sponzory politických stran, což bylo tehdy ještě považováno za aféry. Téměř dvouleté omezení úmyslných těžeb přispělo i k (ne)chtěnému rozpadu tuzemského dřevozpracujícího průmyslu.

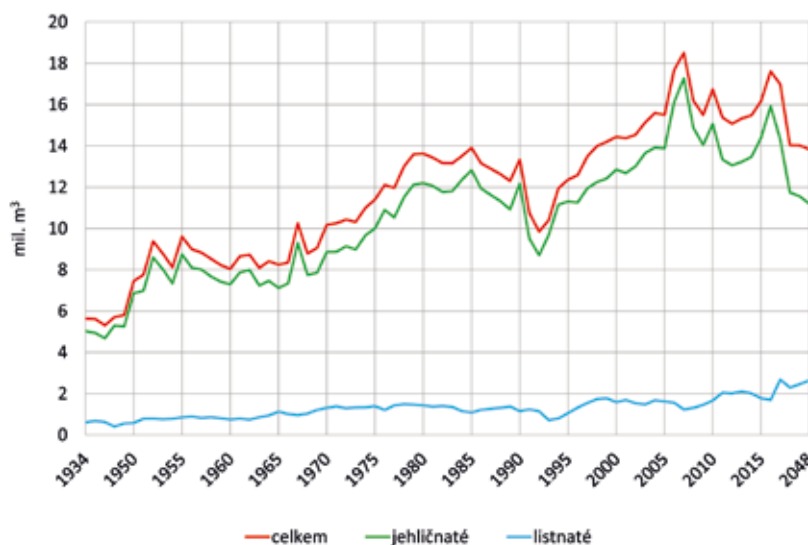
Občas se sice vyskytl názor, že způsob prodeje dříví je pro LČR (pro stát) nevýhodný, ale vždy byl rázně umlčen výrazy těžkého kalibru „cesta zpět ke komunismu, zestátnění, ohrožení existence soukromého podnikání, hrozící ztráta tisíců pracovních míst atd.“, aniž by padl jediný racionální argument, proč musí být tento systém zachován. Odborná diskuze o směřování LČR neexistuje, svoboda slova je sice formálně garantována, ale nemá žádný účinek, a lesnická odbornost a slušnost jsou označovány za kryptokomunismus. Mlčící většina, zkruslování, zatajování, kamuflování i vědomé lhaní a podvádění přispěly k vytvoření virtuální společnosti, ve které je všechno jinak, než se tvrdí, a všichni to ví.

Aby nemusel být způsob prodeje dříví stále znovu obhajován, byla v režii jedné politické strany vypracována v roce 2010 „Dřevěná kniha“, která je manuálem pro jednání LČR, majícím budit dojem legislativně závazného materiálu. Proto se označuje jako senátní návrh dlouhodobé koncepce LČR posvěcený vládou. Ve skutečnosti plní úlohu katechizmu, o kterém se nediskutuje, kterému se slepě věří, a pouhé pomýšlení na jeho revizi je neodpuštělné. Kouzlem nechtěného je, že název materiálu přesně vystihuje, že v současném pojetí lesního hospodářství jde pouze o to, kdo „se dostane“ ke dříví ze státních lesů.

Trvalé úsilí o dlouhodobé smlouvy je zdůvodňováno tím, že podnikatelské subjekty musejí mít jistoty, aby mohly investovat do technologií a personálu. Na první pohled to zní rozumně, ale je to netržní opatření, které rozdělením trhu dlouhodobými smlouvami záměrně neumožňuje vstup dalších firem na trh a tím hospodářskou soutěž.

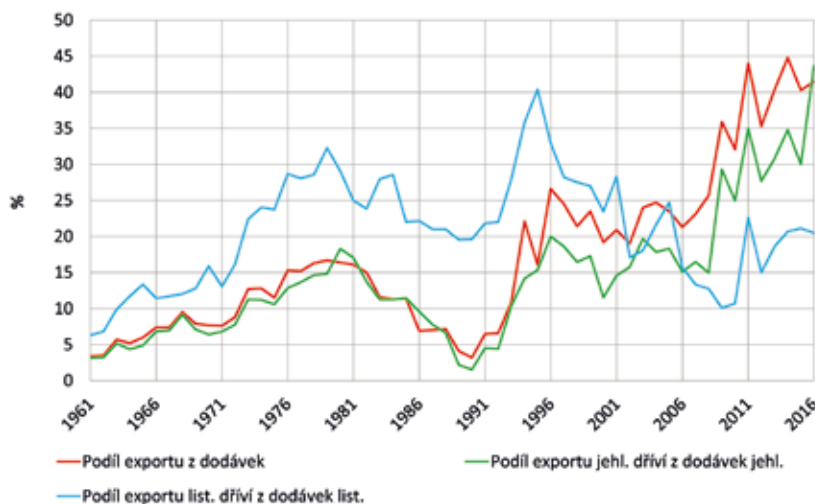
Prodeje budov, snižování počtu personálu, prodej dříví při pni, komplexní zakázky a ceny jako jediný ukazatel jsou typickou ukázkou politiky „fait accompli“ (hotové věci), používané, když má být nestandardními postupy dosaženo nevratných změn. Právě cíle se utajují tak dlouho, až potají

Průběh těžeb a jejich předpoklad do roku 2048

Pozn.: Nynější těžby jsou o cca 5 mil. m³, tj. o cca 38% vyšší, než v roce 1989. ÚHÚLem předpokládaný pokles těžeb do roku 2048 je pak logickou reakcí na nepřiměřeně vysoké současné těžby.

Průběh podílu exportu na celkových dodávkách

Pozn.: Historicky se exportovalo především dříví, na které nebyly v ČR dostatečné zpracovatelské kapacity, tedy listnaté. V posledních letech (od roku 2006) se exportuje větší podíl jehličnatého dříví než listnatého, což znamená, že export dříví neplní funkci lesnické politiky a je ryze ekonomickou aktivitou.

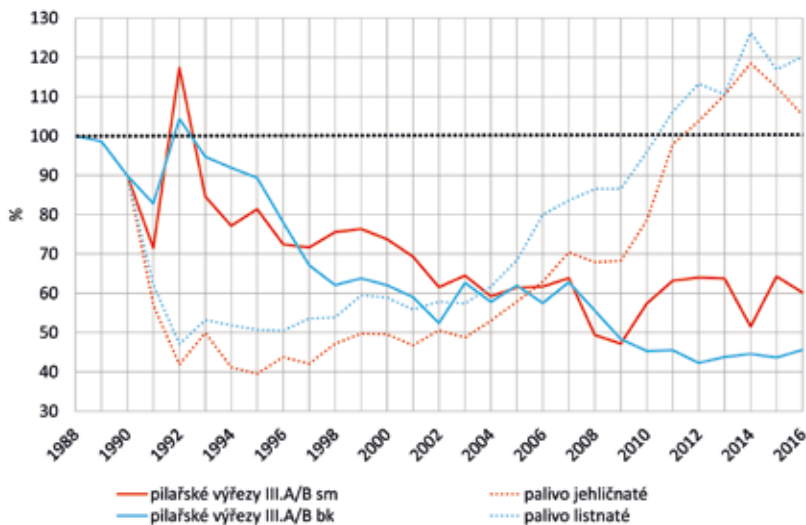
usměrněný vývoj pokročí tak daleko, že není žádná korekce možná. Jako příklad může posloužit rozprodej režijních budov, jejichž funkční hierarchie a rozsah se budovaly několik století. Po jejich prodeji je obnova systému prakticky nemožná.

KOHO ŽIVÍ LES?

Lesnictví je hospodářská činnost, jejímž ekonomickým principem je samofinancování, což znamená, že tržby za dříví, ostatní komodity a služby jsou kryty náklady

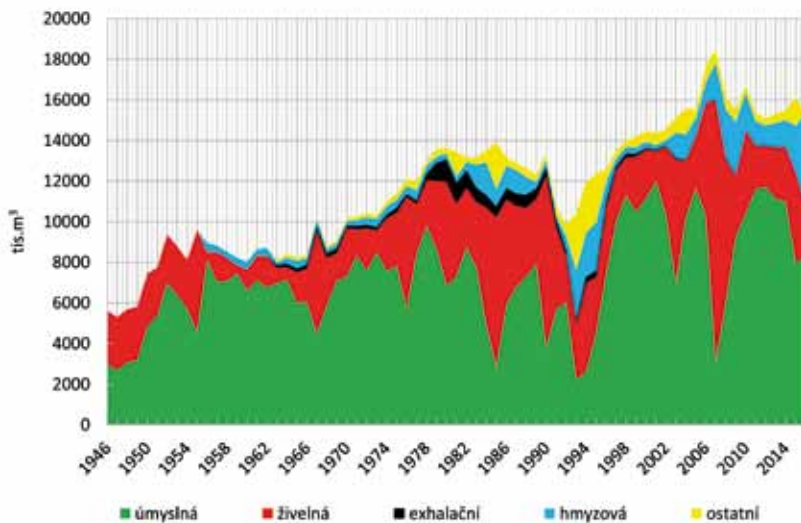
na těžbu a dopravu dříví, výstavbu a údržbu lesních cest, zalesňování, výchovu porostů, ochranu lesa, celospolečenské funkce lesů, a dokonce i na sanaci škod na lesích, které lesní hospodářství nezpůsobilo, jako jsou povodňové škody, následky výkyvů klimatu a poškození lesů imise. Tržby pokrývají mimo přímé náklady i režijní výdaje a podnikatelský a vlastnický zisk. Na tržbách lesního hospodářství se tržby za dříví podílejí až 95% a možnost diverzifikovat zdroje tržeb je omezená. Prodej dříví je finalizací hlavní činnosti lesního hospodářství a podmínkou jeho

Vývoj cen vybraných sortimentů dříví ve stálých cenách roku 1988

Pozn.: V roce 1990 byl ceník velkoobchodních cen dříví označen za socialistický nástroj skrytého financování dřevozpracujícího průmyslu na úkor lesů. Jak je to teď, když ceny jehličnaté kulatiny jsou na 60 % a listnaté kulatiny na 46 % cen roku 1988? Bezduchá státní a unijní preference energetického využívání dříví zdeformovala trh s dřívím natolik, že palivové dříví je jediným sortimentem, jehož cena roste.

Vývoj těžeb podle druhů

Pozn.: Hmyzí kalamitní těžby prakticky neexistovaly od roku 1986 do roku 1992. Jejich prudký růst po roce 1992 naznačuje, že může být v souvislosti se ztrátou vlastních výrobních kapacit LČR, a tím ztrátou schopností okamžitě reagovat na kůrovcové stromy. Nemusí se tedy jednat pouze o důsledek změn klimatu.

existence. Tvrzení, že outsourcing prodeje dříví je nejlepším řešením, je vědomě nepravdivé, protože outsourcing je oddělení pomocných, vedlejších či nepodstatných činností firmy (třeba provozu kantýny) od činnosti hlavní. Obchodní firmy nevykonávají charitativní činnost, ale rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou kryje jejich náklady, režie i zisk. Obchodní zisk tedy není fikcí, ale realitou. Strašení děsivými následky monopolního postavení LČR, pokud by obchodovaly dřívím, je při

současné globalizaci obchodu účelové. Ročně se na evropském trhu pohybuje 700 mil. m³ dříví z těžeb v evropských lesích a na tomto množství se LČR podílejí necelým procentem. To stabilitou evropského trhu s dřívím neotřese, a pokud se v současnosti z ČR vyváží až 45 % vytěženého dříví, je tato argumentace zcela nevěrohodná.

Po oddělení správy lesů od činností v něm musí jeden strom uživit dva subjekty. Podstatné je, že peníze získané

podnikatelským subjektem se do lesa nevracejí a financují jeho provoz, obnovu vybavení a materiální a personální rozvoj firmy. Produkce dříví v Evropě klesá, protože následkem podivných opatření „ve jménu ochrany přírody a biodiverzity“ se výměra hospodářsky využívaných lesů snižuje a přírůstek klesá. Vlivem protisměrných trendů, poklesu produkce dříví a růstu spotřeby dříví je „v letech bez kalamity“ dříví nedostatek a jeho cena roste. Proto jsou tlaky na udržení současného způsobu prodeje dříví ze státních lesů tak úporné a proto může mít vysoký podíl hmyzích kalamitních těžeb i jinou příčinu („pěstování kůrovce“), než je globální změna klimatu, na kterou se svaluje vina.

NASTOJATO, NEBO NALEŽATO?

V učebnici Václava Eliáše Lenharta z roku 1793 „Zkušené naučení k velmi potřebnému již za našich časů osetí lesův, ku kterémuž ještě jiná velmi užitečná naučení o povinnostech myslivce lesův dle zkušenosti dokonale hledícího přidána jsou“ je odpověď na otázku, kde dříví prodávat: „Vždy užitečnější jest strom zvrátiti a vleže šacovaný prodati, poněvadž stojatý strom se dobře tak lehko obšacovati nemůže, a tedy buďto prodávající, aneb kupující zkrácení trpěti a ošizen býti může.“ Nynější tvrzení, že nejvýhodnější je prodej dříví při pni, vyvolává otázku, jak se mohli lesníci 250 let tak zásadně mýlit a proč geniální způsob prodeje dříví ze státních lesů nepřevzali všichni soukromí vlastníci lesů. Další otázkou je, proč se při komplexních zakázkách pouštějí podnikatelské subjekty do rizika. Výběrová řízení jsou redukována na jediné kritérium – cenu, a to v době, kdy duševně zdravý zákazník nekupuje podle ceny ani rohlíky a bere v úvahu ještě alespoň zkušenost, tedy referenci. LČR práce v režii neprovádějí a nemají tak etalon, „za kolik“ se dá v konkrétních podmínkách příslušná činnost seriózně provést, proto těžko posuzují, zda není cena podhodnocena či nadhodnocena. Navíc, pokud v rámci zakázky získá podnikatelský subjekt s dodávkou prací i dříví, není cena za práce pro něj životně důležitá, protože cenou dříví může srovnat, zda se mu podařilo vyrobit a dopravit 1 m³ dříví v rozpětí kalkulace, či nikoliv. Pokud by se vlastníkem dříví nestal a nabízel jen službu, pak by šel s kůží na trh! A to pro-

to, že seriózní finanční kalkulace je v časovém limitu, objemu zakázek a jejich specifikací prakticky nemožná. Riziko nákupu dříví při pni je v současném systému více než „přijatelné“ (v nejhorším případě se použijí záporné ceny, jako tento rok) a těžbu a odvoz dříví z vysoutěžené jednotky je možno přirovnat k otevření dveří do stáje a pozvání hladových vlků dovnitř. To může signalizovat i rozdíl mezi NIL a evidencí dříví, byť je zjištěný rozdíl deklarován výhradně jako rozdíl mezi metodikami.

JE STÁT NEJHORŠÍ VLASTNÍK?

Lesní hospodářství nevytváří jen produkci hmotnou, ale plní i celospolečenské funkce. Ty nevstupují na trh, a proto není nikdo ochoten je hradit osobně. Společenskou objednávku na užitečné funkce lesů mohou nejméně náročným způsobem zajistit státní lesy, protože stát může ve společenském = veřejném zájmu strpět újmu či vícenaklady. Od ostatních vlastníků lesů lze v neoliberalní ekonomice požadovat plnění společenské objednávky jen za úplat, což vyžaduje administrativně náročný systém vytvářející korupční prostředí. Lesy rostou a musí růst i na stanovištích, která ziskovost nezaručují, jako jsou stanoviště chudá, extrémní či imisní oblasti. Vyrovnané hospodaření je tak možné jen na velkých majetcích přesouvajících vnitropodnikově zisk z oblastí přebytku do oblastí nedostatku. Po privatizaci či pronájmu státních lesů by nastala situace, že by se nabyvatelé ziskových majetků domáhali dotací na užitečné funkce lesů a nabyvatelé majetků ztrátových zase financování všech lesnických činností ze společenských zdrojů. Úvahy o privatizaci či pronájmu státních lesů tak nejsou ničím jiným než spekulacemi, jak zisk zprivatizovat a ztrátu učinit společenskou. Stát označovaný za špatného vlastníka špatným vlastníkem není, a proto si státy ponechávají lesy ve vlastnictví, i když jejich ekonomické výsledky mohou být horší než u lesů soukromých. „Státní = společenský zájem“ na lesích je nadřazen ekonomice jednoho dne, a protože je podíl výměry státních lesů na celkové výměře lesů výslednicí historického vývoje, je v každé zemi jiný a nemá smysl „určovat jeho optimální podíl“. Důkaz, že státní vlastnictví lesů není socialistický rozmar, máme v naší

historii. Většina státních lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku byla v letech 1830–1881 prodána na úhradu státního dluhu po napoleonských válkách (1803–1815), ale jakmile to hospodářská situace umožnila, stát získával lesy zpět.

Do 80. let byly státní podniky v západní Evropě běžné a teprve privatizační boom státní podniky demonizoval a soukromý sektor hodnotil záměrně nekriticky optimisticky. Ještě v roce 2010 uvedl Geneva Timber and Forest Study Paper 26 „Private Forest Ownership in Europe“, že soukromé lesy jsou pilířem evropského lesnictví (tvrzení ničím nedoložil), přestože studie OSN z roku 2000 „Temperate and Boreal Forest Resources Assessment“ uvedla, že pracuje jen s údaji státních lesů, protože data za soukromé lesy buď neexistují, nebo jsou nevěrohodná. V našich podmínkách stačí jen prolístovat Zelené zprávy k poznatku, že lesy ve vlastnictví státu jsou stabilizačním faktorem celého lesnictví.

MÁ LESNICTVÍ NĚJAKOU VIZI?

Fatální zátěží euroamerické civilizace je neoliberalní ekonomika, znemožňující celostní vnímání lesnictví, není to tedy jen český problém. Lesnictví se během vývoje společnosti, růstu populace a změn klimatu stalo komplexním, multidisciplinárním, polyfunkčním a mezi-sektorovým oborem, ale současně proběhlo zpolitizování státní správy, v níž politické elity funkce lesa a lesnictví nechápou. Každou činnost lze totiž vykonávat dobře, nebo špatně a politika to nemůže změnit. Pokud se vejce naměkko vaří 3,5 minuty, je jiný čas nevhodný, i když to bude prosazovat vedoucí politická strana. Protože odborníci komplikují „politické vedení státu“, jsou z resortů a státní správy vytěšňováni (nejdříve u ministerstva obrany, což lze vysvětlit národním antimilitarismem) a profesionální politici mají specifické chápání vztahu jedince a společnosti, na pojem celospolečenský zájem bývají alergičtí, nevnímají zájmy přesahující rámec osobní a skupinový a trvající déle než jedno volební období. Vytvoření celostní (holistické) vize lesnictví není jednoduché. Dříví spojuje lesnictví se zpracováním dříví; lesnictví prolíná s energetickou, surovinovou a exportní koncepcí státu; lesnická politika je součástí záměrů v rozvoji venkova a za-

městnanosti; lesnická opatření jsou nástrojem aktivní ochrany přírody; lesnické hospodaření ovlivňuje vodní režim v krajině, mezoklima a hospodaření s půdou. Všechny tyto a další prvky musí být do vize celostního lesnictví zakomponovány, ovšem ne jako izolované kamínky mozaiky, ale jako segmenty puzzle, vzájemně do sebe logicky zapadající a vytvářející celostní obraz lesnictví s jeho jasnými konturami i detaily.

Myšlenka, že lesnictví má spočívat na třech pilířích – ekonomickém, ekologickém a sociálním – je výstižná, ale aby se rovina určená třemi pilíři nezřítla, musejí být stejně dimenzovány. Posílení kteréhokoliv z nich na úkor ostatních stabilitu nezlepší, ale naopak, způsobí zhroucení. Pohrdání produkční funkcí, úzce související s podceněnou funkcí sociální, přispívá k rozpadu venkova a ekonomických i citových vazeb lidí na les a v důsledku cílené manipulace s pojmy je pro lesnictví nebezpečím i ochrana přírody. Každý soudný občan s ochranou přírody souhlasí, ale neuvědomuje si, že „ochrana přírodních procesů“ není totéž. A tak se pod mantrou ochrany přírodních procesů mění na Šumavě lesní ekosystémy na travní, média to prezentují jako vítězství ochrany přírody nad nezdělanými lesníky a dezinformovaný národ je destrukcí lesů a jejich funkcí nadšen.

BUDE NEKONEČNÝ PŘÍBĚH POKRAČOVAT?

Ve srovnání s „předlistopadem“ je stabilita LČR obdivuhodná. Zatímco do roku 1990 byly reorganizace, slučování, změny kompetencí a názvů institucí běžné, od roku 1992 se podnik v podstatě nemění. Znamená to snad, že je jeho funkce optimální? Sotva. Spíše je to důkaz, že LČR ukázněně plní požadavky svého zakladatele – resortu a ten dokáže vyhovět představám vlády a parlamentu.

Protože se za 25 let vystřídal ve vedení vlády, resortu i parlamentu více stran, lze z toho usoudit, že se pod křídly politických stran našlo řešení, které je sice pro stát nevýhodné, ale všem politickým stranám vyhovuje! Z toho jímá hrůza.

Autor:

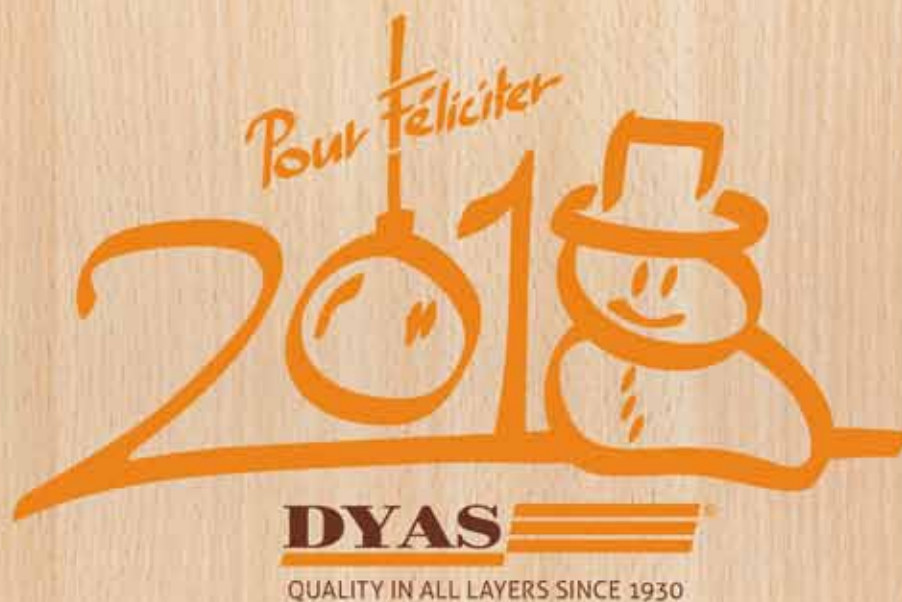
Prof. Ing. Vladimír Šimanov, CSc.

E-mail: simanov@email.cz

DYAS.EU, a.s.,

největší výrobce bukových překližek a Váš dobrý zákazník pro bukovou kulatinu

Vám děkuje za spolupráci v roce 2017

Krásné Vánoce a mnoho úspěchů
v novém roce **2018**

PONSSE

VĚDĚLI JSTE, ŽE ŠTÍR:

- přežije radioaktivitu, která by člověka zabila
- vydrží nejíst rok
- vydrží zadržovat dech 3 dny
- přežije vysoké teploty a zmrazení
- díky rozložení očí po těle má k dispozici zorný úhel prakticky 360°

ROK 2018
VE ZNAMENÍ
SCORPIONA

*Podobnost čistě náhodná? Kdepak...
Přesně tak odolný a všestranný je
PONSSE SCORPION!*

*Do roku 2018 přejeme všem odolnost vůči okolí a životním nástrahám,
výdrž při překonávání překážek a rozhled i nadhled.
Především však pevné zdraví!*

- Prodej nové i použité lesní techniky
- Harvestory
- Vyvážecí soupravy
- Kombinované stroje Ponsse Dual
- Servis a prodej náhradních dílů Ponsse
- Servisní a školicí středisko
- Odborné poradenství

KŘENEK FOREST SERVICE s.r.o.

PONSSE

KŘENEK FOREST SERVICE s.r.o.
Karla Čapka 389, 543 71 Hostinné

Telefon: +420 499 429 686
+420 499 828 291
+420 735 127 056

PRAVÁ RUKA DŘEVAŘE

www.krenekfs.cz

CO SI MYSLÍ NÁVŠTĚVNÍCI LESA O LESÍCH A LESNICTVÍ

Terénní šetření Lesnické práce

Jan Příhoda, Tereza Malčánková

ŠETŘENÍ PROBĚHLO
ZA FINANČNÍ PODPORY

Vnímání lesů, lesnictví a lesníků širokou veřejností v mnoha aspektech ovlivňuje a velmi pravděpodobně bude stále výrazněji přímo či nepřímo ovlivňovat vývoj našeho oboru. Historická možnost volného vstupu do lesů, záliba v nejrůznějších turistických aktivitách nebo ve sběru plodů v lese, deficit informací o lesním hospodaření, ale i nadpoloviční podíl státního vlastnictví lesů jsou důvody, proč se veřejnost asi více než u jiných oborů cítí do dění v lesích zapojená. Je tedy na místě znát názory veřejnosti, pracovat s nimi a tam, kde je to možné, poskytovat veřejnosti objektivní informace o tom, co a proč děláme.

I proto jsme se v Lesnické práci rozhodli pro realizaci vlastního průzkumu názorů veřejnosti, a to mezi návštěvníky lesa. Domníváme se, že společenský názor na lesnictví vytváří zejména lidé, kteří les navštěvují, kteří v něm relaxují, sportují, sbírají houby. Od nich lze také očekávat relevantní odpovědi.

Otázky jsme se snažili koncipovat maximálně srozumitelně, aby se respondent mohl opravdu zamyslet a vyjádřit jasný názor. Většina otázek také umožňovala individuální odpověď, ty jsou zmíněny v komentářích k jednotlivým otázkám.

Sběr dat probíhal osobním dotazníkovým šetřením, tzv. face to face. Tereza Malčánková a Jan Efler – studenti oboru Lesní inženýrství FLD ČZU v Praze –

Charakteristika šetření

Termín:
srpen 2017

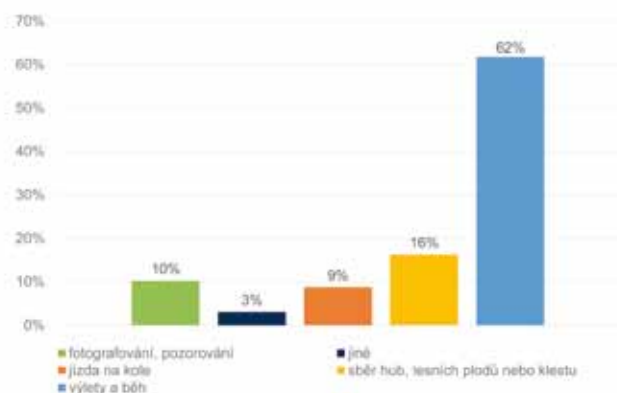
Lokality:
Křivoklátsko, Jizerské hory, Jeseníky

Počet respondentů:
264

pokládali otázky návštěvníkům lesa v průběhu srpna roku 2017 v těchto lokalitách: Křivoklátsko (oblast Roztoky), Jizerské hory (okolí Bedřichova) a Jeseníky (okolí Loučné nad Desnou). Na každé lokalitě byla data sbírána dva dny a celkem byly zpracovány odpovědi od 264 respondentů. Záměrně byly vybrány lokality s větší hustotou pohybu návštěvníků lesů, často turistů.

Co je pro vás nejčastějším důvodem pro návštěvu lesů?

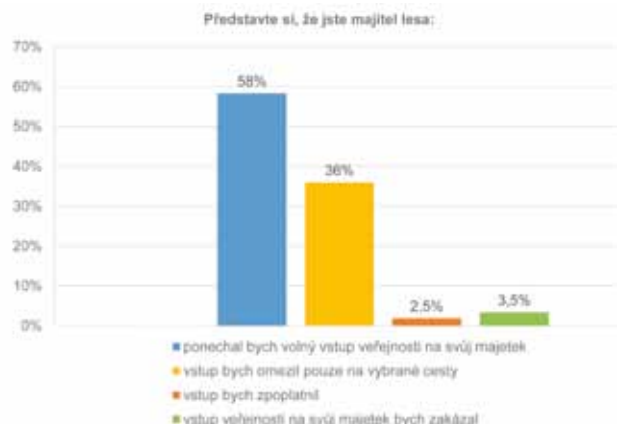
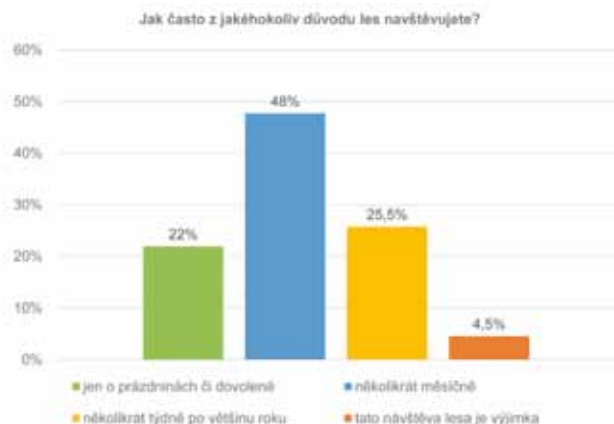
CO JE PRO VÁS NEJČASTĚJŠÍM DŮVODEM PRO NÁVŠTĚVU LESA?

V Evropě patří návštěvy a nejrůznější aktivity na lesních pozemcích k tradičním způsobům odpočinku, kontaktu s přírodou nebo sportovního vyžití. V České republice se k tomu přidává také populární sběr plodů, který na přelomu léta a podzimu

tvorí pravděpodobně větší podíl mezi důvody návštěvy lesa. Z výzkumu ale vyplývá, že prevažujícím důvodem pro návštěvu lesa v turistických lokalitách jsou výlety a běh, přičemž pěší turistika převládá nad během.

Pěší turistika probíhá nejčastěji formou výletu, zejména v místech, kde je k vidění nějaká zajímavost. Místa, která jsou turis-

ty vyhledávána, jsou například rozhledny, naučné stezky, přírodní zajímavosti (lesní jezírko, vodopád, rašeliniště, památný strom, skalní útvary apod.), ale také například nový koncept stezek korunami stromů. Na výlety do lesa nebo obecněji do přírody chodí velmi často také rodiny s malými dětmi. Respondenti, kteří jako nejčastější důvod pro návštěvu lesů uvedli

důvody „jiné“, jmenovali například myslivost, odpočinek spojený s pobytem v přírodě, práci v lese nebo také geocaching (hledání skryté schránky – kešky pomocí systému GPS).

JAK ČASTO LES NAVŠTĚVUJETE?

Z odpovědí vyplývá, že téměř tři čtvrtiny oslovené veřejnosti navštěvují lesy pravidelně, to znamená, že se do lesa vrací, a pozitivní pocity z návštěvy lesa tedy budou pravděpodobně převládat. Zajímavé je i to, že čtvrtina dotázaných navštěvuje les několikrát týdně. Z této čtvrtiny je pak 70 % obyvateli vesnic a malých měst, v našem případě sídel s méně než 2 000 obyvateli. Výsledek je pak pravděpodobně ovlivněn lepší dostupností lesů. Naopak odpověď „návštěva lesů probíhá jen o prázdninách či dovolené“ volili převážně obyvatelé sídel nad 2 000 obyvatel, a to v 67 % případů.

PŘEDSTAVTE SI, ŽE JSTE MAJITEL LESA

Dlouhodobě je volný vstup do lesů považován v ČR za nedotknutelný. Pokud by-

chom otázku koncipovali přímo na omezení vstupu do lesů, s největší pravděpodobností by se drtivá většina veřejnosti vyjádřila pro zachování volného vstupu. Otázku jsme však koncipovali tak, aby se respondent nad tématem skutečně zamyslel. Díky tomu jsme došli k překvapivým závěrům, kdy by více než 40 % dotázaných určitou míru omezení vstupu ve vlastním lese nejen připustilo, ale i aplikovalo.

Výsledek samozřejmě nemá směřovat ke snahám o omezení vstupu, ale je spíše inspirací, jak případná dílčí omezení pohybu veřejnosti argumentovat. Odpovědi na tuto otázku se výrazně nelišily u obyvatel malých obcí a měst.

CO VÁS PŘI NAVŠTĚVĚ LESA NEJVÍCE ROZLADÍ?

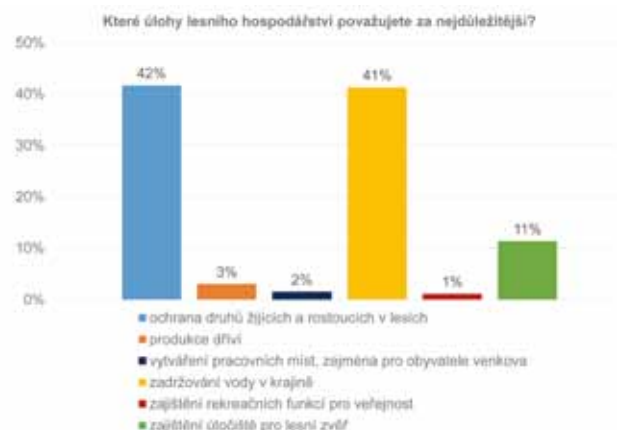
V nabídce odpovědí na tuto otázku se objevilo záměrně několik odpovědí přímo či nepřímo souvisejících s lesním hospodařením. Výsledek vyvrací často zmiňované teze o převažujícím negativním pohledu veřejnosti na lesní hospodářství. Z odpovědí vyplývá spíše to, že veřejnost

a lesníci pohlížejí na negativní činnosti v lesích podobnou optikou. Lze také předpokládat, že tento pohled bude ovlivněn častým mediálním opakováním negativních aspektů provozu motocyklů a čtyřkolek v lesích.

Druhou nejčastější odpovědí byla varianta „jiné“. 87 % respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, uvedlo, že jim vadí odpadky poházené v lesích. Veřejnost odpadky v lesích vnímá a reaguje na ně negativně.

KTERÉ ÚLOHY LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ POVAŽUJETE ZA NEJDŮLEŽITĚJŠÍ?

Z odpovědí na dotaz týkající se funkcí lesa je patrná silná orientace veřejnosti na ekologické funkce. Zásadní informací je ovšem to, že produkci dříví považují za nejdůležitější úlohu lesního hospodářství pouhá 3 % dotázaných a vytváření pracovních míst pro obyvatele venkova jen 1 % dotázaných. Jinými slovy ekologické funkce lesů jsou podle výsledků šetření podstatně důležitější než funkce produkční a sociální.

Většinou se respondenti rozhodovali mezi odpověďmi „ochrana druhů žijících a rostoucích v lesích“ a „zadržování vody v krajině“. Minimum respondentů se rozhodovalo mezi jinými variantami odpovědí. Zajímavostí je, že odpověď „vytváření pracovních míst“ zvolili pouze respondenti z měst (sídla nad 2 000 obyvatel).

ROZLOHA LESŮ V ČR

Otázka směřovaná ke zjištění, jak veřejnost vnímá vývoj rozlohy lesů, měla potvrdit často opakovanou informaci, že veřejnost má v tomto směru názor zcela odlišný od reálné situace. Průzkum tento závěr potvrdil, jeho výsledkem bylo, že se téměř 45 % dotázaných domnívá, že lesů v ČR dlouhodobě ubývá, a jen 16 % dotázaných odpovědělo správně.

Častým argumentem, proč si respondenti myslí, že lesů dlouhodobě ubývá, je tvrzení, že se „stále jen kácí a ničí krajina“. Minimum dotázaných si je vědomo následné povinnosti zalesnění po těžbě.

V ČEM SPATŘUJETE NEJVĚTŠÍ RIZIKAPRO LESY?

Na základě historického vývoje volného vstupu do lesů má veřejnost k lesům silný a často až vlastnický vztah. I proto má vnímání rizik velký vliv na následné vnímání činností lesníků. Z výsledků je zajímavý vysoký podíl rizika v podobě nelegální těžby (16 %) a ještě zajímavější je podíl odpovědí spatřujících rizika v těžbě a následném využívání dříví (15 %). Odpovědi zjevně korespondují s odpověďmi na téma úlohy lesního hospodářství.

KOMENTÁŘ

Je produkce dříví a sociální role lesnictví u veřejnosti až na posledním místě?

Výzkum názorů návštěvníků lesa přinesl podle mého názoru mnoho zajímavých informací. Některé potvrzují naše hypotézy, jiné jsou spíše překvapením. Vezmeme-li v úvahu, že předvolební průzkumy jsou realizovány na skupině zhruba tisíce osob, potom lze naši skupinu dotázaných čítající téměř 270 osob brát za významnou a trendy, které šetření ukazuje bychom neměli podceňovat.

Hodnocení výstupů týkajících se návštěvnosti a negativních aspektů návštěvy lesa ukazuje, že se veřejnost do lesů vrací a není apriorně nastavena proti lesníkům a lesnicím. Toto je třeba zohlednit při naší komunikaci s návštěvníky lesů. Má zkušenost je taková, že i městský návštěvník lesa s jasnou preferencí ekologického přístupu, ať již si za ním představuje cokoli, je ochoten naslouchat a v dřívě většině i pochopit skutečné multidisciplinární roli lesního hospodářství.

To, že návštěvníky lesů nejvíce rozladí motorkáři a čtyřkolkáři je určitě překvapení a to i s ohledem na to, že v nabídce negativ bylo mnoho odpovědí souvisejících s lesnickým hospodařením. Pro nás lesníky je to jistě zajímavá a vlastně i pozitivní informace, která může návštěvníky a lesníky spojit. Částečně může tento výsledek ukazovat i vliv médií, které několik let vcelku pravidelně informují o negativních aspektech nelegálního vjezdu motocyklů a čtyřkolek do lesů. Je to tedy jistě téma, které můžeme v komunikaci úspěšně využít bez rizika nepochopení veřejností.

Z výsledků ale i postřehů z vlastního provádění šetření vyplývá zřetelně také to, že veřejnost nemá dostatek informací o lese a lesním hospodaření. Asi nejvíce se toto projevilo v odpovědích týkajících se vývoje rozlohy lesů. Návštěvníci lesa potvrdili, že správnou informací o tom, že lesů v ČR přibývá zná jen malá část veřejnosti. Alarmující je, že 40 % respondentů se domnívá, že lesů ubývá. Je tedy na místě, zamyslet se nad tím, jak lépe tento zásadní fakt prezentovat. Jednou z cest by jistě mohlo být prezentování nárůstu rozlohy lesů přímo v terénu – v lesích, kterými procházejí turis-

tické cesty. Zde se nabízí rozšíření spolupráce s Klubem českých turistů.

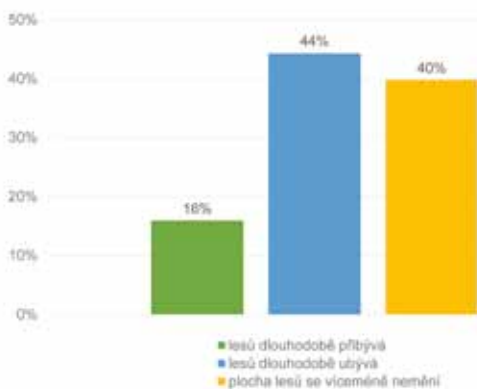
Alarmující jsou též odpovědi na otázku týkající se nejdůležitějších úloh lesního hospodářství. V situaci, kdy lesnictví žije v představě nezbytné vyrovnanosti hlavních funkcí lesů se ukazuje, že návštěvníci lesů a pravděpodobně i veřejnost pohlíží na podstatné úlohy zcela odlišně. I když je akcent veřejnosti na ekologické funkce lesů pochopitelný (80 % respondentů je považuje za nejdůležitější), varovným signálem je opomíjení funkce ekonomické - produkční a sociální. Vyšší míra propagace všech funkcí lesů s důrazem na produkční a sociální funkce by se tedy v co nejkratší době měly stát jednou z priorit kompetentních lesnických institucí. Přijmeme-li fakt, že názor veřejnosti může ovlivnit politickou vůli, vzbuzují výsledky šetření zásadní obavy a měly by se opravdu stát důvodem pro intenzivní komunikaci lesníků s veřejností.

Dovolím si pokus o odpověď na otázku položenou v nadpise tohoto boxu. Nemyslím si, že veřejnost tak dramaticky, jak výsledky šetření ukazují, upožaduje přínosy produkce dříví jako v podstatě jediné skutečně obnovitelné suroviny, kterou v ČR disponujeme. Názor veřejnosti je pravděpodobně významně ovlivněn společenským pohledem, kdy jsou v době ekonomické prosperity některé části ochrany přírody často nadřazovány nad pragmatické a reálné zájmy občanů. Environmentální pohled je intenzivně propagován a předkládán veřejnosti téměř pravidelně a bylo s podivem, kdyby na toto veřejnost nereagovala.

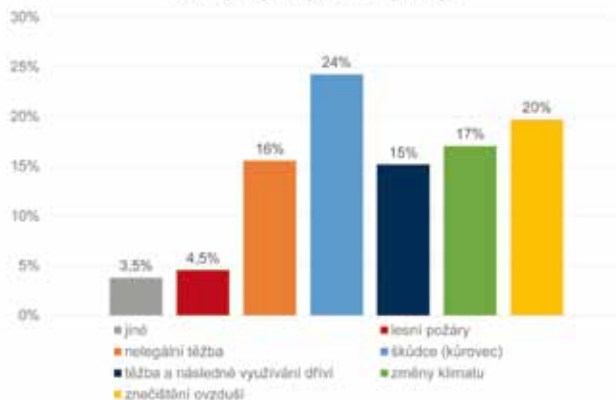
Zobecním-li výsledky šetření mezi návštěvníky lesa na českou veřejnost, lze říci, že dveře k veřejnosti máme otevřené. Je jen na nás, zda využijeme možnosti, které nám nálada návštěvníků dává nebo dveře zavřeme a budeme čekat, v co se představy neinformovaných návštěvníků, potažmo veřejnosti lesa přetaví.

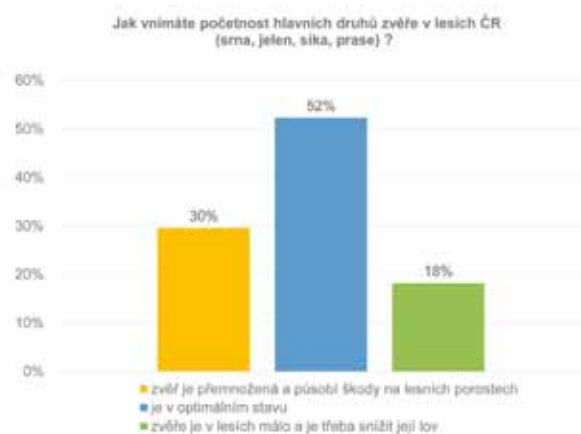
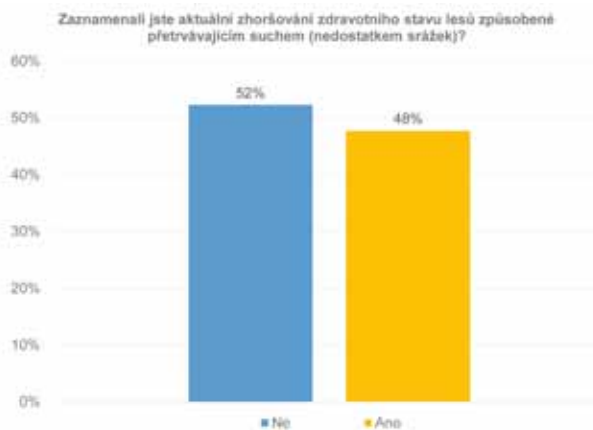
Jan Příhoda

Rozloha lesů v ČR

V čem spatřujete největší rizika pro lesy?

Největší procento (24 %) bylo zaznamenáno u odpovědi „škůdce (kůrovce)“. Tuto odpověď nejčastěji zvolili návštěvníci v Jeseníkách, kde takto odpovědělo 44 % respondentů, naopak nejmenší ohrožení lesů kůrovcem pocítovali návštěvníci na Křivoklátsku, kde byl procentuální podíl 24 %.

Je zajímavé, že odpověď „znečištění ovzduší“ nejméně uváděli respondenti z kategorie 21–35 let, a naopak odpověď „změny klimatu“ tito respondenti uváděli nejvíce.

U odpovědi „jiné“ byli jako největší riziko pro lesy nejčastěji zmiňováni samotní lidé a jejich chování k přírodě. Dále to byl vítr jako abiotický činitel, který významně poškozuje lesní porosty.

ZAZNAMENALI JSTE AKTUÁLNÍ ZHORŠOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU LESŮ ZPŮSOBENÉ PŘETRVÁJÍCÍM SUCHEM (NEDOSTATKEM SRÁŽEK)?

V situaci, kdy je většina lesů v České republice postižena následky sucha, zaznamenala tento stav méně než polovina respondentů (48 %). Zajímavostí je, že nejvíce respondentů zaznamenalo aktuální zhoršování zdravotního stavu lesů způsobené suchem v oblasti Jeseníků (58 %), naopak v oblasti Jizerských hor to bylo pouhých 37 %.

JAK VNÍMÁTE POČETNOST HLAVNÍCH DRUHŮ ZVĚŘE V LESÍCH ČR (SRNA, JELEN, JELEN SIK, PRASE DIVOKÉ)?

Z pohledu více než 50% dotázaných jsou stavy zvěře v optimálním stavu. Je zřejmé, že významná část oslovených (30%) si uvědomuje, že existují problémy s přemnoženou zvěří, která může působit škody na lesích.

Respondenti v souvislosti s přemnožením jmenovali nejčastěji prase divoké. Výzkum byl prováděn v době, kdy se v médi-

ích hodně mluvilo o africkém moru prasat, lze proto předpokládat určitou spojitost.

Děkujeme za odborné konzultace RNDr. Marcelovi Riedlovi, CSc. (FLD ČZU v Praze) a správčům lesů v daných lokalitách za vstřícné umožnění provedení šetření.

Detailnější analýzy získaných dat budou realizovány v rámci diplomové práce Bc. Terezy Malčánkové (FLD ČZU v Praze).

Autoři:

Ing. Jan Přihoda
Bc. Tereza Malčánková

Lesnická práce, s.r.o.
E-mail: prihoda@lesprace.cz

STAV LESA 10 LET PO KYRILLU

Seminář ČLS v Horní Plané

V noci z 18. na 19. ledna roku 2007 se Českou republikou prohnal orkán Kyrill, který napáchal obrovské škody nejenom na majetku, ale i na lesních porostech. Nahodilá těžba v roce 2007 dosáhla téměř 13 milionů kubíků dříví, což bylo téměř 70 % celkové roční těžby. Roztroušené poškození porostů bylo zaznamenáno na celém území republiky, v porostech různé druhové i věkové struktury. Nejpostiženějšími byly oblasti na jihozápadě republiky. V oblasti Šumavy to byla největší větrná katastrofa za více než 100 let. Seminář České lesnické společnosti, který se konal 19. 10. 2017 v Olšíně u Horní Plané, měl především zhodnotit stav „kyrillovských“ kultur, které v současné době přecházejí do stavu zajištěnosti, a shrnout zkušenosti místních lesníků se zdoláváním následků této živelní události.

Dopolední část byla věnována přednáškám, odpolední pak zahrnovala venkovní exkurzi ve Vojenském újezdu Boletice. Účastníky na začátku semináře přivítal Petr Král, ředitel divize Horní Planá – VLS ČR. Následovaly příspěvky jednotlivých přednášejících, některé z nich jsou shrnuty níže.

ORKÁN KYRILL NA LESNÍ SPRÁVĚ NOVÉ HRADY

Se stručným popisem událostí spojených s kalamitní situací na lesní správě Nové Hradý a nastíháním řešených úkolů při zpracování a odstraňování následků kalamity přišel Petr Žemlička, lesní správce LS Nové Hradý.

Lesní správa v Nových Hradech celkem obhospodařuje 20 430 hektarů lesa v majetku České republiky a na ploše 3 922 hektarů vykonává funkci odborného lesního hos-

podáře. LS Nové Hradý se nachází v nadmořských výškách od 420 m n. m. (LHC Dolní Hvozď – dříve Třeboňská pánev) a v Novohradských horách (LHC Horní Hvozď) až 1 074 m n. m.

Na lesní správě Nové Hradý se již v lednu roku 2006 potýkali s polomy o objemu 279 000 m³, které způsobil těžký mokrý sníh v oblasti Třeboňské pánve. V té době byly postiženy či zcela rozvráceny porosty čtvrtého až sedmého věkového stupně, převážně na podmáčených stanovištích, a následkem působení orkánu Kyrill v roce 2007 byly takovéto porosty ve velké míře zcela zničeny. Největší škody, jak celkovým plošným rozsahem, tak objemem kalamitní hmoty, byly v oblasti Novohradských hor.

Nahodilé těžby z let 2006–2009 tak zásadně ovlivnily hospodaření na této lesní správě. Neschopnost okamžité reakce na kalamitní situaci v důsledku postavení vlastníka jako veřejného zadavatele způso-

bila časovou prodlevu téměř dvou měsíců. Plynulou výrobu a dopravu dříví umožnilo rozdělení území LS do jednotlivých pracovních bloků, a to na základě terénních podmínek a dopravní obslužnosti. Pro urychlení zpracování polomů a z důvodu omezené kapacity zpracovatelských firem a nepříznivé situace na trhu s dřívím byli v postižených oblastech ponecháni životaschopní jedinci bez zjevného poškození. Díky úsilí všech pracovníků se podařilo do konce roku 2007 zpracovat téměř celý objem kalamitní hmoty. Naneštěstí se kvůli vichřicím Emma a Ivan v roce 2008 opět navýšil objem nahodilých těžeb o dalších 158 000 m³.

Následná obnova na kalamitních holištích o výměře více než 1 200 hektarů probíhala několik dalších let. Velkou komplikací byl nedostatek kvalitního a geneticky vhodného sadebního materiálu, zvláště pak dřevin melioračních a zpevňujících. Dalším

Společná fotografie účastníků exkurze u žulového památníku, jenž slouží jako poděkování všem, kteří se podíleli na zpracování kalamity po orkánu Kyrill.
Foto: Zdeněk Vacek

problémem byl nedostatek pracovních sil, který se projevil již při zpracování polomů.

Zkušenosti z obdobných kalamit rovněž napovídaly, že přemnožení podkorního hmyzu je nevyhnutelné. Ke gradaci I. smrkového tak došlo v průběhu roku 2009. V následujícím roce za využití všech typů obranných opatření se podařilo významně přiblížit hustotu populace I. smrkového k základnímu stavu.

Pro zajímavost, celkem bylo použito 41 295 ks položených lapáků, 920 ks stojících lapáků, 589 ks otrávených lapáků a 802 ks feromonových lapačů.

I přes řadu obtíží byly bezprostřední následky jmenovaných kalamit odstraněny. Na všech kalamitních holinách byly založeny nové kultury, které jsou nyní ve většině případů již ve stádiu zajištěných porostů.

ORKÁN KYRILL NA LESNÍ SPRÁVĚ ŽELEZNÁ RUDA

Mezi nejpostiženější oblasti patřila i lesní správa Železná Ruda. LS Železná Ruda se nachází v nadmořských výškách od 445 m n. m. (řeka Otava u obce Čepice) až do 1 343 m n. m. (vrchol Jezerní hory). Jak uvedl lesní správce LS Železná Ruda Petr Najman, první odhady kalamity se na správě pohybovaly kolem 186 000 m³, což byl dvojnásobek ročního etátu. Těžby se ale postupně zvyšovaly a s vichřicí Emma v březnu roku 2008 to nakonec bylo téměř 300 000 m³ dříví. Poškozeny byly porosty od třetí věkové třídy až po mýtní. Nejvíce poškozenou dřevinou byl smrk, dále jedle a buk. Kalamita zasáhla převážnou část porostů lesní správy a po zpracování tak vzniklo 368 hektarů holin.

Zpracování kalamity na LS Železná Ruda bylo provedeno různými technologiemi, od klasických přes harvesterové až po použití lanovek v hůře dostupných terénech.

Část holin byla zalesněna již v roce 2008 a na část byl podán dotační projekt v rámci Programu rozvoje venkova, osy II: „Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa“, který byl realizován v roce 2009. Na zbývající část holin byla, i vzhledem k nedostatku sadebního materiálu, státní správa požádána o odklad.

Orkán Kyrill zasáhl především horskou část lesní správy a na mnoho let tak zásadně změnil způsob hospodaření. Převažující přirozená obnova byla nahrazena masivním zalesněním. Problémem v těchto letech byla výchova porostů, zejména se to projevilo u probřek do 40 let z roku 2007 a 2008,

Ukázka individuální ochrany kmene ovazy umělým motouzem. Foto: Zdeněk Vacek

kteřé tak byly provedeny až v následujících letech. Po orkánů následovala kůrovcová kalamita, která se nejvíce projevila v roce 2008, kdy bylo vytěženo 34 tis. m³ kůrovcového dříví. V dalších letech pak kůrovcové těžby klesaly až na ustálených 4–5 tis. m³ od roku 2012.

ORKÁN KYRILL NA ÚZEMÍ VLS HORNÍ PLANÁ

To, jaký způsobem si poradili s kalamitou po orkánů Kyrill v jihozápadní části Šumavy v lesích, které obhospodařují lesníci Vojenských lesů a statků divize Horní Planá, představil Josef Topka.

Prvním úkolem pracovníků venkovního provozu bylo zjištění skutečného rozsahu kalamity. Z důvodu charakteru polomů, který neumožňoval podrobnější šetření, byla zvolena metoda průzkumu pomocí vrtulníků vojenského letectva. Odhad škod byl stanoven na 700 tis. m³, přičemž škody byly soustředěny na poměrně malém území 5 tisíc hektarů. Z tohoto důvodu byla pro zpracování využita harvesterová a lanovková technologie. Kalamitu zpracovávalo více než 40 firem a živnostníků. Již na jaře roku 2008 se mohlo započít s konečnou úpravou skládek, mostků, příkopů a povrchu samotných lesních cest.

V říjnu roku 2007 bylo rozhodnuto, že vypracování plánu, jak zalesnit vzniklé rozsáhlé holiny, bude svěřeno jedné odborné taxační firmě. Základním zadáním bylo provést vyhodnocení škod na plochách dle edafických kategorií a dle výsledků šetření pak rozmístit prvky melioračních a zpevňujících dřevin tak, aby co neúčinněji bránily nepříznivému působení škodlivých abiotických činitelů. Pro zalesnění bylo použito 12 druhů dřevin, z nichž 42 % tvoří MZD. Zalesňování provádělo 120 pracovníků, kteří odpracovali přibližně 1 200 směn. Nově založené porosty zdárně odrůstají.

VYHODNOCENÍ RŮZNÝCH ZPŮSOBŮ UMĚLÉ OBNOVY LESA NA KALAMITNÍCH PLOCHÁCH PO ORKÁNU KYRILL

V důsledku rozsahu holin po orkánů Kyrill a jejich lokalizace do nejvyšších poloh bylo zapotřebí reagovat přiměřenými postupy obnovy lesa. Ve vojenském újezdu Boletice byl založen ve spolupráci s VLS, s.p., divize Horní Planá, a VÚLHM, v. v. i., Výzkumná stanice Opočno, experiment pro hledání vhodných pěstebních řešení obnovy lesa na kalamitních holinách. Jiří Novák (VÚLHM, Opočno) shrnul výsledky tohoto experimentu z prvních let po výsadbách a prozatím poslední revize v roce 2015.

Výzkumné plochy byly založeny v oblasti Knížecího stolce (1 236 m n. m.) a Lysé (1 228 m n. m.) na holinách v rozsahu řádově desítek hektarů. Výzkumná plocha pod vrcholem Knížecího stolce je o velikosti 1,5 hektaru a výzkumná plocha v oblasti Lysé je o velikosti 2,3 hektaru. Charakteristické pro tyto dvě výzkumné plochy jsou extrémní stanovištní podmínky, které se vyznačují změnou vodního režimu, teplotními výkyvy, vysokou sněhovou pokrývkou a intenzitou slunečního záření.

Ze zjištěných výsledků vyplývá:

- Při porovnání využití krytokořenného a prostokořenného sadebního materiálu u jednotlivých dřevin je z hlediska ujmavosti a přírůstu u jehličnatých dřevin výhodnější krytokořenný sadební materiál, naopak u listnatých dřevin chráněných klasickou oplocenkou je výhodnější prostokořenný sadební materiál.

- Dosavadní výsledky naznačují, že přirozená sukcese bude na kalamitních holinách v horských podmínkách velmi zdlouhavá a vytvoření porostu cílovými dřevinami problematické.

- Během sedmi let po výsadbě na extrémní kalamitní holiny se ukázaly výrazné dife-

Pohled na zalesněnou holinu 10 let po orkánu Kyrill. Foto: Tereza Malčánková

renciace v růstu u různých dřevin. Dominantní z hlediska výškového i tloušťkového přírůstu jsou především přípravné dřeviny (MD, JR). Výsadby cílového smrku již také vykazují pravidelný dynamický přírůst. Naopak špatný stav vykazují všechny varianty s výsadbou jedle. Tyto výsadby byly pravidelně poškozovány pozdními jarními mrazy, varianty s výsadbou jedle tak zaznamenaly vysoké ztráty.

■ Za biologicky a ekonomicky výhodnou je považována kombinovaná výsadba pruhová, pásová a výsadba přípravných dřevin s dřevinou hlavní.

JAK DÁL S KYRILLOVSKÝMI MLAZINAMI

Lesní porosty procházejí během svého života několika etapami. Jedna z nejdůležitějších etap je období zajištěnosti kultur. V tomto období je důležitá především výchova a ochrana před škodlivými činiteli. Jak uvedl Petr Král (VLS ČR), obnova lesa na kalamitních plochách byla využita k poměrně radikální změně druhové skladby ve prospěch melioračních a zpevňujících dřevin, což dává naději možné vyšší stability budoucích porostů proti abiotickým škodám. Lze ale předpokládat, že tyto druhově rozmanitější porosty budou pod větším tlakem z hlediska škod jelení zvěří (loupání, ohryz, vytloukání). Proto výchova těchto mladých porostů musí směřovat k maximálnímu omezení atraktivnosti porostů pro zvěř.

Srncí zvěř je v oblasti rozsáhlých holin u Knížecího stolce a Lysé zastoupena ojediněle, redukci provádí rys ostrovid a podmínky dané nadmořskou výškou oblasti (zhruba 1 200 m n. m.) s vysokou sněhovou pokrývkou. Problematika péče a lovu zvěře je tedy zaměřena především na zvěř jelení. V nejri-

zиковějších lokalitách je třeba používat prvky zneklidňování zvěře (pachové ohradníky v kombinaci s optickými zradidly). Dalším předpokladem, jak minimalizovat škody zvěří, je zajištění únosných stavů zvěře v honitbě Knížecího stolce. Vzhledem k migraci jelení zvěře mezi pohraniční částí Šumavy a okolními honitbami je nutné snížit stavy zvěře i v těchto honitbách.

Zásadním prvkem prvních výchovných zásahů – prožezávek – je jejich provedení do 10–15 let od vzniku porostu. Cílem těchto zásahů je rozvolnění porostů, jehož důsledkem je vytvoření delších a hlubokých korun. Dalším důležitým prvkem je rozčleňování porostů, které musí být trvalého charakteru a v terénu dobře patrné. S rozčleněním porostů bude nutné začít již v následujících letech. Je také nutné udržovat funkční stávající meliorační síť tak, aby se zamokřené porosty nestaly labilní proti abiotickým činitelům.

EXKURZE VE VOJENSKÉM ÚJEZDU BOLETICE

Odpolední venkovní exkurze se odehrála ve Vojenském újezdu Boletice v oblasti dvou horských vrcholů, Knížecího stolce (1 236 m n. m.) a Lysé (1 228 m n. m.), tedy v místech rozsáhlé holiny o rozloze 160 hektarů, která vznikla po orkánu Kyrill.

Exkurzi, která měla celkem pět zastavení, provázeli Petr Král a Jiří Flíček (oba VLS ČR).

První zastavení proběhlo u Adolfova kamene (1 084 m n. m.), místa, které je součástí naučné stezky Knížecí stolec a slouží jako odpočinkové místo. Otevřel se nám zde výhled na plochu, kde došlo k větrnému polomu o celkové výši 80 tis. m³. Porosty šesté až osmé věkové třídy byly zničeny, zůstalo jen několik javorů klen a buků, které jsou na ploše ponechány na dožití.

Lesní kultury začínají být poté, co odrostou buřeni, atraktivnější pro zvěř, začíná tak období zvýšených rizik škod zvěří. V mlazinách se jedná zejména o loupání a ohryz jelení zvěří. Na druhém stanovišti byla představena jedna z metod, kterou se nadměrným škodám v mlazinách zabráňuje. Jedná se o individuální ochranu kmene ovazy v počtu 500 až 700 jedinců na hektar. Ochrana se provádí pomocí vlastních větví rostoucích na kmenech. Ovaz z ohnutých větví je připevněn ke kmeni umělým motouzem, cca 50 cm nad půdním povrchem do min. výšky 200 cm. Ovaz musí být upevněn tak, aby jej nebylo možné silným tlakem z úvazku uvolnit, a přitom musí být ponechána dostatečná volnost motouzu pro růst kmene (zhruba 5 cm). Cenově metoda vychází na 20–40 Kč/strom.

Následovalo zastavení a společná fotografie všech účastníků u žulového památníku připomínajícího ulomený strom, jenž slouží jako poděkování všem pracovníkům, kteří se v letech 2007–2009 podíleli na vytěžení polomů po orkánu Kyrill, jejichž výše byla stanovena na 700 tis. m³, a také všem, kteří se podíleli na osázení vzniklých holin až 4 milióny sazenic lesních dřevin.

Předposlední a zároveň nejdelší zastávka proběhla na Knížecím stolci, na jehož vrchol, který leží ve výšce 1 236 m n. m., museli účastníci vystoupat po ostrém, holém svahu. Na samotném vrcholu hory byla roku 2012 otevřena šestimetrová dřevěná rozhledna, ze které je možné pozorovat rozsah škod vzniklých po orkánu Kyrill. Otevřel se nám pohled na část největší holiny o velikosti 160 hektarů. Jako přípravné dřeviny zde bylo využito jeřábu s následnou podsadbou smrkem.

Poslední, pátá zastávka byla koncipována jako poděkování všem organizátorům akce, kteří se podíleli na přípravě semináře.

ZÁVĚR

V dopolední části semináře byly shrnuty cenné zkušenosti místních lesníků se zdoláváním následků orkánu Kyrill. V odpolední části pak účastníci mohli vidět, co všechno lesní hospodáři udělali pro to, aby se přírodní hodnota Šumavy zachovala i pro další generace. Do budoucna lesníky však čeká nelehký úkol v podobě zachování druhové pestrosti založených lesních porostů, která by společně se systémem zpevňovacích prvků měla porosty co nejvíce ochránit před škodlivými činiteli.

Tereza Malčánková

JOHN DEERE

JOHN DEERE 1170G 8WD

Přechod harvestorů do nové generační řady G je nyní kompletní. Probírkový harvestor 1070G je dostupný v provedení se čtyřmi nebo šesti koly a model předmyšlino harvestoru 1170G pak se šesti nebo s osmi koly. To vše se spoustou nových konstrukčních řešení a vylepšení, které přinášejí vyšší výkon a spolehlivost.

Dolní Jadruž 55, 348 15 Planá, tel.: +420 374 732 611
Nížkovice 60, 684 01 Nížkovice, tel.: +420 544 212 884

www.merimex.cz
www.JohnDeere.com/Forestry

MINIMALIZACE ZTRÁT LESNÍ PŮDY VLIVEM EROZNÍCH A ABRAZNÍCH PROCESŮ

Miloslav Šlezinger

Jedním z důležitých úkolů při realizaci výstavby vodních děl je stabilizace svahů těchto vodních děl s cílem minimalizovat ztráty lesní a zemědělské půdy vlivem erozních a abrazních procesů a zabránit zanášení nádrží. Předkládaný článek prezentuje dílčí výsledky projektu „Minimalizace ztrát lesní a zemědělské půdy vlivem erozních a abrazních procesů v krajině“. Příspěvek předkládá návrh a popis experimentální realizace a verifikace vhodných a účinných stabilizačních opatření na ohrožených zalesněných svazích vodních děl s důrazem na břehové oblasti a opatření k minimalizaci odnosu erodovaného a abradovaného materiálu do nádrží.

Základem stabilizace svahů tvořících břehy vodních děl mimo intravilán, tedy ve volné krajině, je maximální využití biologického stabilizačního prvku, v případě nutnosti ve spolupůsobení s technickým typem opevnění. Takto vzniklé biotechnické opevnění je ve většině případů velmi vhodným a účinným stabilizačním prvkem, který v daném prostředí nepůsobí rušivě. Velmi často se na březích vodních děl nachází lesní celky a je téměř pravidlem, že porosty zasahují až na břehovou hranu.

Bohužel působení větrných vln (ale i vln způsobených pohybem plavidel, kolísáním hladiny aj.) má za následek postupné rozmývání materiálu břehu a především jeh-

ličnany v případě významnějšího narušení břehu trpí vývraty. Při budování přehrad se ve vzniklé nádrži nově hladina ustálí na místech, kam by se přirozeně nikdy nedostala. Proto také zemní materiál, ale především druhová a prostorová skladba dřevin zde prosperujících nemohou působení vln dlouhodobě odolávat.

NÁVRH ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY

Při úpravě břehu je tedy nutné odtěžení porostů alespoň v pásu širokém 3–5 m (někdy i více, dle místních podmínek) podél hladiny a výsadba vhodných dřevin, u nichž je odolnost proti namáhání pohy-

bem vodní hladiny výrazně větší. Je nutné si ale uvědomit, že v našich podmínkách neexistuje dřevina, která by působení vln dlouhodobě odolávala a především dlouhodobě zajišťovala stabilitu břehu.

Z tohoto důvodu je ve většině případů navrhována kombinace opevnění, tedy využití technické i biologické ochrany ve formě biotechnické stabilizace.

Dalším navrhovaným způsobem stabilizace břehů je výraznější využití spolupůsobení rákosin a biotechnické stabilizace.

Tento postup – tedy využití stabilizačního spolupůsobení rákosin a dřevin – se velmi dobře osvědčil např. na experimen-

Obr. 1: Oblast Podkomorských lesů v okolí hradu Veveří, Svratka, nádrž Brno. Foto: M. Šlezinger, 2010

Obr. 2: Výrazně poškozený břeh v zalesněné oblasti, kde lesní porosty dosahují přímo k hladině. Nádrž Brno – Osada. Foto: M. Šlezinger

tálních plochách evidovaných na Českomoravské vysočině – lokalita Hartmanice, na nádrži Brno, nově na lokalitě Hulín i jinde. Na tyto lokality bylo přeneseno cca 5–10 oddenků s vyrůstajícími lodyhami orobince širokolistého (*Typhya latifolia*), 5–10 oddenků s lodyhami skřípice jezerního (*Schoenoplectus lacustris*) a cca 5–10 oddenků puškvorce obecného (*Acorus calamus*). Tyto stabilizační porosty obsadily část zatopené abrazní plošiny, a to do hloubky přibližně 0,4 m. V poměrně úživné, středně eutrofizované vodě se velmi dobře rozrostly již do tří let od vysazení (mimo nádrž – zatopené písčiny Hulín). Pro daný případ jsou však důležitější navazující dřevinné porosty začleňující břehové pásmo do okolní lesní krajiny.

Základem břehových výsadeb dřevin (to platí obecně pro většinu lokalit) jsou vhodné vybrané druhy keřových vrů. Na experimentální plochy (lokalita Osada na nádrži Brno) byla vybrána vrba poříčnická (*Salix fluviatilis*) a vrba nachová (*Salix purpurea*). Výhodou je zde dobrá kořenová výmladnost, schopnost výrazného zahusťování porostů, které vlastně tvoří „před-sazený“ vlnolam. V rámci výběru vrů se zaměřujeme na dřeviny dorůstající přibližně stejné výšky, případně toto bereme v potaz při prostorovém rozmístění sazenic či řízků. Vrba je silně světlo milnou dřevinou a výrazně rychleji rostoucí druh „vytěsň“ druhy s nižšími přírůsty. Tyto porosty zabírají na abrazní plošinu,

případně na svahu tvořícím břeh nádrže, oblast výběhu vlny v pruhu širokém 2–3 m. (Podrobnosti k průběhu založení a stanovení účinnosti viz Šlezinger, Úradníček 2002, Šlezinger 2011.) Nad tímto pásem byla navržena a realizována výsadba listnáčů v druhové skladbě krušina olšová (*Frangula alnus*), líska obecná (*Corylus avellana*) a habr obecný (*Carpinus betulus*). V následujících letech zde pak byly ponechány i náletové dřeviny (bříza, vrba křehká, vyskytl se zde i rakytník řešetlákový aj.), které nijak nepřekážely zapojení pobřežní vegetace do krajiny. Nad tímto pobřežním pásem, širokým celkově (dle místních podmínek) 4–10 m, se již nacházely vzrostlé porosty původního smíšeného lesa s borovicí lesní (*Pinus sylvestris*), smrkem ztepilým (*Picea abies*), dubem letním (*Quercus robur*) a dalšími dřevinami.

SHRNUTÍ

Při stabilizaci břehů vodních nádrží je nezbytné vyzdvihnout především nutnost úpravy části svahu tvořícího břeh nádrže a jeho přechod v lesní trať. Zanedbání této úpravy, která většinou tkví v postupných krocích – odtěžení nevhodných porostů, terénní úprava a realizace nové výsadby, dle potřeby za spolupůsobení technického prvku, vede nevyhnutelně k narušení břehů a nevratné ztrátě lesní půdy (viz obrázek 2).

Technicky je velmi vhodná úprava svahu tvořícího břeh před výsadbou do tvaru tzv. „poloviční misky“, tedy v postupných sklonech terénu 1:10, 1:5 a 1:1,5 (2) – zde přesně uvádíme sklon úpravy terénu aplikované na experimentální ploše Hulín, částečně i nádrž Brno, které se v rámci biologické ochrany břehů osvědčily daleko lépe než jednotný sklon například 1:2. Výběh vlny je zde tedy postupně utlumován jednak sklonem svahu, jednak tlumicí výsadbou (rákosiny v části se sklonem 1:10) či porosty keřových vrů (v oblasti se sklonem 1:5 a výše), následuje postupné zavázání do původního terénu. Keřové vrby vysazujeme jako řízků ve sponu 0,4 m, ostatní dřeviny jako odrostky cca šestileté. Pokud je možno zajistit odrostky různověké (cca 3–8leté), je začlenění břehového pásma výrazně kvalitnější. Opět je nutno upozornit na světlo milnost vrbových porostů a dbát na to, aby ve svém růstu nebyly časem výrazně zastíněny jinými dřevinami. V příbřežní zóně preferujeme keřové vrby dorůstající cca 2–4 m.

Článek byl připraven za využití dílčích výsledků projektu LDF-PSV-2016002.

Seznam použité literatury je k dispozici u autora.

Prof. Dr. Ing. Miloslav Šlezinger
Mendelova univerzita v Brně, Lesnická
a dřevařská fakulta, Ústav inženýrských
staveb, tvorby a ochrany krajiny
E-mail: slezinger@node.mendelu.cz

PODÍL MELIORAČNÍCH A ZPEVNŮJÍCÍCH DŘEVIN V PRVNÍ VĚKOVÉ TŘÍDĚ PO 20 LETECH PODPORY JEJICH VÝSADBY

Michal Synek

V dubnu letošního roku uplynulo 21 let od nabytí účinnosti vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 80/1996 Sb., o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů, která se stala základním nástrojem pro podporu změny druhové skladby lesů a zvýšení jejich stability. Kromě Ministerstva zemědělství plní funkci poskytovatele dotací pro subjekty hospodařící v lesích na pozemcích důležitých pro obranu státu Ministerstvo obrany a zlepšování druhové skladby porostů je podporováno také v rámci programů v gesci Ministerstva životního prostředí. Od roku 2007 je navíc v rámci Programu rozvoje venkova podporováno také zachování a zlepšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) při výchově lesních porostů. Jakým způsobem se vynaložené prostředky projeví na zastoupení MZD v první věkové třídě lesních porostů v ČR?

METODIKA

Jako zdrojová data pro analýzu zastoupení MZD v první věkové třídě byla použita data lesních hospodářských plánů a osnov (LHPO) uložená v aktuální databázi platných lesních hospodářských plánů a osnov. Databáze obsahuje nejstarší LHPO s platností 1. 1. 2007 – 31. 12. 2016, ve kterých by se zvýšený podíl MZD

měl projevit jen v prvním věkovém stupni, až po nejnovější LHPO s platností 1. 1. 2016 – 31. 12. 2025, kde by se měl projevit zvýšený podíl MZD v prvním i v druhém věkovém stupni. Pokud budeme pracovat s celou databází, bez rozlišení platnosti LHPO, můžeme vyhodnotit vliv podpory MZD ne za celých 20 let, ale v průměru za 15 let. Zvýšený podíl MZD by se tedy měl projevit v prvním věkovém stupni a částečně ve druhém věkovém stupni.

Pro jednotlivé cílové hospodářské soubory (CHS) byly definovány meliorační a zpevňující dřeviny na základě přílohy č. 4 k vyhlášce č. 83/1996 Sb. Pro každý CHS a věkový stupeň pak bylo analyzováno plošné zastoupení MZD v poměru k celkové porostní ploše věkového stupně v daném CHS.

VÝSLEDKY

Vyhodnocení bylo provedeno nejprve za celou databázi a všechny CHS, kde by se měl ve výsledku projevit vliv podpory výsadby MZD v průměru za 15 let. V další fázi bylo analyzováno zastoupení MZD v prvním a druhém věkovém stupni LHPO s platností od 1. 1. 2016, které zaujímají plošný podíl 9,6 % porostní půdy ČR bez holin a v nichž by se měla projevit podpora výsadby MZD za 20 let.

Výsledky jsou souhrnně zpracovány v grafech (graf 1–6), kde je pro každý CHS v prvním sloupci znázorněn minimální podíl MZD stanovený vyhláškou č. 83/1996 Sb. a za ním následují procentické podíly MZD v jednotlivých věkových stupních až do 80 let věku, obarvené podle věkových tříd. Žlutě šrafované sloupce reprezentují zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016, ale jsou uvedeny pouze u vybraných CHS, kde plocha daného CHS dosáhla minimálně 900 ha.

Z výsledků vyplývá, že s výjimkou CHS 29 „Hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách“, CHS 53 „Hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh“ a CHS 57 „Hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh“, kde je v prvním věkovém stupni nižší podíl MZD než požadovaný minimální podíl MZD, je u dvou CHS požadovaný minimální podíl MZD v prvním věkovém stupni téměř vyrovnaný (CHS 43 „Hospodářství kyselých stanovišť středních poloh“ a CHS 79 „Hospodářství podmáčených stanovišť horských poloh“) a u všech ostatních CHS je podíl MZD vyšší než stanovený vyhláškou.

Ve druhém věkovém stupni je u deseti CHS minimální podíl MZD nižší než stanovený minimální podíl. V porovnání se třetím věkovým stupněm je ale z grafů zřejmé výrazně vyšší zastoupení MZD,

Ilustrační foto: Petra Kulhanová

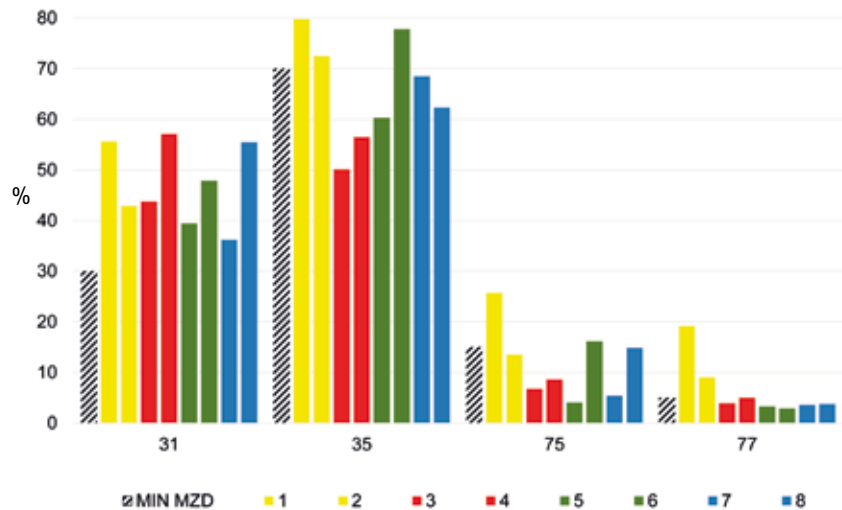
s výjimkou tří CHS (CHS 29 „Hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách“, CHS 31 „Hospodářství vysychavých a sušších acerózních a bazických stanovišť středních poloh“, CHS 79 „Hospodářství podmáčených stanovišť horských poloh“). Plošné zastoupení tří uvedených CHS ale reprezentuje jen 1,7 % porostní půdy ČR bez holin.

Předpokládanými důvody nižšího zastoupení MZD ve druhém věkovém stupni může být reálné snížení MZD nebo výše zmíněný rozptyl platností LHPO v databázi, kdy by se v rámci druhého věkového stupně podpora výsadby MZD u nejstarších LHPO neměla projevit a naopak u nejnovějších plánů a osnov by měla ovlivnit zastoupení MZD v celém věkovém stupni. V průměru je tedy druhý věkový stupeň ovlivněn pěti roky podpory výsadby MZD. Který z uvedených důvodů by mohl mít větší vliv, bylo ověřeno výše zmíněnou analýzou, provedenou jen nad nejnovějšími daty LHPO s platností od 1. 1. 2016.

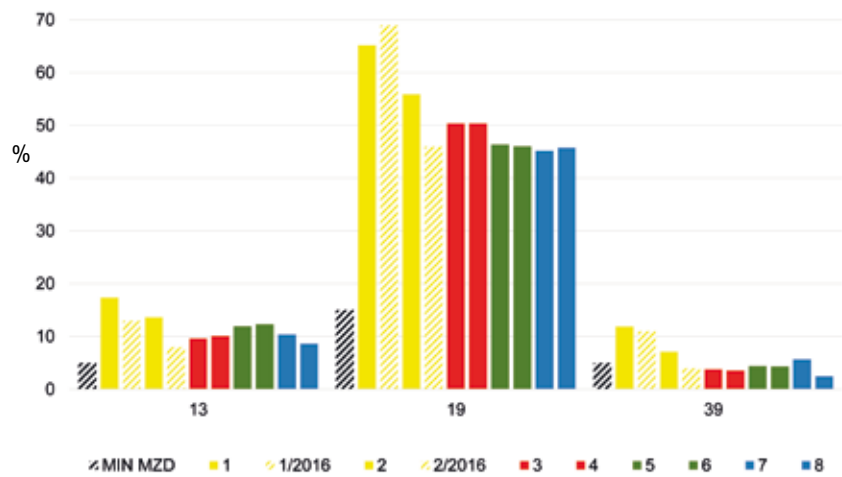
Na základě výsledků znázorněných v grafech (graf 2–6) lze vidět, že k reálnému snížení zastoupení MZD by mohlo dojít u CHS 13, CHS 19, CHS 39, CHS 41 a CHS 71, ale z toho pouze u dvou CHS (39, 71) je zastoupení MZD v nových datech LHPO nižší než stanovené vyhláškou. U ostatních třinácti hodnocených CHS dochází v nových plánech a osnovách k nárůstu podílu MZD ve druhém věkovém stupni, i když u čtyř CHS (29, 43, 53, 57) je zastoupení MZD v nových datech LHPO nižší než minimální podíl stanovený vyhláškou. U většiny CHS je tedy možné konstatovat, že se daří udržet zastoupení MZD i ve druhém věkovém stupni.

Pokud se podíváme na starší věkové stupně, pak nejnižší zastoupení MZD u plošně a hospodářsky významných CHS je patrné ve třetím věkovém stupni, následované čtvrtým věkovým stupněm. Výjimku tvoří pouze CHS 53. Vztaheno k průměrnému počátku platnosti LHPO v databázi (1. 1. 2011) reprezentuje třetí a čtvrtý věkový stupeň především porosty založené v 70. a 80. letech minulého století. V tomto období docházelo k industrializaci a intenzifikaci odvětví a hospodářská politika státu se soustředovala hlavně na objem plánu těžeb, což pravděpodobně vedlo ke snížení zastoupení MZD v obnovovaných porostech.

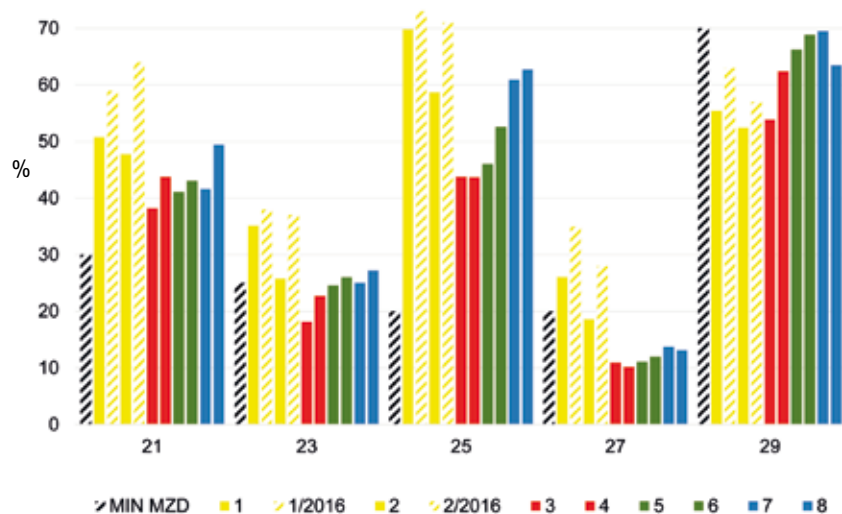
V porovnání se třetím a čtvrtým věkovým stupněm je z výsledků zřejmý nárůst MZD u většiny CHS v pátém a i v šestém

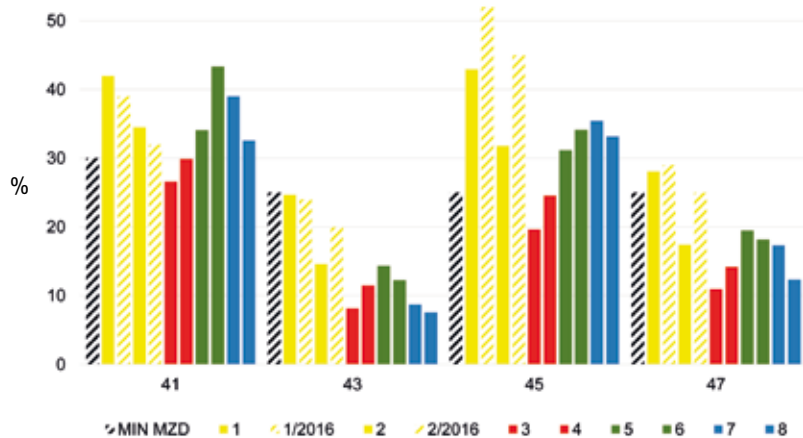
Graf 1: Zastoupení MZD v CHS 31, 35, 75, 77

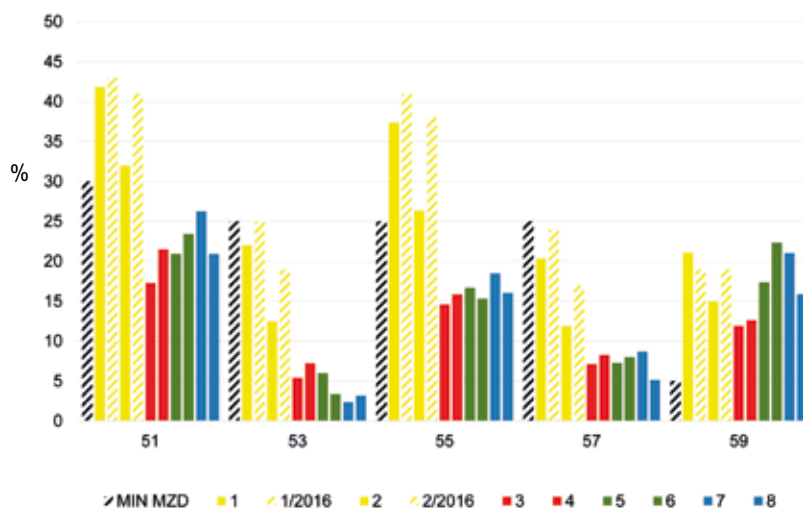
Graf 2: Porovnání zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016 oproti celé databázi LHPO – CHS 13, 19, 39

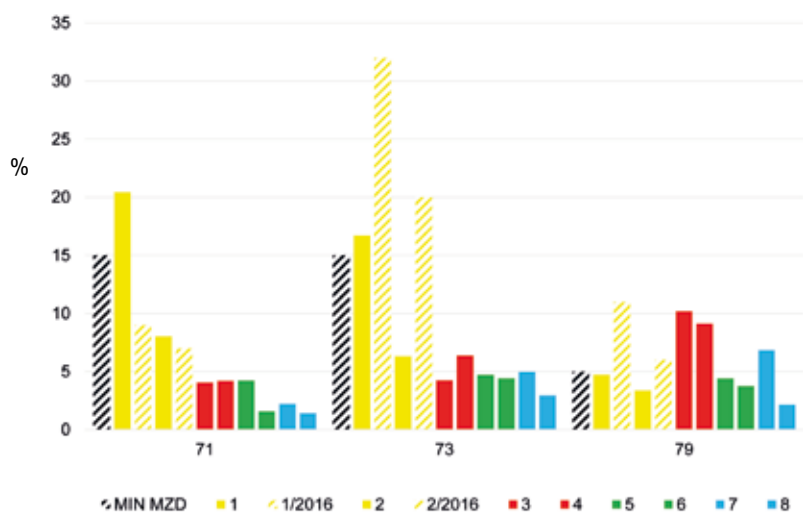
Graf 3: Porovnání zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016 oproti celé databázi LHPO – CHS 21, 23, 25, 27, 29

Graf 4: Porovnání zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016 oproti celé databázi LHPO – CHS 41, 43, 45, 47

Graf 5: Porovnání zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016 oproti celé databázi LHPO – CHS 51, 53, 55, 57, 59

Graf 6: Porovnání zastoupení MZD v LHPO s platností od 1. 1. 2016 oproti celé databázi LHPO – CHS 71, 73, 79

věkovém stupni, tedy u porostů zakládaných po druhé světové válce až do 60. let minulého století. Jak uvádí Vladimír Peřina v Lesnické práci (č. 7) z roku 1966, byly ve 40. a 50. letech minulého století v široké míře realizovány přeměny monokultur smrku a borovice. Skladba dřevin se měla co nejvíce přiblížit přirozeným lesům, ale na většině lokalit chyběly exaktní podklady o složení přirozených lesů. Teprve koncem padesátých let, s rozvojem lesnické typologie a jejím uplatňováním v praxi a dále s přibýváním výsledků výzkumu zabývajících se problematikou přeměn, byly přeměny monokultur postaveny na exaktní podklad a cílem přeměn se místo přirozené skladby dřevin stala skladba „ekonomická“, ve které se uplatnily i dřeviny, které tvořily přeměňovanou monokulturu.

V sedmém a osmém věkovém stupni, u porostů zakládaných především v období 30. a 40. let minulého století, již není patrný jednoznačný trend, ale u většiny CHS dochází především v osmém věkovém stupni k postupnému snižování plošného podílu MZD.

ZÁVĚR

Na základě provedených analýz zpracovaných na datech LHPO lze konstatovat, že:

- Vynaložené státní prostředky na výsadbu minimálního počtu MZD a jejich podporu měly očekávaný pozitivní efekt a oproti třetímu věkovému stupni došlo s výjimkou CHS 79 „Hospodářství podmáčených stanovišť horských poloh“ k výraznému zvýšení zastoupení MZD v prvním i ve druhém věkovém stupni.

- S výjimkou CHS 29 „Hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách“, CHS 53 „Hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh“ a CHS 57 „Hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh“ byl v prvním věkovém stupni dosažen nebo překročen vyhláškou stanovený minimální podíl MZD.

- Analýzou nových dat LHPO byl zaznamenán trend snižování zastoupení MZD v prvním a ve druhém věkovém stupni u pěti CHS (13, 19, 39, 41, 71), z toho u dvou CHS (39, 71) pod minimální podíl stanovený vyhláškou.

Autor:

Ing. Michal Synek, Ph.D.

ÚHÚL Brandýs nad Labem

E-mail: Synek.Michal@uhul.cz

„Stále je co zkoumat.
Les otazníků je hustší než kdy dřív“

Erich von Däniken

Mnoho úspěchů a trpělivosti
při přístupu k lesům a hospodaření
v nich v roce 2018 přeje
Kloboucká lesní.

VZPOMÍNKA NA KLEMENTA REJŠKA

Dne 4. října 2017 zemřel prof. Ing. Klement Rejšek, CSc. Byl učitelem na Mendelově univerzitě v Brně, kde se primárně zabýval půdoznalstvím, lesnickou ekologií a aplikovanou geologií. Jeho zálibou byly i další obory, např. historie, antropologie apod. Velmi rád cestoval a veškeré své profesní i osobní poznání s láskou předával nejen studentům, ale i široké veřejnosti. Následující text je tvořen ze vzpomínek kolegů, studentů a přátel, kterým, troufáme si říci, zásadně změnil život.

*2. 5. 1963 – † 4. 10. 2017
PROF. ING. KLEMENT REJŠEK, CSC.

Klement Rejšek absolvoval v roce 1985 Lesnickou fakultu tehdejší Vysoké školy zemědělské v Brně, dnes Mendelovy univerzity v Brně v oboru lesní inženýrství. Po studiích zůstal na fakultě v navazujícím postgraduálním studiu, v roce 1996 se habilitoval v oboru Lesnická geologie a pedologie a v roce 2012 se stal profesorem v oboru Ekologie lesa. Dění fakulty se účastnil jak po odborné, tak i po veřejně činné stránce. Ve čtyřech obdobích byl proděkanem pro zahraniční styky, koncepci a akreditaci, byl členem vědeckých rad, nejen v Brně, ale také ve Zvolenu, člen akademického senátu, člen oborových rad

a předsedal oborové radě doktorského studijního programu Ekologie lesa.

Hlavním odborným zaměřením mu byla lesnická pedologie, půdní biologie, stanovištní ekologie a aplikovaná geologie. Byl přímým pokračovatelem české školy lesnické pedologie, založené prof. J. Pelíškem, a obor důstojně rozvíjel. V těchto oblastech je autorem nebo spoluautorem více než stovky publikačních výstupů v celé šíři publikačního ranku – od populárně naučných po vědecké texty, od odborných posudků, expertíz a závěrečných zpráv po komplexní monografie v českém a anglickém jazyce. Posledním publikačním počinem byla monografie „Nauka o půdě“, kterou sepsoval s kolegou Radimem Váchou a která bude vydána v prvním čtvrtletí roku 2018.

Klement Rejšek byl významným a mezi studenty velmi oblíbeným a uznávaným pedagogem. Na fakultě garantoval desítky předmětů, povinných i volitelných, které vždy patřily mezi nejnavštěvovanější. Přednášel také ve Velké Británii, ve Finsku, Španělsku, Řecku, Slovinsku a dalších evropských zemích.

Na svých přednáškách dovedl v posuchačích vzbudit zájem svým zaujetím pro dané téma a schopností propojovat jednotlivá témata do větších celků a nečekaných kontextů a servírovat tak neobvyklý pohled na dění kolem nás.

Jeho hlavním posláním bylo předávat vědecké poznání a „širokospektrální“ vědomosti nejen studentům, ale i široké veřejnosti a vytvářet tak hezký svět.

O Klementu Rejškovi by každý, kdo jej poznal, dokázal napsat spousty nádherných osobních zážitků a vzpomínek, napsat však medailonek za pracovní kolektiv? Klement v našem společném pracovním životě popíral jako náš vedoucí (2000–2014) veškerá dogmata a představy, která o vedoucích běžně panují. Ti z nás, kteří měli zkušenosti z jiných zaměstnání, si při společných setkáních běžně připadali jako v jiném světě. Svou mimořádnou inteligencí, spojenou mnohdy až s prorockými vlastnostmi, osobním přístupem ke každému z nás a nevídanou lidskostí, kterou by člověk běžně v konkurenčním prostředí svého zaměstnání nečekal, dokázal mnohem víc. Dokázal v člověku vyvolat nadšení, radost z práce a přirozenou osobní zodpovědnost. Kombinaci těchto jevů, tak nezbytných nejen pro pracovní úspěch, ale i pro dobrý

Bude to už více než 36 let, kdy jsme nastoupili na Lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně, a jak to bývalo zvykem, ještě před začátkem prvního semestru jsme byli pozváni, spíše vyzváni, na brigádu v zemědělském družstvu na Moravě, v okolí Chropyně. První večer se otevřely dveře, objevil se rozzářený obličej, nad ním hustá kštice a ozvalo se s nezaměnitelným západočeským přízvukem „skadypa vy jste?“ A tak začala známost a brzy i přátelství s nepřehlédnutelnou osobou našeho ročníku, Klementem Rejškem, s nímž jsme pak čtyři roky válčili ve stejném kruhu, na stejném patře a většinou oddělení jen jednou slabou cihlovou přičkou. Sdíleli jsme nejen studijní radosti a sta-

„Díky panu Rejškovi jsem se naučila, že i když lidé dělají něco, s čím nesouhlasíme, neznamená to, že nás nemohou dělat šťastnými. Pomohl mi učit se vytvářet vlastní názory a i v náročných chvílích si udržet nadhled. Byl pro mě neskutečnou duchovní a psychickou oporou. Byl bezpečím. Předal mi úkol: vidět život krásný.“

„Naučil mě vidět krásu v každé drobnosti světa a být šťastnou především zevnitř, čímž rozsvítil každý můj den a přidal životu jedinečnou chuť, radost a barevnost. Slunce, kterým pro mě byl, v žádném případě nezhaslo – je to jasná hvězda, která bude svítit v mém srdci a doprovázet mě dnes, zítra a napořád.“

pocit z práce, nelze vyvolat jinak než osobním charismatem.

Klementova osobnost zdaleka přesahovala zdi univerzity. V době, kdy působil jako proděkan pro zahraniční činnost, byly navázány mnohé kontakty nejen pracovního, ale i osobního charakteru. Jméno Rejšek otevřelo přátelské dveře na univerzitách v Evropě i za oceánem. Při všech těchto starostech dokázal Klement vytvořit z malíčkého týmu Ústavu geologie a pedologie jeden z nejuspěšnějších a nejspokojenějších nejen na fakultě, ale i v rámci univerzity. A to nejen proto, že za doby jeho působení v roli vedoucího byl tím ústavu složen především z jeho bývalých studentů, které přizval ke spolupráci na akademickém dění. Bez nadsázky lze říci, že mentalita a nálada, kterými byla chodba ústavu prochnuta, mnohé studenty a zaměstnance fa-

rosti, ale i společnou práci na katedře ochrany jako pomědí, tedy pomocné vědecké síly, a spoustu společného času.

Po studiích se naše pracovní cesty sice rozešly, ale velmi brzy se naše dráhy začaly opět protínat. Nejprve v oblasti lesnické pedologie, posléze i života obou našich lesnických fakult. A samozřejmě v rovině soukromé. A zaplat Bůh, přátelství navázané v době studií trvalo i přes to, že nás a naše rodiny dělila značná vzdálenost a dvě instituce. A já měl možnost obdivovat a vážit si Klemkova zápalu, se kterým se vrhal do života na naši „rodné“ alma mater, s jakým tvořil a s jakým se věnoval svým studentům. Měl jsem privilegium sledovat jeho dráhu vědeckou i pedagogic-

„Veliký člověk s neobyčejným srdcem. Srdcem, které dokázalo všechny obejmout. Člověk, který inspiroval k tomu, abychom si kladli otázky a hledali odpovědi uvnitř sebe sama. Protože poznání pravdy za to stojí.“

„Setkal jsem se s nejlepším učitelem, jakého jsem kdy poznal. Byl učitelem, který ukazoval cestu a nechal svého žáka po ní kráčet, tak aby žák sám objevoval její zákruty. Dokázal motivovat a inspirovat, ale zároveň ponechal prostor invenci a projevu jiných. Přinášel tak radost. Dával prožitek z poznání.“

„Je těžké vystihnout tak velkého člověka jen několika větami. Svůj svět

kulty i náhodné návštěvníky lákala k „nakouknutí za přepážku“, ke korzochodbu dlážděnou horninami ze všech kontinentů, nebo jen k posezení se svačinou na chodbě. Vždy stávl na první místo vyšší principy před malichernými povinnostmi všedního dne.

Silnou stránkou Klementa byla jeho profesní zapálenost a nečekaně široký záběr. Z přednášek povinných, ale i volitelných předmětů – například Regionální geologie ČR – odcházel člověk s vědomostmi o slapových jevech, proč Pluto není planeta nebo ve kterých zeměpisných šířkách byla naše republika v době vyhynutí dinosaurů. A to přednášky nenavštěvovali jen studenti, ale často i spolupracovníci a odborníci z oboru. Jeho přednášky předčily, bez urážky k ostatním, nás všechny. Vkládal do nich své široké znalosti a spojoval je do nevídaných souvislostí.

kou, ale prožívali jsme s jeho blízkými i boj se zákeřnou nemocí, která jej v mladém věku překvapila. Poprvé ještě dala odklad, což naše společenství přátel přijalo s díky a s pokorou.

Nelze zapomenout na lásku a pozornost, kterou věnoval nejen své rodině, ale i svým kolegům a studentům. Nebyl a není to jev běžný, aby pedagog v současných podmínkách věnoval tolik pozornosti a péče svým studentům nejen na fakultě, ale i mimo ni. Aby pro ně organizoval akce, které jim přinesou strašně moc pro odborné, ale i obecně lidské strážce. A studenti mu lásku a péči opláceli svojí pozorností a respektem měrou vrchovatou.

plný myšlenek, znalostí a víry dokázal promítnout i do našich životů. Avšak mou nejkrásnější vzpomínkou na něj je náš společný přípitek na nebe. Změnil můj pohled na celý svět. Nikdy nezapomenu.“

„Byl to člověk, který v obyčejných studentech dokázal probudit a rozdmýchat neobyčejnou touhu po poznání i těch neobyčejnějších věcí a zároveň cit pro vše živé i neživé. Tím zcela vynikal nad všemi ostatními a svým posluchačům předával mnohem víc než pouhé vědomosti.“

„Pro každého byl Klement Rejšek něčím jiným. Všichni se ale shodneme na tom, že stopa, kterou v nás zanechal,

Přednášky a práce se studenty pro něj byly vždy tou krásnější pracovní stránkou v kontrastu s politikou, která se v posledních letech začínala povážlivě měnit a v níž začaly převládat hodnoty jiného ražení, než které Klement vyznával. Tam už nebylo pro našeho vedoucího místo. Byl potupně vystřídán lidmi s naprosto jinými charakterovými vlastnostmi a jinými cíli. Někteří z nás měli to obrovské privilegium vidět se s ním i v posledních okamžicích jeho života a poděkovat mu osobně za všechny dary, kterými nás během svého života obdarovával. Inu, toto byl náš Pan Vedoucí Ústavu geologie a pedologie (2000–2014), Klement Rejšek, člověk nevšedních vlastností.

*Karel Marosz,
Aleš Kučera a Valerie Vranová
LDF MENDELU*

A tak třebaže byl svojí vědeckou činností zaměřen spíše do oblasti mezinárodního výzkumného prostoru, je jeho přínos lesnické veřejnosti nezpochybnitelný – možná stovky studentů-absolventů brněnské fakulty si v srdci poneseou stopu setkání s člověkem, který se v pravém smyslu slova rozdával. Tak jako se rozdával nám, svým přátelům a známým. Dalo by se říci, že jeho smysl pro loajalitu a povinnost jej přivedl v posledním období i do situace, kdy se vrátila hrozba, kterou se již nepodařilo zastavit. Patří však k lidem, kteří v lidských myslích a srdcích zůstávají napořád.

*Prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.
FLD ČZU*

je nesmazatelná. Jeho vztah k lidem, kteří měli to štěstí s ním zkřížit své cesty, dalece přesahoval rámec běžného vztahu kolegů, či vztahu student–profesor. Pro každého měl v srdci kousek lásky, vždy si našel čas, aby ji předal dál. Ač tak velký člověk, vedle kterého jsem si připadala tak malá, dal mi vždy najevo, že jsem důležitá a jedinečná bytost. To byl ale on. Jediněčný.“

Studenti ZF MENDELU

Pozn.: Vzpomínka na Klementa Rejška je redakčně krácena, celý text je k dispozici na Silvaniu.

K NĚKTERÝM OTÁZKÁM PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI V LESNICTVÍ

Martin Cempírek

Cílem tohoto příspěvku je poukázat na aplikaci právní odpovědnosti v oboru lesnictví, protože také tam poměrně často dochází k protiprávnímu jednání. Podle závažnosti protiprávního jednání může dojít ke spáchání přestupku či správního deliktu nebo k trestnému činu. Protiprávní jednání může mít i tragické následky, kdy dochází k úmrtí osob, jak dokládají níže popsané příklady z praxe. Příspěvek by měl být určitým varováním nejen pro pracovníky, ale i pro obchodní společnosti podnikající v lesnictví, aby k takovému protiprávnímu jednání v budoucnosti nedocházelo.

V českém právním řádu rozlišujeme jednotlivé druhy odpovědností. Nejvýznamnější jsou bezesporu občanskoprávní, trestněprávní a správněprávní odpovědnosti. V tomto příspěvku se budeme věnovat odpovědnostem občanskoprávním a trestněprávním. U odpovědnostních vztahů jsou důležité subjekty, které v právních vztazích vystupují.

U občanskoprávní odpovědnosti se jedná o právní vztah mezi škůdcem a poškozeným. Do popředí zde vystupuje zásada „neminem laedere“ (nikoho nepoškozovat) a obecně stanovená povinnost (ust. § 2900

občanského zákoníku) počínat si v každém případě natolik rozumně, aby nebyla způsobena nedůvodná újma v majetkové či nemajetkové sféře jiných osob (DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍKOVÁ, M., *Občanské právo hmotné*. Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 359).

U trestněprávní odpovědnosti se jedná o právní vztah mezi pachatelem trestného činu a státem, který za trestněprávní jednání pachatelem ukládá trest.

Jako memento a příklad dopadu odpovědnostního následku uvádím tři soudní případy, v nichž došlo k usmrcení osob

a o kterých rozhodoval v konečném důsledku až Nejvyšší soud ČR:

- dřevorubec provádějící těžbu v lese,
- vlastník (správce) lesa, v němž došlo k pádu stromu na cyklostezku,
- pád stromu na veřejnou komunikaci.

V každém z těchto uvedených sporů byla řešena náhrada škody za usmrcení osoby. Jednalo se o případy posuzované podle starého občanského zákoníku. V současnosti, dle nového občanského zákoníku, je používána již jiná terminologie. Pojem „náhrada škody“ se používá pouze v případech, kdy dojde ke škodě na majetku. Dále nový občanský zákoník zavádí „nemajetkovou újmu“, která se nenahrazuje, ale odčínuje. Dle § 2951 odst. 2 se nemajetková újma odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li se jeho jiný způsob skutečným a dostatečně účinným odčiněním způsobené újmy.

TRESTNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST DŘEVORUBCE – KÁCENÍ STROMU

Rozsudek okresního soudu

Z rozsudku Okresního soudu v Klatovech ze dne 5. 6. 2013, sp. zn. 1T 6/2013:

Dřevorubec, osoba samostatně výdělečně činná, se domluvil s vlastníkem lesa, že provede těžbu v lese. Těžba se uskutečnila v masivu lesa ve svahu, pod nímž vedla lesní cesta. Dřevorubec převzal od majitele lesa pracoviště a zavázal se, že bude dodržovat předpisy BOZP, platné v lesním hospodářství: nebude pracovat sám, bude dodržovat závazné bezpečnostní technologické a pracovní postupy, včetně dodržení

bezpečných vzdáleností. Místo, kam se předpokládá dopad stromu, jehož výška byla 27 metrů, směrem k lesní cestě v dostatečné vzdálenosti, označil z pravé i levé strany výstražnými tabulkami. Bohužel, v okamžiku, kdy měl vypnutou motorovou pilu a zarážel do stromu klín, došlo k pádu stromu na osobu (houbaře), která přicházela k místu těžby z opačné strany lesa, kde dříve vedla již nepoužívaná cesta. V důsledku pádu stromu osoba na místě zemřela. Dřevorubec nepředpokládal na místě dopadu pohyb osob, ani toto místo řádně neoznačil výstražnými tabulkami. Ve věci bylo zahájeno trestní řízení, ve kterém byl dřevorubec obviněn z přečinu usmrcení z nedbalosti dle § 143 odst. 1 trestního zákoníku. V uskutečněném hlavním líčení soud uznal dřevorubce vinným a uložil mu trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon mu byl odložen na zkušební dobu jednoho roku. Soud také rozhodl v rámci trestního řízení (tzv. adhezního řízení) o náhradě škody poškozeným, kterým měl zaplatit na náhradě škody celkem 746 736 Kč.

Rozhodnutí o odvolání

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 6. 2014, sp. zn. 9 To 167/2014:

Dřevorubec si proti rozhodnutí okresního soudu podal odvolání, které však bylo usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 6. 2014, sp. zn. 9 To 167/2014 zamítnuto. V usnesení se odvolací soud ztotožnil s názory prvostupňového soudu, kdy uvedl, že osoba provádějící těžbu musí učinit všechna možná technická a personální opatření, aby nemohlo dojít ke zranění cizí osoby.

Rozhodnutí o dovolání

Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 4 Tdo 1310/2014:

Proti rozhodnutí soudů si dřevorubec prostřednictvím svého obhájce podal dovolání k Nejvyššímu soudu, ve kterém namítal nesprávné právní posouzení věci. Argumentoval tím, že těžba dřeva je mimořádně nápadná a hlučná – hluk motorových pil, padání stromů, svážení dřeva, zatloukání klínů a charakteristická vůně pokáceného dřeva. Dále v dovolání zdůraznil povinnost návštěvníků lesa zachovávat zvýšenou míru obezřetnosti. Osoba musí počítat s celou řadou pro ni hrozících nebezpečí typicky se vyskytujících v lese. Musí též počítat s eventualitou, že v lese může probíhat těžba. Dále je těmto oso-

bám zakázán lesním zákonem vstup do míst, kde probíhá těžba.

Nejvyšší soud ČR se seznámil se všemi námitkami uvedenými v dovolání. Na základě zhodnocení skutkového stavu poukázal na skutečnost, že osoba přicházela ze strany do prostoru, který nebyl označen varováním – výstražnou tabulí o probíhající těžbě. Následně zde došlo ke smrtelnému úrazu. Prostor těžby měl být vyznačen výstražnou tabulí nebo páskou, popřípadě ústním varováním další osoby. Soud konstatoval, že dřevorubec místo těžby řádně nezajistil a skácel strom do prostoru, který ani neměl pod dostatečnou vizuální kontrolou. Z provedené fotodokumentace pořizené na místě těžby vyplynulo, že dřevorubci ve výhledu bránily listnaté stromy a klestí. V žádném případě tak nemohl mít při kácení stromu pod kontrolou kruhovou plochu nejméně o poloměru dvojnásobné výšky káceného stromu (podle bodu 12 části II. přílohy nařízení vlády č. 28/2002 Sb.), jakožto ohroženého prostoru, v němž se případně může nacházet i jiná osoba, která zde nekoná práci. Soud neshledal žádné spoluzavinění u usmrcené osoby, protože tato osoba vstupovala do ohroženého prostoru, který nebyl řádně označen výstražnou cedulí, a ještě naneštěstí v okamžiku, kdy dřevorubec přestal pracovat s motorovou pilou a zarážel do stromu těžební klín. Osoba tedy nemohla vědět, kde se přesně ohrožený prostor nachází. Zvuk motorové pily není jednoznačným znamením pro osobu, že se nachází v prostoru těžby a že někde v blízkosti probíhá činnost tak nebezpečná, jako je kácení vzrostlých stromů. Práce s motorovou pilou může

signalizovat i jinou činnost než vlastní těžbu dřeva, např. rozřezání již pokácených kmenů. Nejvyšší soud ČR dovolání zamítl a ztotožnil se s názory prvostupňového a odvolacího soudu.

OBČANSKOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU – ODPOVĚDNOST VLASTNÍKA LESA ZA PÁD STROMU NA CYKLOSTEZKU

Rozsudek okresního soudu

Druhý případ je z oblasti soukromého práva a soudy v něm řešily odpovědnost vlastníka lesa za škodu vzniklou samovolným pádem na cyklostezku na projíždějící cyklistku, kterou padající strom usmrtil. Uvedený případ se stal ještě před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku, ale kvůli přesvědčivé argumentaci soudů je platný i pro posouzení obdobných případů dle nového občanského zákoníku zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zřejmě z těchto důvodů byl zařazen i do učebnice POLIŠENSKÁ, P. a kol.: *Musíš znát... Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 38–39.

Z rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 3. 2010, č. j. 24 C 4/2009-233:

Se souhlasem vlastníka byla v lese zbudována cyklostezka, bohužel jeden ze stromů – buk – spadl na cyklostezku, na právě projíždějící cyklistku, kterou usmrtil. Na kmeni stromu byly zjištěny viditelné plodnice dřevokazné houby troudnatce kopytovitého (*Fomes fomen-*

tarius). Ve stromové patní části byla zjištěna hniloba. Věc byla v trestním řízení odložena, a tak mohla být řešena pouze před civilními soudy, které řešily míru zavinění vlastníka pozemku, jeho porušení povinnosti předcházet škodám, tím že nereagoval na závažné postižení porostu dřevokaznou houbou, kterou bylo možno zjistit bez složitějších postupů. Dále se soudy zabývaly odpovědností vlastníka za škodu v důsledku usmrcení a její náhradou.

Věc byla řešena Okresním soudem v Olomouci, který shledal zavinění na straně vlastníka lesa. Bylo zjištěno, že do dne nehody nebyla na pozemku prováděna žádná hospodářská opatření. Napadených stromů v okolí cyklostezky bylo více a v době pádu stromu nebyla na cyklostezce žádná dopravní značení a v lokalitě bylo bezvětví. Dále konstatoval, že vlastník lesa se ke zřízení cyklostezky vyjadřoval a neměl vůči ní žádné námítky. Na základě těchto skutečností soud vyvodil odpovědnost vlastníka lesa za vznik škody (nyní by se jednalo o nemajetkovou újmu). Tato spočívala v tom, že nesplnil povinnost generální prevence, tj. zajistit bezpečnost osob pohybujících se na cyklotrase, nekontroloval stav lesního porostu bezprostředně souvisejícího s cyklotrasou a neprováděl žádná opatření předcházející nehodám. Tímto porušil svoji právní povinnost a odpovídá za škodu (náhradu nemajetkové újmy) usmrcení cyklistky. Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 29. 3. 2010, č. j. 24 C 4/2009-233, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 175 000 Kč (pozn. autora: v § 444

odst. 3 starého občanského zákoníku byly stanoveny výše náhrad za škodu usmrcením, manželovi nebo manželce, každému dítěti, každému rodiči 240 000 Kč a každému sourozenci 175 000 Kč. Dnešní náhrady nemajetkové újmy za usmrcení osoby jsou předpokládány minimálně dvojnásobné oproti původní, již zrušené staré právní úpravě. Je možné očekávat, že výše náhrady se bude pohybovat v částkách 0,5 až 1 mil. Kč).

Rozhodnutí o odvolání

Z rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 31. 3. 2011, č. j. 69 Co 283/2010:

Proti rozsudku okresního soudu si vlastník lesa podal odvolání. Odvolací soud rozsudek okresního soudu potvrdil a zdůraznil porušení prevenční povinnosti na straně vlastníka lesa. Tento neučinil taková opatření, aby vyloučil či alespoň minimalizoval možnost vzniku škody na zdraví, majetku a jiných hodnotách, třebaže tato opatření na něm bylo možno spravedlivě požadovat při zachování běžné míry opatrnosti (bedlivosti). Vlastníku lesa, jako subjektu hospodařícímu na lesních pozemcích, mohlo a mělo být známo, že v dané lokalitě bezprostředně hrozí pád více stromů. K tomuto zjištění mohl dojít při občasných prohlídkách lesa. Dále soud konstatoval, že i když se jednalo o tzv. bezzásahové území, mohl a měl vlastník lesa požádat orgán ochrany přírody a krajiny o povolení těžby vybraných stromů nebo jasným a srozumitelným způsobem upozornit na rizika průjezdu

přes danou lokalitu. Vzhledem k výše uvedeným okolnostem nebylo po cyklistce možné požadovat, aby předpokládala, že během průjezdu přes danou lokalitu může dojít k pádu stromu.

Rozhodnutí o dovolání

Z rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 2. 2013, sp. z. 25 Cdo 3354/2011:

Vlastník lesa podal proti rozhodnutí odvolacího soudu dovolání. Jeho argumenty spočívaly v tom, že soudy jeho prevenční povinnost posuzovaly příliš absolutně. Soudy nezohlednily zvláštní povahu území. Jednalo se o přírodní rezervaci, ve které jsou možné těžební a pěstební zásahy nad rámec schváleného lesního hospodářského plánu pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody. Staré porosty mají být z větší části ponechány bez zásahu. Symptomy hniloby nemusí být ve všech případech vizuálně zjištělné. Proto bez sondáže a důkladného rozboru ani zkušený odborník pouhým okem nerozpozná stav poškození stromu. V případě vstupu do přírodní rezervace musí návštěvníci brát zřetel na to, že jsou na území, kde je prioritní ochrana přírodních procesů.

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozhodnutí zabýval mimo jiné zvláštním postavením vlastníka lesa, který vykonával práva a povinnosti vlastníka k lesnímu pozemku ve vlastnictví státu. Tento vlastník byl odborným a profesionálním správcem lesních porostů. K plnění své funkce disponoval personálem a odbornými znalostmi i zkušenostmi. Lze na něj tedy klást požadavky, aby v rámci své činnosti vyhodnocoval rizika, která hrozí osobám vstupujícím do lesa. Měl by být informován o stavu porostu, tj. o závažném postižení dřevokaznou houbou, a měl by vyžadovat důkladnější kontrolu stavu porostů v blízkosti turistických cest. Neučinil-li vlastník lesního porostu výše zmiňované kontroly, nezjistil závadný stav stromů a nepřijal žádná opatření, aby odstranil nebo alespoň omezil riziko pádu stromu na cyklotrasu, porušil tak svoji prevenční povinnost a odpovídá za škodu tím způsobenou. Nejvyšší soud ČR výše uvedeným rozsudkem zamítl dovolání vlastníka lesa a ztotožnil se s argumentací nižších soudů. Z uvedeného vyplývá, že vlastník lesa musí dobře zvážit souhlas s budováním cyklostezky přes svůj pozemek. V případě jejího zbudování na něj dopadá odpovědnost za preventivní péči o porost na okrajích cyklostezky tak, aby nedošlo k ohrožení cyklistů.

LESNICKÉ § JUDIKÁTY

OBČANSKOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST – PÁD ZDRAVÉHO STROMU NA VEŘEJNOU KOMUNIKACI S NÁSLEDKEM USMRČENÍ OSOBY

Za zmínku stojí další soudní rozhodnutí řešící odpovědnost vlastníka pozemku za škodu způsobenou pádem stromu. Jednalo se o nešťastnou náhodu, kdy během prudkého deště doprovázeného silným větrem spadl strom na automobil projíždějící po veřejné komunikaci. Následkem tohoto pádu došlo k usmrcení jedné osoby. Pozůstalí požadovali po vlastníku komunikace náhradu škody (dnes nemajetkové újmy). Po rozhodnutí prvostupňového soudu a dalších dvou soudních instancí došlo k zamítnutí požadované náhrady škody. Soudy konstatovaly, že se jednalo o zdravý strom, jehož pád byl způsoben mimořádnými povětrnostními podmínkami, a proto za jeho pád nebyl nikdo odpovědný.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR

Z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2358/213 vyplývá, že vlastník pozemku (případně vlastník komunikace) neodpovídá za pád stromu, který byl zdravý, měl adekvátní kořenový systém a nevykazoval hnilobné změny. Strom – dub – se vyvrátil v důsledku mimořádného srážkového úhrnu a nárazů větru. I když byl strom v náklonu na pozemní komunikaci, jednalo se o nepředvídatelnou událost způsobenou náhodným souběhem extrémních klimatických podmínek. Jak lesní zákon, tak občanský zákoník upravují povinnost předcházet hrozcím škodám, nezakládají však absolutní odpovědnost za všech okolností za pád stromu ze sou-

sedního pozemku. Vlastník, který za takové situace nemohl nebezpečí pádu stromu objektivně předvídat, neporušil povinnost provést nezbytně nutná opatření k zabezpečení komunikace proti hrozcí škodě.

ZÁVĚREM

Z judikatury soudů vyplývá požadavek na předcházení škodám. Prevenční povinnost stíhá vlastníka stromu, který je povinen být obeznámen se stavem stromů na vlastním pozemku. V případě pádu stromu, když tento pád způsobí škodlivý následek, se může vyvinut z odpovědnosti za škodu poukazem, že strom byl zdravý a pád byl způsobem nepředvídatelnými změnami počasí. Naopak, je-li na jeho stromech patrná hniloba a existuje-li reálné nebezpečí pádu stromu, měl by prostor ohrožení vyznačit výstražnými tabulkami, výstražnou páskou nebo na nebezpečí upozornit jiným způsobem.

„Dojde-li k ublížení na zdraví, odčínají se v plné míře v penězích jako nemajetkové újmy vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy, konkrétně ztížení společenského uplatnění v případě, že poškozením zdraví vznikne na straně postižené osoby překážka lepší budoucnosti (§ 2958 občanského zákoníku). Nelze-li však odčinit těchto újem takto určit, stanoví soud v konkrétním případě peněžitou satisfakci ve prospěch postižené osoby volnou (nikoliv libovolnou) úvahou podle zásad slušnosti. ... Při majetkové újmě, usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví přichází podle § 2959 občanského zákoníku u blízkých osob vyjmenovaných zákonem

(např. manžela, dětí atd.) v úvahu peněžitě vyvážení jejich duševních útrap. Nelze-li takto výši peněžitě satisfakce určit, stanoví ji v těchto případech soud volnou úvahou podle zásad slušnosti.“ (DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍKOVÁ, M. Občanské právo hmotné. Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 362.)

Po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku již nejsou stanoveny žádné limity pro výši a určení nemajetkové újmy.

Z aktuální judikatury, která řešila náhrady nemajetkové újmy způsobené usmrcením osoby, vyplývá, že náhrada nemajetkové újmy se již nepohybuje ve statisících, ale v milionech korun. Pomocným materiálem při výpočtu nemajetkové újmy je „Metodika Nejvyššího soudu ČR k náhradě nemajetkové újmy na zdraví“. Metodika se vztahuje na odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, nikoliv na usmrcení. Pokud ji soudy využívají v souvislosti s usmrcením osoby, tak je to pouze podřímně a pro srovnání s poškozením zdraví a omezením kvality života. Tato metodika představuje výrazný posun oproti předchozí právní úpravě pro stanovení nemajetkové újmy na zdraví. Soud by měl ve svém rozhodnutí zvážit veškeré konkrétnosti týkající se osoby škůdce, která způsobila usmrcení, zejména zvážit jeho majetkové poměry, reálné příjmy, majetkové možnosti, případné vyživovací povinnosti k dalším osobám, a také jakým způsobem a formou zavinení bylo způsobeno usmrcení. Dále je zohledněn požadavek, že při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželovi, rodičům, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Soud zkoumá vztah zemřelý–požůstalý, jeho intenzitu a kvalitu, osobní i rodinný poměr a věk. Ustanovení § 2959 občanského zákoníku nevymezuje žádná konkrétní kritéria pro stanovení výše zadostiučnění kromě zásad slušnosti a požadavku na plné odčinění újmy.

A na konec ještě jedna malá poznámka. Z uvedených rozsudků je patrné, že soudy měly ve výše zmíněných případech dostatek důkazů, aby mohly vynést spravedlivý rozsudek. Odborné posudky soudních znalců umožnily objektivně vyhodnotit podmínky, za kterých došlo k tragickým událostem. Je tedy naprosto zřejmé, že bez kvalitních znaleckých posudků by bylo rozhodování soudů obtížné a téměř nemožné.

Autor:

JUDr. Martin Cempírek, Ph.D.

právní čekatel

Okresní státní zastupitelství v Děčíně

E-mail: mcempirek@osz.dec.justice.cz

LESNICKÉ § JUDIKÁTY

Lesnické judikáty
www.lesnickejudikaty.cz

 LESNICKÁ PRÁCE
spouští nový portál

LESNICKÉ JUDIKÁTY.CZ

- § Portál lesnickejudikaty.cz shromažďuje důležitá soudní rozhodnutí s vazbou na lesnictví.
- § Judikáty jsou na portálu strukturovány do několika kategorií dle oborů, kterých se týkají.
- § Dále jsou členěny dle právních předpisů a instancí.
- § Zároveň je možné na portálu využít fulltextové vyhledávání podle klíčových slov.
- § Ambicí projektu je poskytnout lesníkům v celém spektru jejich profesní činnosti efektivní způsob, jak se na jednom místě seznámit s doposud uskutečněnými rozhodnutími, která mají vliv na fungování oboru.
- § Judikáty budou postupně doplňovány a aktualizovány.

PŘÍSPĚJTE I VY ZAJÍMAVÝMI JUDIKÁTY!

Kontakty: e-mail: info@lesnickejudikaty.cz

High-tech technologicko výukový pavilon FLD bude dostavěn v roce 2019.

JAK SE DAŘÍ PRAŽSKÉ LESÁRNĚ

Marek Turčáni

Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze chce sérií článků v Lesnické práci přispět ke zlepšení informovanosti lesnické veřejnosti o aktuálním dění na fakultě, o svých plánech do budoucna a výstupech vědeckých prací. Naší snahou je být stabilní akademickou institucí, kde se koncentrují kvalitní vědci, kteří přispějí k rozvoji lesnictví a dřevařství. Vysokou stabilitu fakulty garantují i mírně rostoucí počty studentů. Pro ně rozvíjíme investiční výstavbu a s jejich pomocí akcelerujeme rozvoj vědy a výzkumu. Výsledkem je získání excelentních projektů a následně pak publikace fakulty ve špičkových časopisech. Vysoká kvalita vědy a výzkumu nám umožňuje intenzivní rozvoj mezinárodní spolupráce s prestižními lesnickými univerzitami. Za důležitý úkol fakulty považujeme i podporování pozitivního obrazu lesnictví a dřevařství u veřejnosti.

„Chceme být lídrem, ale budeme rádi spolupracovat.“

Děkan Fakulty lesnické a dřevařské prof. Marek Turčáni.

LESNICTVÍ PROCHÁZÍ KOMPLIKOVANÝM OBDOBÍM – MĚLI BYCHOM SI POMÁHAT

Aby lesnická a dřevařská fakulta měla smysl, musí existovat les a lesnictví. A my, lesníci, se musíme více snažit o podporu od společnosti. To se nám povede, jenom když se pokusíme o lepší spolupráci napříč celým spektrem organizací a firem reprezentujících lesnictví. A lepší spolupráce může vzniknout, jen když si budeme lépe rozumět – v našem případě lesníci v provozu a lesníci v akademické sféře. A tak jsme se na fakultě rozhodli, že vás, milí

čtenáři, budeme informovat přes Lesnickou práci. O čem? O nás. Kdo jsme a co chceme. A hlavně – co všechno umíme. Chceme se také s vámi radit a chceme vám radit. A chceme, aby o nás bylo slyšet. Další ambicí je, abyste o nás nejenom slyšeli, ale abychom zkusili najít mechanismus oboustranně výhodné spolupráce. A teď vůbec nemluvíme o financích, které by lesnictví mohlo investovat do lesnického vzdělávání, vědy a výzkumu. I když nízká míra spolupráce mezi provozem a akademickou sférou je částečně odpovědná za odcizení, které (aspoň já) cítím.

Posledních deset let nás všechny trápí možná i zatím nevyslovené problémy. Všichni cítíme, že tlak změn, a to nejenom klimatických, mění věci, které tady byly. A to mnohem rychleji, než bychom chtěli. Politická situace rovněž lesnictví moc nefandí a pro nás prospěšnou včec lehkou. Nedaří se nám vytvářet příznivý obraz lesnictví ve společnosti a i to je důvod pro to, abychom si vzájemně pomáhali více než v minulosti. I my na pražské lesárně bychom k tomu chtěli přispět.

JAK CHCEME TRANSFORMOVAT VZDĚLÁVÁNÍ, ABY NAŠI ABSOLVENTI BYLI PŘIPRAVENI NA „NOVÉ LESNICTVÍ“

Nový akademický rok jsme zahájili se stejným počtem studentů prvních ročníků jako vloni. Marketingové oddělení dělá svou práci výborně, a proto nás zatím nedostatek uchazečů netrápí. Co nás trápí, je stále kvalita začínajících studentů. Na fakultě studuje více než 2 000 studentů. Jak už jsem zmínil, je potěšitelné, že zájem o studium na pražské fakultě projevil více než 1 800 uchazečů, z nichž byla do prvních ročníků zapsána přibližně polovina. Co je k nám láká? Již druhým rokem je studentům k dispozici nová budova fakulty - Dřevařský pavilon FLD s novými učebnami, sbírkami a laboratorními, které jsou vybaveny špičkovými přístroji a nejmodernějšími technologiemi. Nárůst požadavků je však neúprosný, a proto před námi stojí další výzva.

V rámci nového projektu z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) projde studium na fakultě komplexní inovací. Tři stávající studijní obory budou výrazně aktualizovány a dva programy budou nově vytvořeny. Fakulta tak reaguje na vývoj společnosti a především pracovního trhu. Předpokladem této zásadní změny je dobudování infrastruktury v podobě High-tech technologicky výukového pavilonu FLD (HTP) za 190 mil. Kč, kde bude 15 nových výukových laboratoří. Studenti tak budou mít možnost se připravovat na budoucí profesní kariéru na úrovni plně srovnatelné s předními vzdělávacími institucemi v zahraničí.

MUSÍME SE ROZVÍJET – OTÁZKA NEZNÍ JESTLI, ALE JAK RYCHLE

Jedním ze strategických cílů FLD je její dlouhodobý rozvoj ve všech oblastech působení vysokých škol (vzdělávání, věda a výzkum a třetí role – spolupráce s praxí). Naším cílem je v období 2014–2022 získání 1–1,5 miliardy Kč na investiční, ale hlavně na vědecko-výzkumný rozvoj fakulty prostřednictvím projektů. Klíčovým úspěchem je zcela jistě získání investičních prostředků na výstavbu a vybavení HTP. Po jeho uvedení do provozu v roce 2019 budeme disponovat ještě lepšími podmínkami pro praktickou výuku budoucích lesníků a dřevařů. Tato nově vybudovaná infrastruktura naváže na nedávno vybudovaný Dřevařský pavilon FLD.

V oblasti projektů pro výzkum se fakulta zaměřuje především na excelentní vý-

zkum. Významným projektem v této oblasti je projekt EXTEMIT–K (CZ.02.1.01/0.0/0.0/15_003/0000433), financovaný z OP VVV. Výzkumný tým je zaměřen na řešení aktuálních i budoucích problémů v lesních ekosystémech v ČR, způsobených klimatickou změnou. Projekt klade důraz na nejdůležitější disturbanční faktory (kůrovce a související abiotické faktory – hlavně klimatické extrémy) na třech úrovních: gen, strom a krajina. V projektu např. mapujeme genom kůrovce, hledáme geny smrku a stromy odolné proti kůrovci a připravujeme strategie pro budoucnost. Už v současnosti spolupracujeme s týmy, které vedou podobné projekty ve Skandinávii a v Kanadě. Shodou okolností si i tam myslí, že kůrovce je potřebné zkoumat i nadále.

Fakulta na konci listopadu 2017 získala další projekt v rámci výzvy Excelentní výzkum z OP VVV. Projekt „Excelentní výzkum jako podpora Adaptace lesnictví a dřevařství na globální změnu a 4. průmyslovou revoluci (CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_019/0000803), v zkratce EVA4.0 s rozpočtem více než 357 mil. Kč je rozdělen do tří podprojektů: Biologie lesa, Lesnictví a Dřevařství. Celkově budeme v 10 rozsáhlých oblastech výzkumu vedených převážně excelentními zahraničními, ale i domácími vědci zkoumat změny v lesním prostředí a organismech, které v něm žijí. Tyto poznatky se následně využijí pro inovaci výzkumných trendů a technologií v lesnictví a dřevařství. Co je důležité, tak v současnosti máme na podporu excelentního výzkumu na fakultě více než 600 mil. Kč na dalších 5 let.

Dřevařský pavilon FLD, investice za 280 mil. Kč, je propojen s původní budovou FLD skleněným tubusem.

VĚDA A VÝZKUM JSOU PRO ROZVOJ NEBO ZÁCHRANU OBORU ROZHODUJÍCÍ

Věda a výzkum jsou (jako všechno) o lidech. Výborný vědec v oboru lesnictví a dřevařství je požehnání. A my se na pražské lesárně snažíme tyto lidi koncentrovat. A nemáme jich mnoho. Extrémně důležité je, že jenom těch několik vědeckých hvězd dokáže objevovat věci převratné. Ti, kdo testují, který insekticid je účinnější nebo které hnojivo zabezpečí lepší růst sazenic, do kategorie vědeckých hvězd rozhodně nepatří. Hlavním cílem fakulty v oblasti vědy a výzkumu je tedy především objevovat absolutně nové informace a pak je poskytovat ve prospěch rozvoje oboru. Zaměstnanci fakulty za poslední dva roky publikovali téměř 350 vědeckých článků

v impaktovaných časopisech. Vysoký počet odborných publikací ve vědeckých časopisech už ale není tím hlavním cílem. Prioritou je především zvyšování kvality výstupů. Kromě publikačních výstupů jsou na FLD vytvářeny i tzv. nepublikační výstupy, které jsou určeny pro lesnickou a dřevařskou praxi. Každým rokem jich na FLD vzniká několik desítek. Musíme hledat efektivnější cestu pro přenos těchto výsledků do provozu.

Snažíme se zvyšovat kvalitu doktorského studia, ale navzdory této velké snaze s ní v některých studijních oborech (programech) nejsme spokojeni. Na druhé straně, kvalitu mladých vědeckých pracovníků na FLD potvrzují ocenění našich studentů a mladých zaměstnanců, např. v roce 2016 obsadily první i druhé místo prestižní Ceny ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky za výsledky v roce 2015 studentky doktorského studia a v roce 2017 obsadil první místo mladý zaměstnanec fakulty za výsledek z roku 2016.

Velice pozitivní je skutečnost, že vědecké výsledky pražské lesárny začínají excelentní evropské, ale i mimoevropské pracoviště vnímat velice pozitivně a navazují s námi intenzivní spolupráci v oblasti lesnického a dřevařského výzkumu. Ve strategických záměrech FLD jsme už před několika lety deklarovali, že chceme být lídrem střední Evropy v oblasti lesnického a dřevařského výzkumu.

OTVÍRÁME SE MEZINÁRODNÍ KONFRONTACI, ALE HLAVNĚ SPOLUPRÁCI

V oblasti mezinárodní spolupráce je jedním ze strategických cílů FLD rozvoj spolupráce s prestižními zahraničními univerzitami. V letošním roce se rozvinula spolupráce se skandinávskými univerzitami. Mezi významné partnery se zařadily lesnické fakulty ze Swedish University of Agricultural Sciences a University of Eastern Finland. Další je University of Helsinki, se kterou FLD spolupracuje na mezinárodním projektu v Laosu v rámci programu Easmus+. FLD rovněž navázala spolupráci s Chinese Academy of Forestry (CAF) a zapojila se do programu 16+1 (spolupráce 16 evropských krajů a Číny). Přípravuje se memorandum o spolupráci s USDA Forest Service.

Podílíme se rovněž na činnosti International Union of Forest Research Organizations. Velmi intenzivně se rozvíjí také

Moderní truhlárna pro praktickou výuku je součástí dřevařského pavilonu.

„MY JSME PRAŽSKÁ LESÁRNA!“

*Mihi cura futuri
– myslíme na budoucnost.“*

spolupráce s European Forest Institute (EFI). Začátkem příštího roku proběhne na půdě FLD jednání s vedením EFI. Působení ve vrcholných orgánech lesnických důležitých organizací nám umožňuje sledovat aktuální trendy v evropské a světové lesnické politice. Tady máme výbornou spolupráci s MZe, konkrétně s Odborem koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství.

MUSÍME BÝT PŘIPRAVENI NA MEDIALIZACI LESNICTVÍ – SAMOZŘEJMĚ V TOM POZITIVNÍM SMYSLU

Zatím se snažíme v médiích vystupovat opatrně. Přijímáme však pozvání do médií, vystupujeme v televizi a rozhlasu,

připravujeme články do denního tisku, zpracováváme naše vědecké články do popularizační formy... I tak to je stále málo. Např. ministr zemědělství v předvolebním období prohlásil, že lesnictví nemá nárok na dotace. A to ani teď, když je čas na změnu dřevinného složení vynuceného klimatickou změnou a s tím budou objektivně spojeny velké náklady. Musíme i na tyto věci mediálně reagovat. Ano, není to nic příjemného, ale musíme se naučit chytit více, než co nám někdo chce dobrovolně dát.

ZÁVĚREM

Máme plán pokračovat sérií článků o fakultě v dalších číslech Lesnické práce v roce 2018. Doufám, že si najdeme okruh čtenářů, které dění na pražské lesárně bude zajímat. Předem Vám všem děkujeme.

A na závěr mi dovoluť všem dobrým lidem popřát klidné Vánoce a hodně zdraví, lásky a božího požehnání do roku 2018.

*prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.
a vedení Fakulty lesnické a dřevařské
ČZU v Praze*

NEBEZPEČÍ DALŠÍ ESKALACE KALAMITNÍ KŮROVCOVÉ SITUACE

Jan Lubojacký, Jan Liška, Miloš Knížek

Vzhledem k rekordně vysokým objemům vytěženého kůrovcového dříví bylo možné rok 2016 označit jako dosud vůbec nejhorší období z pohledu napadení smrku podkorním hmyzem v Česku. Letos však bude tento smutný primát ještě překonán. Absolutně nejnepríznivější situace panuje na severní a střední Moravě a ve Slezsku, kde např. Bruntálsko bude v letošním roce opět vévodit žebříčku nejpostiženějších okresů co do objemu vytěženého kůrovcového dříví (již šestým rokem v řadě). Že se zde jedná o problém dlouhodobý, který byl klimaticky extrémním rokem 2015 pouze umocněn, dokládá např. skutečnost, že již v roce 2002 dosahovaly objemy kůrovcových těžeb v Moravskoslezském kraji téměř poloviny těchto těžeb v rámci celého Česka.

Následky kůrovcové kalamity (Bruntálsko, srpen 2017).

Po extrémně suchém a teplém roce 2015 došlo ke kůrovcové gradaci, podpořené v různé míře řadou dalších faktorů, ve všech okresech. V základním stavu proto dnes u nás lýkožrouta smrkového nelze prakticky nikde. O to větší nebezpečí představují značné objemy větrných polomů z letošního roku, neboť jejich pozdní zpracování nebo dokonce nezpracování představuje obecně nejčastější příčinu přemnožení I. smrkového. Z poslední doby, např. po orkánech Kyrill a Emma z let 2007 a 2008, došlo k rozsáhlé gradaci I. smrkového v oblasti jižních a západních Čech.

Větrné polomy (Podkrkonoší, srpen 2017).

Odhad rozsahu polomů v jednotlivých krajích Česka po vichřici Herwart ze dne 29. 10. 2017, sestavený na základě prvotních informací z lesů v držení státu a části ostatních vlastníků.

Kraj	v tis. m ³
Jihočeský	330
Jihomoravský	150
Karlovarský	430
Královéhradecký	50
Liberecký	165
Moravskoslezský	50
Olomoucký	185
Pardubický	50
Plzeňský	100
Praha	5
Středočeský	220
Ústecký	120
Vysočina	500
Zlínský	80
Celkem	2435

Dosavadní údaje bilancující následky vichřice Herwart ze dne 29. 10. 2017, které jsou k dispozici od vlastníků a uživatelů lesů, vykazaly za celé Česko objem kolem 2,4 mil. m³ poškozené dřevní hmoty. Počáteční odhady následků větrných kalamit jsou obvykle podhodnocené. Reálně je možné počítat s následky ve výši nejméně 2,5–3 mil. m³, což samo o sobě představuje více než 15% celkové roční těžby dříví v Česku (k této kalkulaci je potřeba doplnit ještě následky letních bouří, které rovněž způsobily značné poškození smrkových porostů, nejvíce pak na severovýchodě Čech).

Z pohledu jednotlivých krajů je největší rozsah poškození vichřicí Herwart hlášen z kraje Vysočina a z krajů Karlovarského a Jihočeského. Tyto tři kraje hlásí přibližně polovinu celkového objemu polomů. Naopak jako nejméně poškozené se jeví území krajů Královéhradeckého, Pardubického a Moravskoslezského. Obecně se kalamita dá charakterizovat jako převážně roztroušená s vysokým podílem zlomů.

Včasné zpracování a odstranění poškozené hmoty z lesa (tedy do jara příštího roku) bude krajně obtížné. Úskalí lze spatřit např. v kritickém nedostatku pracovních sil v lesním hospodářství nebo v nízkých výkupních cenách dříví, které budou zřejmě ještě dále klesat, neboť také v okolních státech došlo k rozsáhlým polomům.

Celkově je tak i po letošním roce v lesích (zejména ve smrkových porostech) nesmírně vážná situace. Aby se zabránilo rozsáhlým škodám a další eskalaci kalamity, je nutné přijmout mimořádná opatření ze strany státní správy lesů i jednotlivých vlastníků lesů a současně si přát, aby průběh počasí v zimním období 2017/2018 a na jaře příštího roku přál lesu a nepřál kůrovci (v podobě dostatku sněhových srážek v zimě a vlhkého a chladnějšího jara).

Autoři:

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.

Ing. Jan Liška

Ing. Miloš Knížek, Ph.D.

LOS VŮLHM, v. v. i.

E-mail: lubojacky.j@seznam.cz;

liska@vulhm.cz; knizek@vulhm.cz

Foto: J. Liška, J. Lubojacký

Kalendář ochrany lesa

PROSINEC

OBECNĚ

- připravuje se sumarizace výskytu škodlivých činitelů a jimi působených ztrát
- pozornost se věnuje odbornému vzdělávání (zejména získání odborné způsobilosti I. a II. stupně pro nakládání s POR)

PODKORNÍ, DŘEVOKAZNÝ A KORTIKOLNÍ HMYZ

- pokračuje se ve vyhledávání a asanaci kůrovcových stromů a stromů silně poškozených houbovými patogeny; zpracovávají se případné polomy

LISTOŽRAVÝ HMYZ

- bez aktivit

ZVĚŘ A HLODAVCI

- v souladu s platnou legislativou a plány chovu a lovu se snižují stavy spárkaté zvěře
- provádí se opatření za účelem omezení škod zvěří (opravy oplocenek, v případě nouze přikrmování, využívání přezimovacích obůrek, plnění plánu lovu)
- v ohrožených lokalitách se aplikují rodenticidy zašlapávaním do nor nebo aplikací do jedových staniček, kontroluje se oplocení lesních školek k zabránění vniknutí zejména zajíců a králíků

PLEVELE A BUŘEŇ

- provádí se likvidace ostružiníku postřikem herbicidy
- pokračuje se v chemické probírce pomocí hypo-sekerky

ZMĚNY V REGISTRU POR

- Milbeknock (ú. l. milbemektin, 9,3 g.l⁻¹, Belchim Crop Protection, Belgie) – insekticid, svilušky, okrasné rostliny, stromy.

SCHNELL WACHSENDE BÄUME UND BIOENERGIE

Stan Cejchan

In Deutschland und Europa verfolgen Pflanzzüchter aktuell das Ziel, ertragreiche Energiepflanzen, zu denen sie auch schnell wachsende Baumarten zählen, verstärkt zur Erzeugung von Bioenergie heranzuziehen. Laut Bundesregierung sind die Potentiale bei der Steigerung des Anbaus solcher Baumarten noch nicht ausgeschöpft.

Es ist mittlerweile allgemein anerkannt: **Erneuerbare Energie** aus Biomasse ist im Vergleich zur Energie aus **fossilen Brennstoffen** wesentlich klimafreundlicher. In Deutschland wird heute der größte Anteil regenerativer Energien durch Biomasse gedeckt: 6 % des gesamten Stromverbrauchs, 9 % des Wärmeverbrauchs und 6 % des Kraftstoffverbrauchs. **Energie aus Biomasse** hat außerdem einen weiteren, entscheidenden Vorteil: Sie ist speicherbar, kann gelagert werden und ist wetterunabhängig.

Neben bekannten Energiepflanzen mit hohem Biomasseertrag wie vor allem **Raps** und **Mais**, aber auch verschiedene **Algen**, wird zur Erzeugung von Bioenergie in den letzten Jahren verstärkt Holz herangezogen. Im Vergleich der **Heizöläquivalente** relevanter Energiepflanzen erbringt Holz mit 7.500 l/ha den höchsten Energieertrag, gefolgt von Mais (6.000 l/ha) und Raps (2.500 l/ha). Aus diesem Grund werden in immer größerem Umfang schnell wachsende und relativ anspruchslose Forstkulturen, z.B. mit **Balsam-** oder **Schwarz-Pappeln**, **Espen**, **Korb-Weiden**, **Schwarz-Erlen** oder **Eukalypten**, angelegt. Sie werden als **Niederwald mit Kurzumtrieb**, der in der Regel 3 Jahre beträgt und mehr als 30 Jahre dauern kann, bezeichnet und in Deutschland vorrangig auf **Ackerland** angebaut. Das Ziel dieser sogenannten **Kurzumtriebsplantagen**, im Volksmund auch „Energiewälder“ genannt, ist die Erzeugung von Bioenergie, darunter auch von **Biokraftstoffen**.

Nach neueren Erfahrungen können Plantagen mit schnell wachsenden Baumarten mehrere Jahre lang durchschnittliche Erträge bis zu 13 t, bei Pappelplantagen im Osten Deutsch-

lands sogar bis zu 20 t, Biomasse je Hektar liefern. Untersuchungen ergaben, dass sich die Erträge vom ersten bis zum zweiten **Umtrieb** noch enorm steigern können. Nach der Ernte verbleiben die **Baumwurzeln** im Boden, die Bäume treiben im Frühjahr aus dem **Wurzelstock** wieder aus. In zur Aridität neigenden Gebieten, in denen die „Energiewälder“ **Bewässerung** benötigen, muss jedoch auf ausreichende lokale Wasserressourcen für den öffentlichen Bereich geachtet werden.

Pappeln, Espen und Weiden kommen in Deutschland zusammen zwar nur auf eine Gesamtfläche von rund 150.000 ha, ihr Anbau zur Herstellung von **industriell nutzbarem Rohholz** wird aber kontinuierlich erweitert. Pappel- und Weidenplantagen auf landwirtschaftlichen Flächen nehmen inzwischen ca. 8.000 ha ein. Die Anlage dieser „Energieplantagen“ wird von landwirtschaftlichen Betrieben nicht nur wegen ihres **schnellen Wachstums**, sondern auch aufgrund ihrer Fähigkeit zur Anpassung an **ertragsschwache Böden** geschätzt. Außerdem sind diese Baumarten geeignet, degradierte Flächen in der Landwirtschaft zu revitalisieren. Sie können darüber hinaus der Desertifikation von **trocken-exponierten Wuchsstandorten** entgegenwirken.

Neben der genannten Arten wird auch mit schnell wachsenden **Kiefernarten** experimentiert (Projekt **SUS-TAINPINE** der Universität Göttingen). Man hofft, mit Hilfe genetischer Analysen den Biomasseertrag der **Versuchspflanzungen** der Kiefer namhaft steigern zu können. Ein weiterer Projektverbund (**POPMASS**) befasst sich mit gentechnischen Ansätzen der

Optimierung von **Blütezeit**, **Pflanzen-gestalt** und **Zellwandzusammensetzung** von „Energiebäumen“.

In Deutschland wird vor allem Bioenergie, darunter auch **Biodiesel**, aus **Rapsöl** erzeugt. Dieses Produktionsverfahren, das ausgedehnte Rapsfelder voraussetzt, wird von Experten jedoch kritisch gesehen, da es mit der Flächennutzung für die Nahrungs- und Futtermittelerzeugung konkurriert. Es wird deshalb an Lösungen gearbeitet, die **Lignocellulose** aus der Baumschubstanz statt Feldfrüchten zu verwerten. Die aktuelle Forschung hat zum Ziel, Lignocellulose, einen Bestandteil pflanzlicher Zellwände, in einem wesentlich größeren Umfang als bisher enzymatisch zu erschließen. Hauptsächlich geht es um die Entwicklung von Verfahren zur industriellen **Verzuckerung von Zellwänden**.

Es gibt jedoch auch eine Schattenseite der Bioenergieerzeugung aus **Holzmasse**: Neuere Forschungsergebnisse zeigen, dass schnell wachsende Baumarten verstärkt Isopren ausdünsten, das in Verbindung mit Stickoxiden zur Bildung von **bodennahem Ozon** führt. Und Ozon reizt, wie bekannt, die Atemwege. Nach letzten verfügbaren Daten sterben in Europa pro Jahr etwa 22.000 Menschen an den Folgen von Ozon.

Auch der **Naturschutzbund Deutschland** (NABU) übt Kritik an den „Energiewäldern“: Studien zeigen, dass die Kurzumtriebsplantagen nicht nur viel Wasser verbrauchen, sie schränken auch die **biologische Vielfalt** ein – etwa für Vögel. Ein Biologe vom NABU: „Je tiefer man in so eine mono-strukturierte Fläche reinght, umso stiller wird es, umso weniger Vögel und auch Vogelarten trifft man“.

s Vokabular

s	Ackerland	ornice, orná půda
e	Alge	vodní řasa
e	Balsam-Pappel	topol balzámový
e	Baumwurzel	kořen stromu
e	Bewässerung	zavlažování
r	Biodiesel	bionafta
r	Biokraftstoff	biologická pohonná látka
	biologische Vielfalt	biologická mnohotvárnost, b. rozmanitost
e	Blütezeit	čas kvetení
	bodennaher Ozon	přízemní ozón
e	Energie aus Biomasse	energie z biologické hmoty
	erneuerbare Energie	obnovitelná energie
	ertragreiche Energiepflanze	výnosná energetická rostlina
	ertragsschwacher Boden	málo úrodná půda
e	Espe	topol osika
r	Eukalyptus	eukalyptus, blahovičnik
	fossiler Brennstoff	fosilní palivo
s	Heizöläquivalent	ekvivalent topného oleje
e	Holzmasse	dřevní hmota, dendromasa
	industriell nutzbares Rohholz	průmyslově využitelné surové dříví
e	Kiefer	borovice, sosna
e	Korb-Weide	vrba košíkářská
e	Kurzumtriebsplantage	plantáž s krátkou obmětní dobou
e	Lignocellulose	lignocelulóza
r	Mais	kukuřice
r	Naturschutzbund Deutschland	německý svaz ochrany přírody
r	Niederwald mit Kurzumtrieb	výmádkový les s krátkou obmětní dobou
e	Pflanzengestalt	habitus rostliny, tvar r.
r	Pflanzzüchter	pěstitel rostlin, šlechtitel r.
r	Raps	řepka
s	Rapsöl	řepkový olej
	schnell wachsender Baum	rychle rostoucí strom
	schnelles Wachstum	rychlý růst
e	Schwarz-Erle	olše lepkavá
e	Schwarz-Pappel	topol černý
	trockenexponierter Wuchsstandort	suchu vystavené růstové stanoviště
r	Umtrieb	obměty
e	Versuchspflanzung	pokusná výsadba
e	Verzuckerung von Zellwand	zuckerňování buněčné stěny
r	Wurzelstock	oddenek, pařez
e	Zellwandzusammensetzung	složení buněčné stěny

r – der; e – die; s – das

Stan Cejchan

*Ex Institut für Weltforstwirtschaft
des Thünen-Bundesforschungsinstituts
für Ländliche Räume, Wald und Fischerei
(vormals Bundesforschungsanstalt
für Forst- und Holzwirtschaft), Hamburg
E-mail: stan@kabelmail.de*

CENA JIŘÍHO NOVÁKA

Kdo byl Jiří Novák?

Vzhledem k vyhlášení druhého ročníku „Ceny Jiřího Nováka“, udělované ministrem zemědělství na veletrhu Silva Regina v roce 2018, si Česká lesnická společnost (ČLS) dovolila oslovit několik zástupců obce lesnické, kteří se s Jiřím Novákem znali, spolupracovali s ním nebo měli možnost ho blíže poznat. V následujících odstavcích si můžete připomenout jeho osobnost, která má v českém lesnictví své nezapomenutelné místo.

■ Pokud se řekne Jirka Novák, k jakému příběhu, situaci či události se váže vaše vzpomínka na něj?

Ing. Jiří Novák
(13. 8. 1960 – 11. 2. 2014)

Zastával během svého života lesnický významné funkce, byl ředitelem Správy KRMAP, generálním ředitelem Lesů ČR, náměstkem ministra zemědělství pro lesní hospodářství, výrobním náměstkem ředitele Vojenských lesů a statků a zároveň byl dlouholetým členem České lesnické společnosti, kde byl součástí republikového výboru a také jeho místopředsedou. Během své profesní kariéry prošel mnoha zákoutími českých lesů a dokázal racionálně propojovat prostředí lesníků a ochrany přírody. Přestože jeho kariéra byla spojena s nejednou exponovanou funkcí, zůstal Jiří Novák pro lesnictvo inspirujícím a slušným člověkem, který velmi dbal o své rodinné záležitosti. Pro spoustu lesníků byl zároveň přítelem, dobrým odborným rádcem a výborným kamarádem.

» MGR. PATRIK MLYNÁŘ náměstek pro lesní hospodářství MZe

Jirka Novák – jméno, které ve mně vyvolává dvě nejsilnější lidské emoce: na straně jedné radost, pokoru a vděk za to, že jsem měl tu čest jej poznat a prožít s ním nějaký čas, na straně druhé smutek proto, že v jeho případě mluvíme o době minulé. Slova, která mě napadají ve spojení s Jirkou Novákem – lesník, přítel a kamarád, absolutní a odborníky uznávaný profesionál, kolega, skvělý společník – co víc dodat? Člověk ve svém životě poznává mnoho lidí, ale mohu s naprostou čistotou říci, že takových, jako byl Jirka, takových v životě mnoho nepotkáme. V době našeho seznámení jsem byl – díky svému oboru vzdělání – právník, který ví, že existuje les, kam čas od času rád zavítá – toť vše.

V roce 2007 jsem se s Jirkou setkal poprvé, já tehdejší tajemník náměstka ministra zemědělství pro úsek lesního hospodářství, Jirka nově jmenovaný generální ředitel státního podniku Lesy České republiky. Podruhé se naše cesty profesně protkaly jeho nástupem na místo náměstka ministra zemědělství pro oblast lesního hospodářství počátkem roku 2009 – on náměstek, já jeho tajemník. Byl to právě Jirka, který mne skutečně „přivedl do lesa“, jemuž jsem už svoji další profesní kariérou zůstal věrný.

Neskutečně jsem obdivoval jeho vysokou odbornost, pracovní nasazení, schopnost empatie, přirozenou autoritu – výčetem jeho obdivuhodných vlastností bych mohl pokračovat do nekonečna. Nepoznal jsem jiného člověka, který by s naprostou přirozenou autoritou a noblesou byl takovouto vůdčí osobností lesnického cechu. Řešil problémy rázně, spravedlivě, s citem pro dění v oboru – proto

se těšil respektu a úctě celé odborné veřejnosti. Bez ohledu na „výši“ postu, který zastával, vždy zůstal sám sebou, vždy zůstal tím slušným, skvělým člověkem, kterého jsem poznal.

Provedl mne prvními úskalími lesnického života, naučil mne mnohé. Z toho, co mi vštěpoval a učil mne, těžím dodnes. Byl pro mne víc než jen kolega či nadřízený, byl pro mne skutečným vzorem. Vzorem svými znalostmi, svým vystupováním, svými schopnostmi, svým člověčenstvím. Jsem přesvědčen, že již navždy budeme s českým lesnictvím spojovat dobu „za Jirky“ a „po Jirkovi“ – a vždy to bude bolet. Za mne osobně vím, že setkání s Jirkou Novákem bylo mým životním štěstím, mojí výhrou. Výhrou, za níž jsem vděčný a pokorný.

» ING. MIROSLAV KUTÝ ředitel Střední lesnické školy v Hranicích

Hezkých vzpomínek na Jirku Nováka mám mnoho. Ač působil v několika odpovědných funkcích, vždy si ho pamatuji jako člověka, který dokázal nejen naslouchat, ale i poradit, a pokud to bylo v jeho možnostech, i aktivně pomoci. Setkali jsme se v republikovém výboru České lesnické společnosti a brzy jsme si porozuměli. Vzpomínám, když ještě jako ředitel KRMAP připravil velmi kvalitní exkurzi lesnického hospodaření skloubeného s ochranou přírody a krajiny a jak dokázal fundovaně a s nadšením vyprávět o práci krkonošských lesníků. Cený byl pohled na tuto věc i z polské strany Krkonoš. Tam jsem tehdy pochopil, že se snažil o komplexní přístup k řešení problematiky lesa a zachování tamní přírody. Dokázal zdůvodnit a re-

alizovat své odborností podložené názory. Velmi jsem si u něj cenil, ať již působil ve funkci generálního ředitele státního podniku Lesy ČR nebo jako náměstek ministra zemědělství pro sekci lesnickou, že dopřával sluchu i aktivní pomoci také lesnickému odbornému školství. Uvědomoval si a veřejně dával najevo, že tuto součást výchovy a vzdělávání budoucích lesních hospodářů je třeba podporovat a rozvíjet. Uspořádal několik setkání se zástupci lesnického školství z celé republiky. Nevymlouval se na skutečnost, že celá oblast odborného školství je v gesci ministerstva školství, vždy se snažil tuto záležitost pozitivně ovlivňovat. Často si na jeho skromné, přímé, kamarádské, a přitom odpovědné vystupování vzpomenu. V povědomí ho mám jako vstřícného, příjemného a vzdělaného člověka.

» ING. MIROSLAV PECHA lesník a držitel Ceny Jiřího Nováka

Člověk pozná v životě hodně lidí, ale málokdy si už při prvním setkání uvědomí, že má před sebou osobnost. A to je případ Jirky Nováka. Potkal jsem se s ním poprvé ještě jako šeditelem Krkonošského národního parku a pak po čase jako s generálním ředitelem LČR.

Do mé mysli se ale nesmazatelně vryl ve funkci náměstka ministra zemědělství pro lesy, když jsem ho oslovil s prosbou o pomoc při realizaci mé myšlenky na vyhlášení lesnického parku Křivoklátsko. Nadchl se pro ni a ve velice krátké době se mu podařilo získat na svou stranu ministra zemědělství i generálního ředitele LČR, založit při MZe pracovní skupinu a přispět rozhodujícím způsobem k vyhlášení prvního lesnického parku u nás.

V roce 2016 jsem jako první obdržel Cenu Jiřího Nováka. Nesmím si ji vážit, ale okamžitě bych ji vyměnil za to, kdybych si s Jirkou ještě teď mohl podat ruku.

» **ING. ALENA TONDROVÁ**
vedoucí informačních center
Správy KRMAP

Jiří byl určitě nezapomenutelná osobnost se silnou vazbou na Krkonoše. Vybavují se mi vlastně pouze úsměvné historky. Uměl se totiž i zvláště hezky zlobit. Když ho někdo z podřízených naštvál, měl svou obligátní káravou větu: „Od pondělí půjdeš do archivu!“ Byl to sportovec tělem i duší a vše, do čeho se pustil, dělal s vervou a zápalem. Není divu, že při jakémkoli sportovním klání se snažil o nejlepší výsledek, ať se jednalo o mezinárodní závod či „přátelák“ mezi kamarády. Hodně nerad prohrával. Na jedné sportovní akci, kde hrozila od soupeřů porážka, neváhal a okatě radil: „Já být ženou, použiji veškeré zbraně, vrchní díl plavek dolů!“ Bohužel jsme měly plavky pouze jednoduché. Avšak i tak se mu podařilo rozhodit

koncentraci soupeře. Vyhrály jsme i s plavkami. Jsem moc ráda, že se naše cesty mohly potkat...

» **ING. JAROMÍR VAŠÍČEK**
ředitel ÚHÚL Brandýs nad Labem

Je to už hodně dávno, někdy v polovině devadesátých let. Seděli jsme v útulné hospůdce, Olda Lábek, Jirka Novák a já, a vedli jsme řeči. Olda rozvázněně pokařoval ze své dýmky a svým neodolatelným, ne vždy zdvořilým způsobem glosoval naše povídky. Z myslivecké tematiky, kterou jsem tehdy ještě příležitostně provozoval a kde jsem se necítil mezi takovými profesionály zcela doma, jsem přešel na sport, kde jsem si myslel, že vylepším svoje „skóre“. To jsem si dal. Přátelsky jsem byl poučen Jirkou o Železném muži, kterého se účastnil, a korunu tomu dal Olda, který popsal svoje cyklistické výkony. Moje sportovní sebevědomí sice utrpělo, ale svoji přátelskou povahou, humorem a lesnickou profesionalitou si oba získali můj velký respekt. Je velká škoda, že už mezi námi nejsou. Rád na ně na oba vzpomínám.

» **ING. FRANTIŠEK VEVERKA**
vedoucí Územního pracoviště Rezek
Správy KRMAP

S Jirkou jsme byli spolužáci z trutnovské lesnické školy, a dovoluji si tvrdit, že i velcí kamarádi v pracovním a osobním životě až do jeho posledních dní.

Není asi nutné vzpomínat na jeho vlastnosti, všichni, kdo jsme s ním byli v kontaktu, je dobře známe.

Samozřejmě vzpomínek na něj mám mnoho a dodnes si na něho vzpomenu při řešení jak pracovních, tak osobních problémů.

Chtěl bych vzpomenout na dobu, když jsem před 25 lety dostavěl rodinný dům. Seděli jsme tehdy po lovecké vycházkě na chatě a probírali všechno možné. Mezi řeči jsem prohodil, že po té dostavbě baráku jsem nějak rozjetý a začínám se trochu nudit. Jirkovi trvalo asi pět minut, než s ledovým klidem prohodil: „Tak půjdeš dálkově studovat vysokou školu.“ Moje argumenty, že v 37 letech se jaksí na studenta necítím, odbyl mávnutím ruky s tím, že jsme ho jako vyplašeného studenta v Trutnově taky trápili a že dohlédne, abych řádně podal přihlášku,

a osobně si zkontroluje, že jsem ji skutečně podal.

Jeho přesvědčovací metody nakonec vedly k tomu, že jsem tak skutečně učinil. V průběhu studia mě kontroloval, jako bych byl jeho potomek a ne kolega. V kritických chvílích mě vždy podržel jeho charakteristickým postojem tak, že jsem skutečně tu školu dodělal.

Na závěrečnou zkoušku mě osobně odvezl se slovy: „Když to neuděláš, jdeš domů pěšky. Když to uděláš, tak mi za odměnu koupíš originál kubánský doutník a sedmičku toho nejlepšího moravského vína, jaký se tady dá sehnat.“

Těch doutníků a vína bylo nakonec víc a já jen dodnes hořce lituji, že nám osud nedopřál v této kratochvíli pokračovat.

Česká lesnická společnost děkuje všem, kteří se ankety zúčastnili a zaslali své vzpomínky na Jirku Nováka. Škoda že pracovní zaneprázdnění znemožnilo zaslat vzpomínku i ostatním osloveným lesníkům a přátelům.

Děkují za odpovědi
Pavel Drašík

CENA Jiřího Nováka 2017

II. ROČNÍK CENY ING. JIŘÍHO NOVÁKA

ČLS jako garant udělení ceny, si dovoluje vyhlásit II. ročník Ceny Ing. Jiřího Nováka udělovanou ministrem zemědělství. Nominován na cenu může být kdokoliv, kdo uskutečnil výrazný počin dotýkající se lesnicko-dřevařského sektoru v období od minulého ročníku lesnického veletrhu Silva Regina, tudíž v letech 2016-2017.

Partneři akce:

PODMÍNKY NOMINACE:

- Skutková podstata oceněného počinu se musí uskutečnit v ČR vždy v období mezi veletrhy Silva Regina (2016-2018).
- Oceněná osoba nemusí být státním příslušníkem ČR.
- Výrazným počinem je myšleno široké spektrum činností dotýkajících se jednotlivých oborů v sektoru lesnictví, lesnicko-dřevařského sektoru a dalších lesnických aktivit v oblasti vydavatelské a ediční, vzdělávací a výzkumné, zájmové a spolkové činnosti dotýkající se lesa a jeho přírodního prostředí.
- Nominaci může podat fyzická nebo právnická osoba, která podáním nominace zároveň stvrzuje, že nominovaný o svém návržení ví, a že s ním souhlasí.

TECHNICKÉ INFORMACE:

- Uzávěrka pro podávání návrhů je 15. 2. 2018.
- Adresa pro zaslání nominací: Česká lesnická společnost, z. s., Novotného lávka 200/5, Praha 1, 110 00. Nominace je možné zaslat též e-mailem (naskenovaný podepsaný formulář) na adresu: cenaJN@cesles.cz.
- Vyhlášení a předání Ceny ministrem zemědělství bude součástí slavnostního zahájení veletrhu Silva Regina 2018.
- K ocenění náleží: grafický pamětní list, lovecký tesák a finanční prémie.

LESNICTVÍ MÁ SVOJI MINULOST, SOUČASNOST A PŘEDEVŠÍM BUDOUCNOST!

Lesnický týden PEFC se v letošním roce konal v termínu 13.-17. listopadu 2017 v Helsinkách. V jeho rámci proběhlo 22. valné shromáždění PEFC, workshopy pro členy a zástupce partnerských organizací a další program byl věnován prezentacím nových a rozvíjejících se technologií, které jsou příslibem i pro podporu certifikace lesů. Hostitelská země zařadila Týden PEFC 2017 do akcí spojených s oslavami 100letého výročí nezávislosti Finska.

Ocenění PEFC ČR na Valném shromáždění PEFC v Helsinkách. Foto: Andrea Pondělíčková

■ Z vystoupení generálního sekretáře PEFC International Bena Gunneberga

„Potřebujeme změnu paradigmatu v tom, jak společnost vnímá lesy v celém hodnotovém řetězci,“ řekl Ben Gunneberg na úvod 22. valného shromáždění PEFC v Helsinkách ve Finsku.

„Společnost je na křižovatce a strategické směřování, které si vybereme, nám poskytne příležitost prokázat skutečnou hodnotu našich lesů, obhospodařovaných trvale udržitelným způsobem, a jejich přínos pro společnost při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje. Změna klimatu, nárůst městské populace v celosvětovém měřítku, další příležitosti a výzvy v oblasti spolupráce – k tomu všemu musíme přistoupit aktivněji,“ zdůraznil Ben Gunneberg. „Společnost příliš dlouho považovala lesnictví spíše za součást problému než za součást jeho řešení. Spolupráce s po-

zitivním postupem, sdílením znalostí, vzájemnou pomocí a jednáním na místní, národní a mezinárodní úrovni pomůže PEFC změnit vnímání společnosti a umístit lesy do centra řešení těchto výzev.“

Ve svém vystoupení dále zmínil: „Cítím a rád bych zdůraznil potřebu společné provázanosti, to znamená vzájemnou závislost na sobě. Jako globální aliance národních certifikačních systémů pro lesnictví je každý nezávislý, ale prostřednictvím spolupráce se můžeme vzájemně podpořit v práci, kterou děláme, a dosáhnout toho mnohem více.“

■ Jaké zajímavé podněty přinesl letošní odborný program?

V letošním roce byl tento dialog předurčen sloganem „Making Certification SMART“, připraveny byly prezentace nových a inovativních technologií. Ty jsou příslibem a novým potenciálem i pro podporu certifikace lesů a rozvoje jejich národních standardů, efektivní kontrolu jejich uplatňování a naplňování v lesnickém provozu. Prezentací a navazujících diskuzí se zúčastnili zástupci z více než 40 zemí – členové certifikačního systému PEFC a 15 partnerských mezinárodních organizací a nevládních organizací. Zejména zvýšené ekonomické dopady jsou problémem, který se často diskutuje ve vztahu k dalšímu rozšíření certifikace. Moderní vědecké poznatky a širší a efektivní využití informačních technologií byly prezentovány jako cesta ke snížení nákladů na zavádění schválených standardů i pro následné audity a kontroly. Z prezentací řeční-

ků, kteří vystupovali v oddělených sekcích (1. sekce: SMART řešení pro posílení důvěry a sledovatelnosti v rámci hodnotových řetězců, 2. sekce: SMART řešení pro zapojení a podporu společnosti pro přístup trvale udržitelnosti, 3. sekce: SMART řešení pro efektivní a přístupnou aktivaci certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích), jednoznačně vyplynul trend nutného zavádění inovativních technologií, širšího využití dostupných databází z dálkového průzkumu země, leteckého snímkování i pozemního šetření prostřednictvím národní inventarizace lesů.

Účastní byli řečníci jak z akademické a výzkumné sféry, tak i reprezentanti velkých lesnicko-dřevařských společností, které již inovativní technologie modelově zavádí. Tento přístup byl velmi podnětný a dával prostor i k zajímavým diskuzím o výhodách a úskalích při aplikacích těchto programů a metod v praxi. Je jasné, že jejich uplatnění závisí na možnostech vstupních investic, které je firma připravena do jejich zavádění vložit. Pro potřeby a zvýšení efektivity hospodaření v soukromých a obecních lesích z pohledu zavádění certifikace se jeví jako velmi zajímavý výzkum v oblasti využití dronů. Nejen pro jednorázový monitoring důsledků přírodních kalamit, ale i pro průběžné sledování zdravotního stavu porostů a případný dopad dlouhodobých klimatických změn, jejichž důsledkům čelí i lesní hospodářství. Sledování stavu lesů pomocí dronů s následným vyhodnocením a rychlou lokalizací problémových oblastí je ukázkovou aplikací nové technologie s rozsáhlým uplatněním v praxi.

■ A čím se pochlubili finští lesníci na odborné exkurzi?

Odborný program pro více než 90 zástupců PEFC z celého světa připravili společně členové Finského sdružení lesního hospodářství (Forest Management Associations of Finland) a Sdružení udržitelného lesního hospodářství (Sustainable Forest Management Association). Na vybraných stanovištích soukromých vlastníků představili způsoby hospodaření a pěstování lesů s aplikací požadavků národních certifikačních standardů.

Diskuse se věnovala i obchodním podmínkám a způsobu odbytu dříví a požadavkům odběratelů na certifikaci. Venkovní exkurze byla zakončena ukázkovou prací nejmodernějšího průběžného harvesteru firmy Ponsse.

V následné části programu navštívili účastníci nově vybudovanou papírnu na výrobu buničiny v Äänekoski, otevřenou v srpnu roku 2017, zajišťující špičkovou výrobu bioproduktů nové generace. Investice skupiny Metsä činila celkem 1,2 miliardy EUR, což představuje největší finanční objem v historii finského lesního průmyslu. Výroba je koncipována tak, aby byla maximálně efektivní z hlediska vstupních zdrojů. Roční produkce buničiny v Äänekoski, která v současnosti dosahuje přibližně 0,5 milionu tun, se má zvýšit na cílových 1,3 milionu tun. Vybudování této nejmodernější papírny na světě diverzifikuje strukturu finské lesnické ekonomiky a bioekonomie a rozšiřuje svoji nabídku produktů s maximální přidanou hodnotou.

Andrea Pondělíčková

UDÁLOSTI A ZAJÍMAVOSTI

» Z DOMOVA

» MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ: KALAMITNÍ DŘÍVÍ MUSÍ Z LESŮ DO KONCE BŘEZNA, ÚMYSLNÁ TĚŽBA NENÍ ZAKÁZÁNA

Ministerstvo zemědělství vydalo 7. 11. 2017 nařízení (opatření obecné povahy), podle kterého musí vlastníci lesů odstranit do konce března roku 2018 dřevo napadené kůrovcem nebo poničené letošními víchřicemi. Úmyslná těžba zakázána nebude. Opatření nabude účinnosti v druhé polovině listopadu.

Podle původního návrhu zvažovalo Ministerstvo zemědělství také celorepublikový zákaz úmyslných těžeb v porostech smrků a borovic do konce roku 2017, cílem bylo uvolnit veškeré dostupné kapacity na včasné zpracování kalamity v lesích. Od toho ale nakonec ustoupilo. Redukcí původního návrhu Ministerstvo zemědělství vyhovělo námitkám vlastníků lesů a připomínkám dalších subjektů. Ministerstvo zohlednilo jak riziko vzniku nových hospodářsko-sociálních škod vlastníkům lesů a dalším subjektům, tak to, že stát nemá možnost vzniklou újmu kompenzovat.

Podle serveru Silvarium (7. 11. 2017)

» LESY ČR VYHLÁSILY LESNICKÉ TENDRY NA OBDOBÍ 2018 AŽ 2021

Lesy ČR vypsal lesnické tendry na období 2018 až 2021. Týkají se převážně územních jednotek, na nichž bude k 31. prosinci 2017 ukončen smluvní vztah dohodou. Jde o 109 veřejných zakázek spojených s prováděním těžebních, pěstebních a komplexních lesnických činností. Nabídky mohou

firmy podávat do 3. ledna 2018. Soutěží se o 8,7 milionu metrů krychlových dříví.

Smlouvy podnik uzavře na období od jednoho do pěti let, aby byl zachován takzvaný senátní systém. „Původně jsme chtěli vypsat veřejné zakázky už začátkem listopadu, ale naše záměry změnila víchřice Herwart. Ve státních lesích, které spravujeme, vítr koncem října poškodil asi jeden a půl milionu metrů krychlových dříví. To ovlivnilo v rámci vypisovaných zakázek také objemy i strukturu těžby i souvisejících pěstebních prací,“ uvedl Daniel Szórád, generální ředitel podniku Lesy ČR.

V reakci na mimořádně komplikovanou situaci na trhu surového dříví a v souladu s usnesením vlády ČR z 25. září podnik Lesy ČR umožnil svým partnerům ukončit smluvní vztah dohodou ke konci roku. Těto možnosti smluvní partneri využili v 96 případech, což představuje 75 % všech stávajících smluv na provádění lesnických činností. „Situace na trhu je výrazně jiná než v době, kdy se kontrakty uzavíraly. Pokud bychom na dodržení smluv trvali, mohlo by to řadu firem přivést do vážných existenčních problémů. To by nepříznivě ovlivnilo zaměstnanost i stabilitu lesnicko-dřevařského sektoru,“ pokračoval Szórád a dodal: „Předpokládáme, že smlouvy uzavřeme v březnu. Neprodleně poté by měly začít práce.“

Podle TZ LČR (20. 11. 2017)

» LESY V MIONŠÍ PONECHÁNY BEZ ZÁSAHU ČLOVĚKA

Samovolnému přírodnímu vývoji bez zásahu člověka jsou ponechány lesy na ploše 157,23 hektaru v národní přírodní rezervaci Mionší v Beskydech. Smlouvu o vymezení bezzásahového území 16. listopadu podepsali generální ředitel státního podniku Lesy ČR Daniel Szórád a ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR František Pelc.

Ve státních lesích spravovaných podnikem Lesy ČR bylo dosud podle smlouvy o spolupráci mezi Lesy ČR a AOPK ČR vymezeno devět bezzásahových území. Mionší v chráněné krajinné oblasti Beskydy je desáté a v Moravskoslezském kraji první. Patří k největším. „Ve většině tamějších lesů se netěží už víc než sto let. Vyskytují se tam velmi vzácní pralesní brouci a měkkýši i ptáci, například datlík tříprstý a puštík bělavý. V Mionší je ale především největší komplex bukojedlových lesů v České republice, tím je lokalita mimořádná,“ řekl generální ředitel podniku Lesy ČR Daniel Szórád. Území je špatně přístupné a neprochází jím žádná turisticky značená cesta. Katastrálně spadá do správních obvodů obcí Dolní Lomná a Horní Lomná.

„Mionší je jedinečné území, kde už dlouho sledujeme velkolepé přírodní divadlo, tedy jak se vyvíjí příroda bez zásahů člověka. V období klimatické změny se nám budou poznatky získané v Mionší bezpochyby hodit a využijeme je pro rozvoj přírodě blízkých forem lesního hospodaření i stanovení péče o chráněná území. Jsem rád, že se po několikaleté přestávce spolupráce na vyhlášení bezzásahových území zintenzivnila a že letos vyhlášíme již druhé bezzásahové území,“ dodal František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Podle TZ Lesy ČR (16. 11. 2017)

» VOJENSKÉ LESY A STATKY LETOS VYSADÍ REKORDNÍCH 12,5 MILIONU STROMŮ, NAPŘESROK PLÁNUJÍ 20 MILIONŮ

Vojenské lesy a statky ČR (VLS) v letošním roce vysadí rekordní počet sazeňků. V šesti lesních lokalitách ve správě státního podniku bude do konce roku

vysazeno přes 12 a půl milionu sazenic. Většinu z nich přitom budou tvořit listnaté.

Většina nových stromů byla u VLS vysazena během prvních tří kvartálů letošního roku. Jde o 9 a půl milionu sazenic. Více než polovinu z nich přitom tvoří listnaté dřeviny.

„Snažíme se zakládat druhově pestré porosty, které budou odolnější proti negativnímu vlivu škodlivých činitelů, výkyvům počasí a změnám klimatu. Vytěžené lesní plochy opět zalesňujeme prakticky bez odkladu, nejlépe v následujícím roce po těžbě,“ uvedl ředitel VLS Josef Vojáček.

Stejně jako další lesníci také VLS řeší problémy spojené s výkyvy počasí, které především v moravských lesních oblastech způsobují plošné odumírání smrků a jejich následné napadání škůdci.

Ilustrační foto: Jan Příhoda

VLS tak letos téměř o dva miliony překročí rekordní výsadbu z roku 2016. V příštím roce přitom státní podnik plánuje další navýšení výsadby až na 20 milionů sazenic. Také výsadbě plánované na rok 2018 by měly dominovat listnaté dřeviny, budou tvořit bezmála dvě třetiny.

„Bezmála 16 milionů sazenic z plánované výsadby u VLS na rok 2018 by přitom mělo mířit právě na dvě moravské lesnické divize, do vojenských újezdů Březina na Vyškovsku a především na Libavou na Olomoucku,“ doplnil vedoucí lesní výroby VLS Pavel Česka.

Dle TZ VLS (14. 11. 2017)

» VICHŘICE HERWART POŠKODILA V KRNP PŘES 10 000 KUBÍKŮ DŘEVA

Vichřice Herwart, která se Českou republikou prohnala 29. října, poničila na území Krkonošského národního parku (KRNP) přes 10 000 metrů krychlových dřeva.

„Škody se pohybují okolo 14 000 metrů krychlových dřeva a jsou po celých horách, více ale ve střední části než v podhůří. Nejhorší situace je v Obřím dole, který jsme museli uzavřít,“ uvedl mluvčí NP Radek Drahný.

Obří důl je neprůchodný v úseku od kapličky kolem staré vodárny až do Obřího sedla pod Sněžkou. „Kromě tohoto horského chodníku jsou všechny důležité cesty průchozí nebo průjezdné. Likvidace vzniklých škod započala, ale kdy skončí, to v tuto chvíli nelze říci,“ uvedl Drahný.

Podle ČTK (3. 11. 2017)

» KRNP UZAVŘE ZÁVOROU NĚKTERÉ CESTY V I. A II. ZÓNĚ PÁRKU

Správa Krkonošského národního parku (KRNP) chce omezit nelegální provoz aut na vybraných horských cestách v první a druhé zóně parku. Závorou by měly být už příští rok opatřeny vjezdy na některé úseky, které často slouží jako zkratky. Novinářům to řekl ředitel správy parku Jan Hřebačka.

„Chceme některé cesty, které nejsou zásobovací, zneprůjezdnit, aby tam byl větší klid. Řešíme to v připravovaném materiálu nazvaném Optimalizace dopravní sítě na území národního parku,“ řekl Hřebačka.

Jeho náměstek Václav Jansa doplnil, že oprávnění k vjezdu budou mít ti, kteří ho mají dosud. „To se nezmění. Majitelů a nájemců nemovitostí v dané oblasti se omezení nedotkne,“ uvedl Jansa.

Pilotní projekt omezení nelegálního vjezdu je součástí širší koncepce snížení počtu aut na území KRNP. Loni na podzim Rada KRNP schválila deklaraci „Krkonoše nejsou parkoviště“, která upravuje režim parkování na území parku. Deklarace vymezuje parkování jen na místech k tomu určených a úředně povolených. Zatímco nyní stačí majitelům a nájemcům nemovitostí k parkování v národním parku papírová povolenka, v budoucnu to bude speciální karta. Regulace parkování se v první a druhé zóně KRNP dotkne téměř 300 objektů. Nový parkovací systém měl být spuštěn letos, ale to se nestane.

„Administrativní náročnost je značná, nejde to tak rychle, jak jsme předpokládali. Měl by začít fungovat příští rok,“ uvedl Hřebačka. V příštích letech by se regulace parkování měla rozšířit i do méně chráněné třetí zóny KRNP, kde by však neměla být tak přísná pravidla. Ve třetí zóně by šlo řádově o tisíce objektů.

Podle ČTK (24. 11. 2017)

» POSÍLENÍ AKTIVNÍ KOMUNIKACE LESNICKO-DŘEVAŘSKÉHO SEKTORU

Na začátku listopadu proběhla třetí, závěrečná část školení projektu „Posílení aktivní komunikace lesnicko-dřevařského sektoru“, které pořádala Lesnicko-dřevařská komora ČR. Celý projekt měl za cíl prostřednictvím přednášek z oblasti mediální komunikace a na ně navazujících úkolů a cvičení posílit kompetence zástupců lesnických institucí v oblasti komunikace a PR. Školení bylo určeno zájemcům z řad lesnických institucí, kteří přicházejí do styku s veřejností a médií. Účastníkům projektu přednášeli odborníci na mediální a krizovou komunikaci Martin Opatrný, novinář a publicista Jan Vávra, odborník na marketing a vysokoškolský pedagog Marcel Riedl a specialista na sociální média Václav Kuba.

V průběhu tří dvoudenních setkání, která proběhla mezi červnem a listopadem, se účastníci seznámili se základními principy fungování médií a novinářské práce a se zásadami mediální komunikace. Dostalo se jim návodů, jak pro novináře správně připravit informace a jak sdělení prezentovat v závislosti na typu média. Seznámili se s pravidly pro vystoupení v rozhlasu a televizi nebo s tím, jak vést telefonický rozhovor či osobní setkání s novinářem. Velká část prostoru školení byla věnována krizové komunikaci – účastníci se dozvěděli, jak krizovou

situaci řešit, kdy a jaké nástroje použít a jak komunikovat. Součástí školení byly praktické úkoly zpracovávané účastníky (psaní tiskové zprávy, vystupování před kamerou), na které se jim dostalo zpětné vazby od přednášejících lektorů, a diskuse nad jednotlivými tématy.

V prostředí Dvora Lobeč, kde proběhla závěrečná část projektu, bylo předmětem školení kromě krizové komunikace také využití on-line komunikace. Na školení zazněly například informace, jak založit a spravovat firemní profil na sociálních sítích, jak čelit úskalím komunikace v rámci on-line prostoru a zvládat krize – například reakce na nepřátelské komentáře a diskuze a na šíření nepravdivých informací. Školení bylo ze strany účastníků hodnoceno velmi pozitivně, především s ohledem na stále nedostatečnou aktivní komunikaci lesnicko-dřevařského sektoru.

Petra Kulhanová

» PÍSECKÉ LESY OBNOVÍ TŘI ZANIKLÉ RYBNÍKY, BUDOU ZADRŽOVAT VODU

Lesy města Písku obnoví tři zaniklé rybníky, které budou sloužit k zadržování vody. Plochy o celkové rozloze více než jednoho hektaru se nachází u obce Údraž u Albrechtic nad Vltavou. Na projektu se podílí Ministerstvo zemědělství i město Písek. Rybníky budou tvořit zásobárnu vody v suchých měsících a mají chránit okolní vesnice před záplavami při příválových deštích.

„V posledních letech se několikrát opakovala období dlouhodobého sucha. To lesům výrazně nesvědčí a stromy ve velkém usychají. Když přijde příválový déšť, vyschlá půda nedokáže vodu ve větším objemu vsáknout. Proto hledáme způso-

by, jak to napravit, a učíme se od našich předků. Obnova retenčních nádrží, kterými už tenkrát v krajině zadržovali vodu, je jednou z takových cest,“ řekl jeden z Městských lesů Písek Václav Zámečník.

Obnova rybníků přijde zhruba na pět milionů korun. Většinu z této části pokryje dotace z Ministerstva zemědělství, pětinu zaplatí město Písek. Důležitou funkcí lesních rybníků a jezírek je také zvyšování biodiverzity. Plochy slouží jako životní prostor pro obojživelníky i další živočichy a rostliny. Navíc mohou fungovat jako rekreační koupaliště.

Podle ČTK (13. 11. 2017)

» KVŮLI KRÁDEŽÍM STROMKŮ ZAKAZUJÍ VSTUPOVAT DO LESŮ

Od prvního prosince až do Štědrého dne budou mít lidé zakázaný vstup do valašskomeziříčských městských lesů do stáří dvaceti let.

Podle vedení společnosti Městské lesy a zeleň se preventivní opatření proti neoprávněnému výřezu vánočních stromků každoročně vyplácí.

Za posledních roky zaznamenali lesníci minimum krádeží. „K úspěchu přisuzujeme i zavedení dalšího opatření, a to natírání stromků speciální hmotou, která v teple zapáchá,“ doplnil ředitel společnosti Marek Netolička. Na dodržování zákazu vstupu budou dohlížet členové lesní stráže spolu se strážníky městské policie. „Úspěšná je také spolupráce lesníků s místními myslivci,“ doplnil Netolička.

Podle Valašského deníku (22. 11. 2017)

Inzerce

**PEFC ČR děkuje
všem příznivcům
za příjemnou spolupráci
po celý rok a přeje klidný
adventní čas
a Vánoce plné pohody**

www.drevenevanoce.cz

» ZE SVĚTA

» PRVNÍ ODHADY NÁSLEDKŮ VICHŘICE XAVIER V POLSKU

Polské lesy postihla na začátku října nová kalamita v podobě bouře Xavier. V jihozápadní části Velkopolska způsobila podle prvních odhadů škody na přibližně 140 tis. m³ dříví. Vichřice se pohybovala nad jihozápadní částí Velkopolska, silný vítr přešel oblastí mnoha nadlesnictví poznaňského regionálního ředitelství, přičemž lámal a vyvracel stromy.

Nejvíce utrpělo nadlesnictví Włoszakowice, kde jsou ohromné ztráty. V průběhu několika hodin bylo zničeno mnoho jednotlivých stromů a porostních částí. „*Třicet tisíc kubiků dříví je na naše podmínky velmi mnoho, je to téměř jedna třetina našeho ročního plánu těžby. Předpokládám, že následky orkánu budeme odstraňovat do jara následujícího roku,*“ uvedla Anna Barycza, specialista na těžbu dříví z nadlesnictví Włoszakowice.

Škody přesahující 10 tis. m³ dříví byly zaznamenány v nadlesnictvích Góra Śląska, Karczma Borowa, Krotoszyn, Piaski a Przedborów, škody přesahující 5 tis. m³ dříví v nadlesnictvích Antoni, Jarocin, Konstantynowo, Kościan, Syków a Taczanów.

Ztráty byly zaznamenány i na území jiných regionálních ředitelství. Ve střední a jižní části regionálního ředitelství polských státních lesů Štětín byly první škody odhadnuty na přibližně 231 tis. m³ vývrátů a zlomů na ploše přibližně 10 000 ha, přičemž výměra porostů určených ke smýcení je odhadována na 40 ha. Ve štětínském regionálním ředitelství nejvíce utrpěla nadlesnictví Mieszkowice, Chojna, Ośno Lubuskie, Sulęcín, Rzepin a Dębno. Vichřice Xavier poškodila také porosty v nadlesnictví Zielone Górze, kde je mnoho vývrátů a zlomů.

Lesníci z oblastí poškozených orkámem vyzvali turisty, houbaře a další návštěvníky lesa, aby nevstupovali do lesů zasažených vichřicí. Poškozené, polámané, zavěšené a nebezpečně nakloněné stromy hrozily pádem. V korunách stromů leželo rovněž mnoho nalomných větví.

*Podle serveru Lasy.gov.pl (7. 11. 2017)
Překlad: Bedřich Hudzieczek*

Ilustrační foto: Jan Přihoda

» POLSKU HROZÍ ZA KÁCENÍ V BĚLOVĚŽSKÉM PRALESE POKUTA 100 000 EUR DENNĚ

Polsko musí okamžitě přestat kácet v chráněném Bělověžském pralese, nebo zaplatí každý den pokutu 100 000 eur (asi 2,5 milionu Kč). Rozhodl o tom v pondělí 20. listopadu soudní dvůr Evropské unie. Varšava se až dosud odmítala příkazu ujednání soudu podřídit a pokračovala v masivním kácení v posledním původním pralese na evropském kontinentu, zařazeném do seznamu světového dědictví UNESCO.

Soudní dvůr současně nařídil Varšavě, aby nejpozději do 15 dnů od doručení tohoto rozhodnutí informovala Evropskou komisi o přijatých opatřeních, tedy aby potvrdila příkaz okamžitě přestat s kácením v pralese, a to až do definitivního vyřešení celého případu. „*Aktivní lesní hospodaření*“ má být přípustné jen v odůvodněných případech, nezbytných pro zajištění bezpečí veřejnosti.

Pokud by Evropská komise shledala, že Polsko nadále neplní toto rozhodnutí, může požádat soud o nové posouzení. Pokud by ten shledal, že kácení pokračuje, nařídí Polsku, aby komisi zaplatila pokutu ve výši nejméně 100 000 eur denně, poznamenala televize TVN 24 s tím, že rozhodnutí soudu je dočasné opatření.

Polská vláda koncem července prohlásila, že nehodlá zastavit masivní kácení v chráněném Bělověžském pralese, přestože jí to nařídil Soudní dvůr Evropské unie v předběžném opatření. Podle ministra životního prostředí Jana Szyszka se kácí jen v zájmu ochrany lesa před lýkožroutem. „*Polsko vždy dodržovalo a nadále bude dodržovat pokyny Evropské komise týkající se chráněného Bělověžského pralesa na východě země,*“ prohlásil Szyszko a dodal, že jeho vláda odpoví Evropské komisi v požadované lhůtě 15 dnů.

Podle Evropské komise byla těžba dřeva zahájena v příliš velkém rozsahu a porušuje evropské normy na ochranu přírody.

Polští i zahraniční ochránci přírody považují ochranu lesa před kůrovcem za záminku ke zvýšení těžby dřeva pro komerční účely. Petici proti intenzivnějšímu kácení v unikátním pralese, kde žije například zubr nebo šest desítek dalších druhů savců, podepsaly stovky tisíc Poláků.

Podle ČTK (21. 11. 2017)

» INDONÉSIE SE OTEPLUJE KVŮLI ODLESŇOVÁNÍ SPOJENÉMU S PRODUKČÍ PALMOVÉHO OLEJE

V posledních desetiletích byly rozsáhlé oblasti lesa na Sumatře v Indonésii nahrazeny plantážemi palmy olejné a kaučukovníku. Nový výzkum, zveřejněný v časopisu Biogeosciences, ukázal, že tyto změny ve využívání půdy zvyšují teplotu v regionu. Zvýšené oteplování by mohlo ovlivnit rostliny a živočichy a zvýšit zranitelnost části země vůči požárům.

V Indonésii, která je největším producentem palmového oleje na světě, byly odlesněny rozsáhlé plochy deštného pralesa v míře, jež přesahuje odlesňování v Brazílii. K největšímu úbytku lesa došlo na ostrově Sumatra, kde odlesnění přineslo významnou ztrátu biodiverzity. Dopad těchto změn na klima v regionu nebyl až dosud zkoumán.

Mezinárodní tým vědců z univerzity v Göttingenu v Německu publikoval novou studii, která ukazuje, že kvůli expanzi plantáží palmy olejné a dalších tržních plodin se klima v regionu otepluje. Tým zkoumal rozdíl v povrchové teplotě v provincii Jambi v oblastech s různým typem půdního pokryvu, jako je les, plochy po holosečích a plantáže plodin. Vědci využili satelitní data získaná mezi lety 2000 až 2015 a rovněž data zjištěná povrchovým průzkumem.

Výsledky ukázaly, že plocha po holosečích, nejčastěji využívaná pro zemědělství, je až o 10 °C teplejší než les. „*Plocha po holosečích je fází mezi lesem a jinými typy půdního pokryvu, jako jsou malé nebo komerční plantáže,*“ uvedl Clifton Sabajo, doktorand a hlavní autor studie. „*Z terénních setření víme, že*

v krajně neustále dochází ke změnám ve využívání půdy, takže holoseče jsou neustále přítomné," dodal.

Vzrostlé plantáže palmy olejné byly o 0,8 °C teplejší než les, zatímco mladé plantáže byly o 6 °C teplejší. „Mladé plantáže palmy olejné mají méně listů a otevřené koruny, takže transpirují méně vody. Půda také přijme více slunečního záření a rychleji se vysuší," uvedl Sabajo. Dospělé plantáže mají uzavřené koruny a více větších listů, což má za následek nižší teplotu povrchu, než je tomu u mladých plantáží. Povrchová teplota lesů je nižší než u plantáží a holosečí zejména v důsledku ochlazujícího efektu evapotranspirace.

Průměrná ranní povrchová teplota se zvýšila mezi lety 2000 až 2015 o 1,05 °C. Částečně jde o důsledek klimatické změny, ale částečně také o přímý důsledek změn ve využívání půdy. Výsledky měření byly porovnány s měřeními v oblasti, kde se po celou dobu výzkumu nacházel lesní porost a rozdíl teploty tak nebyl ovlivněn změnou ve využívání půdy. Povrchová teplota v této oblasti se zvýšila pouze o 0,45 °C, což znamená, že nejméně 0,6 °C je přímé zvýšení teploty v důsledku změn ve využívání půdy.

Zjištěný vliv změn ve využívání půdy na vzrůst teploty může sloužit jako indikátor budoucích změn teploty v dalších oblastech Indonésie, kde dojde k přeměně lesa na plantáže palmy olejné. Indonéská vláda plánuje významně zvýšit produkci palmového oleje kvůli rostoucí poptávce. Co bude toto dodatečné zvýšení teploty znamenat pro region, je zatím nejasné, avšak podle autorů studie je povrchová teplota významným faktorem mikroklimatu, který určuje stanovištní podmínky pro rostliny a živočichy v oblasti. Zjištěné oteplení může ovlivnit ekosystémy, snížit dostupnost vody během suchého období a učinit oblast zranitelnější vůči požárům.

Podle ScienceDaily (25. 10. 2017), David Sadecký

» LESNÍ POŽÁRY PŘÍSPĚLY K REKORDNÍ ZTRÁTĚ PLOCHY LESŮ

Lesní požáry v Brazílii a Indonésii v roce 2016 přispěly k rekordní ztrátě plochy světových lesů. Tato plocha se co do velikosti rovná rozloze Nového Zélandu. Extrémní teploty a sucha spojená se změnou klimatu přispěla ke zvýšení rizika požárů v některých oblastech.

Tento rok došlo k obrovským požárům lesů v Kalifornii a Portugalsku. Kombinace lesních požárů, změn ve využívání půdy a klimatické změny by mohla urychlit destrukci lesů v oblasti Amazonie a přispět ke zvýšení emisí oxidu uhličitého, jak uvedla zpráva webových aplikací Global Forest Watch. Celosvětově se zvýšila celková ztráta lesů o 51 % ve srovnání s předchozím rokem, což představuje ztrátu 297 000 km² lesa. Podle záznamů Global Forest Watch, které se datují od roku 2000, je to rekordní ztráta, která zřejmě souvisí s lesními požáry v zemích, jako je Brazílie, Indonésie a Portugalsko.

Global Forest Watch měří ztrátu plochy lesů a nebere v úvahu změny způsobené obnovou lesů a výsadbou. Odlišné metody používá Organizace pro výživu a zemědělství, podle jejich měření se zpomalila míra odlesnění v posledních 25 letech o více než 50 %.

Ztráta pralesů v brazilské Amazonii představovala podle údajů Global Forest Watch v roce 2016 37 000 km², což je téměř třikrát více než v roce 2015. Podle brazilské environmentální agentury Ibama přispělo k většímu rozsahu požárů sucha a nízká vlhkost. V Indonésii představovala ztráta plochy lesů v roce 2016 podle Global Forest Watch téměř 1 milion ha.

Podle Timberbiz.com (25. 10. 2017),

David Sadecký

» ODLESŇOVÁNÍ V BRAZÍLIÍ SE ZPOMALILO DÍKY PROGRAMU EVIDENCE POZEMKŮ

Podle nové studie, uveřejněné v časopisu Conservation Letters, se díky brazilskému environmentálnímu programu evidence pozemků podařilo zpomalit odlesňování na soukromé půdě. Lesy v Brazílii představují 13 % světových

Ilustrační foto: Jan Příhoda

lesů, a ačkoli se tempo odlesňování v posledních letech snížilo, zůstává země druhým nejvýznamnějším přispěvatelem ke ztrátě světových lesů. Brazílie ovšem učinila významný pokrok díky mapování pozemků v environmentální evidenci, známé jako CAR (*Cadastro Ambiental Rural*). Nejprve se jednalo o centrální systémy evidence v Amazonii, později o národní program evidence zemědělské půdy pod názvem SiCAR (*Sistema Nacional de Cadastro Ambiental Rural*).

Odlesňování významně přispívá ke zvýšení skleníkového efektu, hlavní příčině globálního oteplování. Nejvýznamnějším důvodem odlesňování je zemědělství. Farmáři kácejí lesy, aby získali plochy pro pěstování plodin a chov dobytka.

„Úspěch programu představuje možnou cestu ke zmírnění klimatických změn", uvedla ekonomka Jennifer Alix-Garcia, hlavní autorka studie. Program CAR umožňuje vlastníkům demonstrovat dodržování environmentální regulace a též poskytuje vládě mechanismus k monitorování využívání půdy. „Brazílii se podařilo implementovat program v regionu se špatně zajištěnou držbou půdy, což znamená, že je to možné i v jiných částech světa," dodala Alix-Garcia.

Vědci zkoumali dopady registrace CAR v amazonských státech Mato Grosso a Para v prvních letech po zavedení (mezi lety 2006 a 2013) a využili přitom náhodně vybrané body ze zalesněné oblasti těchto dvou států. Za použití údajů z evidence a satelitních snímků spočítali, že odlesnění by bylo o 10 % vyšší v případě absence programu CAR.

Program CAR, nyní administrovaný jako program SiCAR, je jedním z nástrojů ke kontrole odlesňování na soukromých pozemcích, mezi které dále patří vylepšené satelitní snímky, zvýšené vymáhání dodržování lesního zákona z roku 2012, úvěrové restrikce pro oblasti se zvýšeným odlesňováním a dohody o omezení odlesňování v rámci soukromého sektoru.

„Údaje o majetku však dosud nejsou v komplexní podobě dostupné veřejnosti," dodává Lisa Rausch, výzkumnice z univerzity ve Wisconsin-Madisonu. To je nutné změnit, aby bylo dosaženo lepšího řízení resortu životního prostředí jak v rámci veřejného, tak soukromého sektoru, dodala.

Podle ScienceDaily, (1. 11. 2017),

David Sadecký

KNIHY Z NAKLADATELSTVÍ LESNICKÁ PRÁCE

NOVINKA !!!

MALÍŘ ZVĚŘE

STANISLAV LOLEK Zdeněk Auerswald

Velkoformátová reprezentativní kniha

Stanislav Lolek je vedle Otakara Číty a Jiřího Židlického naším největším malířem, který se ve své tvorbě zaměřil na zobrazení zvířat. Ač malíř krajiny, vytvořil velké množství obrazů a ilustrací s námětem zvířat. Je určena především myslivcům, milovníkům přírody a obdivovatelům tvorby Stanislava Loka. Skvělý vánoční dárek a doplnění do trilogie s již vydanými malíři.

Pevná knižní vazba, kompletní životopis, ukázky tvorby, 292 stran, reprezentativní grafika, sleva pro předplatitele.

CENA VČETNĚ DPH:

675 Kč + POŠTOVNÉ (zvyhodněná cena pro předplatitele 600 Kč)

292 stran, formát 230 x 285 mm

Myslivecké publikace – výběr

POVÍDKY A PŘÍBĚHY

5679	Border teriér (kol. autorů)	229 Kč
5733	Dravci (J. Bednář) 350 Kč	
5789	Dravci, sokoli a sovy (K. Štátný) NOVINKA	599 Kč
5773	Dřeviny (J. Štursa)	790 Kč
4273	Jagdiér (D. Černý, J. Řežba, J. Soukup) NOVINKA	319 Kč
5791	Jedovaté rostliny (F. Starý, Z. Berger) NOVINKA	299 Kč
5633	Jelení a psi od Bílého potoka (O. Bouzek)	249 Kč
4229	Lama a alpaka - chovatelská příručka (T. Husáková) NOVINKA	350 Kč
5785	Libavá (D. Pořízka) NOVINKA	295 Kč
5745	Lovecké chaty vypravují (O. Bouzek)	299 Kč
5635	Lovy na hřebenech Beskyd (V. Krop)	199 Kč
5731	Lovy v Karpatech (J. Komárek)	350 Kč
5779	Loučení s tetřeví (P. Sztwiertnia) NOVINKA	229 Kč
5711	Myslivecká zoologie (J. Červený, K. Štátný)	610 Kč
5776	Myslivecké příběhy z hor (M. Štefančík)	269 Kč
5767	Myslivost 2. díl: Myslivecký management chovu a lovu zvířat (M. Vach a kol.)	1760 Kč
5768	Myslivost 1. a 2. díl (M. Vach a kol.)	3100 Kč
5751	Ottova encyklopedie – zvířat (J. Červený, K. Štátný, P. Koubek)	499 Kč
5482	Penzum znalosti z myslivosti XIV + DVD (kol. autorů)	999 Kč
5798	Počítáme (L. Šnajderová) NOVINKA	59 Kč
5758	Povídky z Hubertovy mošny (D. Pořízka)	249 Kč
5777	Poznáme zvířata podle stop (F. Hecker) NOVINKA	299 Kč
5795	Pytláci od plavebních kanálů (O. Bouzek) NOVINKA	259 Kč
5793	Pytlácké povídky (A. Dostál) NOVINKA	199 Kč
5769	Ryba a hvězda (J. Tomeček)	249 Kč
4215	Seznam brouků (Coleoptera) ČR a Slovenska (P. Zahradník) NOVINKA	550 Kč
5792	Srnčí zvířetí III. (P. Scherer) NOVINKA	750 Kč
5786	Střípy z loveckého života (J. Krivánek) NOVINKA	249 Kč
5706	Škody způsobované srnčí zvířetím (E. Engesser)	299 Kč
5755	Trávy (J. Šikula, V. Větvicka)	499 Kč
5739	V lesním ráji (I. Mráz, J. Vogeltanz)	399 Kč
5796	V zaježí Diany hor Krušných (M. Ryšavý) NOVINKA	259 Kč
5772	Vůně kapradí (O. Bouzek)	259 Kč
5741	Výmarný ohář (J. Kocová)	299 Kč
5746	Vyprávění od starého dubu (J. Vaňková Příbylová)	160 Kč
5683	Vzpomínky lovců jelenů (M. Rubeška, V. Lajtner)	209 Kč
5752	Za černými rytíři (P. Němec)	299 Kč
5736	Za všeho mohou jeleni (A. Dostál)	229 Kč
5705	Základní výchova štěnat loveckých psů (H.-J. Markmann)	319 Kč
5749	Zbrojní průkaz – zkouška odborné způsobilosti (J. Vosátka)	220 Kč
5774	Ze stínů karpatských pralesů II. díl (J. Hubálek) NOVINKA	229 Kč
5728	Ze života myslivců (J. Novotný)	229 Kč
5689	Z říše lesních bohatrů (V. Lajtner)	219 Kč
5775	Zoologie lesnická (J. Červený a kol.)	472 Kč

KALENDÁŘE 2018

5505	Lovecký kalendář 2018, Kouzlo severu (Rembrandt)	140 Kč
5501	Lovecké terče 2018, narozeninový kalendář (Rembrandt)	250 Kč
5503	Myslivecký kalendář týdeníků 2018 (Rembrandt)	130 Kč
5504	Myslivecký rok 2018, V. Nasvětíl (Rembrandt)	170 Kč
5506	Myslivecký zápisník 2018 (Rembrandt)	130 Kč

FOTOPUBLIKACE A DÁRKOVÉ PUBLIKACE

4213	Cesty a osudy loveckého rohu + CD (F. Bezděk)	250 Kč
5286	Jeden rok z kamzikova století (Š. Mikulka)	195 Kč
4246	Malíř zvířat Jiří Židlický (Z. Auerswald)	599 Kč
4246	Malíř zvířat Otakar Číta (Auerswald) SP600Kč NOVINKA	650 Kč
4279	Malíř zvířat Stanislav Lolek (Auerswald) SP600Kč NOVINKA	675 Kč
5739	V lesním ráji (I. Mráz, J. Vogeltanz)	399 Kč

KUCHÁŘKY

5598	Kuchařka paní nadlesní (J. Rakušanová)	174 Kč
5579	Moderní myslivecká kuchařka (Z. Schejbal)	149 Kč
5322	Myslivec a rybář v kuchyni (V. Doležal)	195 Kč
4282	Speciality ze zvěřiny, zelená obálka (B. Poláčková, J. Poláček a D. Pačes)	599 Kč
4283	Speciality ze zvěřiny, hnědá obálka (B. Poláčková, J. Poláček a D. Pačes)	599 Kč

PRO DĚTI

5797	Barvičky (L. Šnajderová) NOVINKA	59 Kč
5761	Co do lesa nepatří (B. Matějovský)	99 Kč
5764	Dobrodružství malého zajíčka (L. Šnajderová)	99 Kč
5799	Kreslení se šablony (L. Šnajderová) NOVINKA	99 Kč
5763	Kreslíme zvířátka (L. Šnajderová)	89 Kč
5762	Lišáček (H. Hrdá, P. Navrkal)	149 Kč
5738	O ježkoví, který se ztratil (B. Matějovský)	99 Kč
5757	Oskivé káčátko (H. Ch. Andersen)	149 Kč
5236	Pohádky z hájovny (G. Kopcová)	99 Kč
5673	Rozemřatá zahrada (Z. Pospíšilová)	219 Kč
5249	Srncek Lojzík (J. Drmota, P. Slaba)	129 Kč
5226	Tucet povídek jen tak (R. Kipling, L. Maňásek)	279 Kč
5668	Zaježí pohádka (G. Kopcová)	44 Kč
5499	Zvířata a rostliny lesa (F. a K. Heckerovi)	199 Kč
5223	Zvířata světa (J. Felix, K. Hisek)	790 Kč

Odborné lesnické a přírodovědné

SLOVNÍKY

4205	Lesnický slovník anglicko-český a česko-anglický (Horák) - (400 Kč / SPP 300 Kč)
4207	Lesnický slovník německo-český a česko-německý (kolektiv) - (450 Kč / SPP 300 Kč)
4251	Dendrologický slovník angl.-český a česko-anglický (Koblížek, Svobodová) - (499 Kč)

PĚSTOVÁNÍ LESŮ

4209	Silvanik (Kubelka) - (40 Kč)
4211	100x o hnojení v lese (Nárovec) - (40 Kč)
4212	Díkyklický růst borovic (Nárovec) - (40 Kč)
4225	Výběrný princip hospodaření (Ammon) - (200 Kč)
4231	Produkce krytokořenného sadebního materiálu lesních dřevin (Mauer a kol.) - (295 Kč)
4236	Zakládání a stabilizace lesních porostů na bývalých zemědělských a degradovaných půdách (kol. autorů) - (600 Kč)
4245	Lesnické hospodaření v jizerských horách (Slodičák a kolektiv) - (450 Kč)

4256	Pěstování lesů I. - Ekologické předpoklady - (399 Kč)
4258	Pěstování lesů III. - Praktické postupy pěstování lesů - (1050 Kč / SPP 750 Kč)

4262	Lesnicko-typologické vymezení, struktura a management přirozených borů a borových doubrav (Mikeška, Vacek) - (499 Kč)
------	---

4264	Lužní lesy - anglicky - (950 Kč / SPP 700 Kč)
------	---

4274	Výběrné hospodářství (Schütz) - (190 Kč)
------	--

4275	Douglaska - péstební postupy (Slodičák) - (270 Kč)
------	--

4277	Brıza a její význam - (Kula) - (249 Kč / SPP 150 Kč)
------	--

5199	Strategie managementu lesních území se zvláštním statutem ochrany I. (Simon) - (600 Kč)
------	---

4275	Pěstební postupy při zavádění douglasky do porostních směsí v podmínkách ČR (M. Slodičák a kolektiv) - (270 Kč)
------	---

5111	Stav, vývoj a management lesních ekosystémů v průběhu existence NP Šumava - (250 Kč)
------	--

5112	Lesní ekosystémy v NP Šumava - (383 Kč)
------	---

5647	Kaštanovník jedlý v ČR (P. Haltořová) - (299 Kč)
------	--

OCHRANA LESA

4224	Integrovaná ochrana lesa - metodická příručka (Zahradník) - (335 Kč)
4233	Ochrana smrčů proti kůrovci (Zahradník) - (100 Kč / SPP 50 Kč)
4237	Seznam povolených přípravků 2017 - (150 Kč)

EKONOMIKA, HŮL, LESNICKÁ POLITIKA

4504	Hodnocení efektivity v LH (Pulkrab) - (250 Kč)
4259	LH v právních souvislostech (Krečmer) - (100 Kč)
5171	Lesní zákon - komentář (Drobník, Dvořák) - (350 Kč)
5177	Forezní ekotechnika (Alexandr) - (780 Kč)
5636	Vývoj právní úpravy lesů (Cempírek) - (210 Kč)
5663	Úroková míra v lesnictví (Matějčková kol.) - (260 Kč)

LESNÍ TĚŽBA

4261	Lesní lanovky (P. Horek) - (325 Kč)
4811	Tabulky a polynomy - (99 Kč)
4812	Soubor tabulek - (88 Kč)
4813	Kubirovací tabulky dle čepu - (13 Kč)
5172	Práce v lese a na pracovištích obdobného charakteru (P. Šalomon) - (150 Kč)
5699	Ochrana půdy v těžebně-dopravní činnosti (D. Vavříček a kol.) - (240 Kč)

POVÍDKY, CESTOPISY A HISTORIE

5251	Historie a současnost šlechtických lesních majetků (LP rozhovory) - (150 Kč)
5299	Nej... stromy světa (E. Václav) - (199 Kč)
4271	Křivoklátský lesník vzpomíná (Pecha) - (275 Kč / SPP 150 Kč)

FOTOPUBLIKACE, ATLASY A ENCYKLOPEDIE

5671	Všecky krásy dřeva (M. Patříčný) - (369 Kč)
5693	Národní parky ČR (Z. Patzelt) - (790 Kč)
5768	Myslivost 1. a 2. díl (M. Vach a kol.) - (3 100 Kč)
5775	Zoologie lesnická - obratlovci (Červený) (472 Kč)
4246	Malíř Jiří Židlický (Auerswald) - (599 Kč)
4279	Malíř Otakar Číta (Auerswald) - (650 Kč / SPP 400 Kč)
4284	Malíř St. Lolek (Auerswald) - (675 Kč / SPP 600 Kč)

SLEVA PRO Předplatitele 2018 (SPP)

5715

5767

5775

4281

... více knih na www.silvarium.cz v sekci Knihkupectví

Objednávky přijímáme na adrese redakce: Lesnická práce, s. r. o., Zámek 1, P. O. BOX 25, 281 63 Kostelec nad Černými lesy nebo telefonicky na 321 679 413, 321 679 414, 604 211 171, případně elektronicky na adrese predplatne@lesprace.cz. Vaše objednávky vyřídíme podle došlého pořadí. K ceně bude připočítáno poštovné a balné. Více na www.silvarium.cz v sekci Knihkupectví.

VESELE VÁNOCE A ŠTASTNÝ NOVÝ ROK
MERRY CHRISTMAS AND HAPPY NEW YEAR
FRÖHLICHE WEIHNACHTEN UND EIN GLÜCKLICHES NEUES JAHR
JOYEUX NOËL ET HEUREUSE NOUVELLE ANNÉE
BUON NATALE E FELICE ANNO NUOVO

PF 2018

AKCIE LESNICKO-DŘEVAŘSKÉHO A PAPIRENSKÉHO SEKTORU

■ Souhrn dění na akciových tržích za říjen

V říjnu se hlavním zámořským akciovým indexům dařilo velice dobře (DJIA +4,2 %, Nasdaq +4,15 %, S&P +2,1 %). Z jednotlivých základních sektorů se nejlépe vedlo informačním technologiím (+7,6 %) a utilitám (+3,9 %). Nedařilo se naopak telekomunikacím (-8,7 %). Americké akcie v říjnu těžily zejména z příznivého vývoje výsledkové sezóny společností za 3Q/17. K začátku měsíce října stihlo zveřejnit své hospodářské výsledky za 3Q/17 téměř 91 % společností zastoupených v indexu S&P 500, přičemž 74 % z těchto společností dokázalo překonat odhad trhu. Německý akciový index DAX navázal na silnou zářijovou výkonnost (+3,1 %). Dařilo se hlavně letecké společnosti Deutsche Lufthansa (FRK: LHA, +16,5 %) a automobilce Volkswagen (FRK: VOW), jejíž akcie zpevnily o 13 %. Nejslabší výkonností v rámci

Vývoj cen akcií vybraných světových společností od 1. 10. 2017 do 31. 10. 2017

Název společnosti	Burza	otevírací kurz (EUR)	uzavírací kurz (EUR)	změna
Stora Enso Oyj	Helsinki: STERV	12,03	13,7	13,88 %
UPM-Kymmene Oyj	Helsinki: UPM1V	23,18	26,24	13,20 %
Norske Skogindustrier ASA	Oslo: NSG	0,46	0,72	56,52 %
BillerudKorsnas AB	Stockholm: BILL	137,7	145	5,30 %
Svenska Cellulosa AB	Stockholm: SCA B	69,35	79,25	14,28 %
Mondi	London: MNDI	2064	1836	-11,05 %
Smurfit Kappa	Dublin: SK3	2324	2308	-0,69 %
Název společnosti	Burza	otevírací kurz (USD)	uzavírací kurz (USD)	změna
Sappi Ltd.	OTCMKTS: SPPJY	6,35	6,67	5,04 %
International Paper Co.	NYSE: IP	56,6	57,27	1,18 %
Weyerhaeuser Co.	NYSE: WY	31,34	35,91	14,58 %
Louisiana-Pacific Corp.	NYSE: LPX	19,14	27,18	42,01 %
Deltic Timber Corp.	NYSE: DEL	75,78	92,58	22,17 %
Universal Forest Products Inc.	NASDAQ: UFPI	32,72	37,63	15,01 %
Kimberly Clark Corp.	NYSE: KMB	121,14	112,62	-7,03 %

německého akciového indexu se naopak prezentovaly akcie průmyslového konglomerátu ThyssenKrupp (FRK: TKA, -8,7 %) a investiční banky Deutsche Bank (FRK: DBK, -4,7 %). Na komoditním trhu se dařilo lehké ropě WTI (+4,8 %). Drahé kovy (zlato +0,27 %, stříbro +1,2 %) spíše stagnovaly.

■ Shrnutí sektoru

Akcie lesnicko-dřevařských a papírenských společností zaznamenaly v říjnu roku 2017 smíšené výsledky. Index Timber-USA ve sledovaném období posílil o 1,93 %, zatímco index Timber-Europe se snížil o 5,03 %. Z firem obchodovatelných v USA zaznamenala nárůst společnost Louisiana-Pacific Corp. (NYSE: LPX), jejíž akcie vyletěly o výrazných 42,01 %. Dařilo se i firmě Deltic Timber Corp. (NYSE: DEL, +22,17 %). Naopak akcie Kimberly Clark Corp. (NYSE: KMB) poklesly o 7,03 %. Sledovaným evropským společností se poměrně dařilo. Výrazný růst se podařil akciím společnosti Norske Skogindustrier ASA (NOK: NSG), které posílily o 56,52 %. Největší propad z evropských firem zaznamenaly společnosti Mondi (STO: MNDI, -11,05 %).

International Paper překonal odhady analytiků

Americká papírenská společnost International Paper Co. (NYSE: IP) zveřejnila zdravé hospodářské výsledky za třetí čtvrtletí a uvedla, že upravený provozní zisk vzrostl na 449 mil. USD čili 1,08 USD na akcii ve srovnání s 380 mil. USD čili 0,91 USD na akcii ve stejném období v předchozím roce. Provozní zisk také překonal průměrné odhady analytiků z Wall Street, a to o 0,04 USD na akcii. Zisk podle GAAP za toto čtvrtletí činil 395 mil. USD čili 0,95 USD na akcii ve srovnání s 312 mil. USD čili 0,75 USD ve třetím čtvrtletí v předchozím roce. Čisté tržby se ve vykazovaném čtvrtletí zvýšily na 5,913 mld. USD z 5,266 mld. USD ve 3Q roku 2016 a překonaly i očekávání analytiků na úrovni 5,908 mld. USD. Meziroční nárůst byl způsoben zejména získanými zakázkami s buničinou. Management International Paper očekává do budoucna solidní trakci s růstem cen, synergií z akvizic a výrazně nižšími výdaji na výpadky provozu a díky tomu je přesvědčen, že dosáhne svého cíle pro zisk stanovený pro rok 2017. Akcie International Paper si za prv-

■ Timber-Europe

hodnota 1 377,30; změna v % -5,03

index je složen z největších a nejlikvidnějších dřevařských společností kotovaných na evropských burzách

■ Timber-USA

hodnota 5 096,72; změna v % 1,93

index je složen z největších a nejlikvidnějších dřevařských společností kotovaných na burzách NYSE a NASDAQ

ních deset měsíců roku 2017 připsaly zisk cca 8 %.

Weyerhaeuser za 3Q s pozitivním překvapením

Přední americká papírenská a dřevařská společnost Weyerhaeuser Co. (NYSE: WY) oznámila za třetí čtvrtletí roku 2017 pozitivní překvapení v podobě mezičtvrtletního růstu zisku o 9,7 %. Jedná se tak o třetí čtvrtletí po sobě, kdy byl výsledek zisku lepší, než se očekávalo. Zisk z pokračujících činností bez započtení jednorázových položek dosáhl 0,34 USD na akcii a překonal odhad analytiků ve výši 0,31 USD. Ve srovnání s 3Q roku 2016 se zisk zvýšil o 47,8 %, resp. o 0,23 USD na akcii. Čisté tržby společnosti za třetí čtvrtletí činily 1,872 mld. USD, což je meziroční nárůst o 5,9 % a zároveň překonání konsenzálního odhadu trhu na úrovni 1,82 mld. USD. Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2017 očekává společnost Weyerhaeuser další růst zisku. Akcie Weyerhaeuser od začátku letošního roku zhodnotily o přibližně 20 %.

Michael Molek
burzovní analytik

OBJEMY DŘÍVÍ V BURZOVNÍ NABÍDCE SE POHYBUJÍ VE STOVKÁCH AŽ TISÍCÍCH M³ NA BURZOVNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

Velikost nabídky dříví byla i v říjnu a listopadu hlavním limitujícím faktorem obchodování na Dřevařské burze.

Ve 4. čtvrtletí byly na tomto trhu nabízeny stovky až tisíce kubíků na jednom burzovním shromáždění, nabídka se v žádném obchodním dni nestřetla s poptávkou a nevedla ke kontraktaci.

V říjnu bylo prostřednictvím burzovního trhu nabídnuto k prodeji 1 500 m³ smrkové kulatiny, 900 m³ listnaté vlákny, 800 m³ jehličnaté vlákny a 700 m³ modřínové a bukové kulatiny. V listopadu prošlo burzovní nabídkou 840 m³ smrkové kulatiny a vlákny.

Celkově bylo od ledna do 47. týdne (termín uzávěrky tohoto čísla) na burze nabídnuto 47 420 m³ dříví, z toho 40 220 m³ jehličnatého a 7 200 m³ listnatého. Dříví určené k pilařskému zpracování se na celkovém objemu po-

dílelo 58,4 procenty, vlákninové dříví V. jakostní třídy tvořilo 41,6 procenta.

V členění podle sortimentů převažuje smrková kulatina, která se na celkové letošní nabídce podílela 43 procenty. Téměř 30 procent připadá na jehličnatou vlákninu, 12 procent na listnatou vlákninu a 7 procent na smrkovou dřevovinu. Zbývající podíly tvořila borová, modřínová a buková kulatina.

Ve spolupráci s Dřevařskou burzou Redakce

Přehled nabídky surového dříví na Dřevařské burze v roce 2017

Dřevina	1. Q 2017	2. Q 2017	3. Q 2017	4. Q 2017 (do 22.11)	Celkem v roce 2017
Smrk, jehličnaté dříví III. jakostní třídy, výřezy pro pilařské zpracování	10 090	5 290	2 960	1 960	20 300
Borovice, jehličnaté dříví III. jakostní třídy, výřezy pro pilařské zpracování	300	300	300	-	900
Modřín, jehličnaté dříví III. jakostní třídy, výřezy pro pilařské zpracování	400	400	400	400	1 600
Buk, listnaté dříví III. jakostní třídy, výřezy pro pilařské zpracování	500	500	300	300	1 600
Smrk, jehličnaté dříví IV. jakostní třídy, dříví pro výrobu dřevoviny	3 100	100	100	-	3 300
Smrk, jehličnaté dříví V. jakostní třídy pro výrobu buničiny a desek na bázi dřeva - vláknina	5 530	1 630	1 580	1 080	9 820
Jehličnaté dříví V. jakostní třídy pro výrobu buničiny a desek na bázi dřeva - vláknina	1 900	1 900	400	100	4 300
Listnaté dříví V. jakostní třídy pro výrobu buničiny a desek na bázi dřeva - vláknina	1 800	1 800	1 100	900	5 600
Sortimenty celkem	23 620	11 920	7 140	3 740	47 420

WOOD PASKOV, S.R.O.
ZAHRADNÍ 762, 739 21 PASKOV

IČ: 26804778, tel.: 558 463 478, fax: 558 461 130, <http://www.woodpaskov.com>

Zajišťuje veškerý nákup:

- pilařské kulatiny pro Mayr-Melnhof Holz Paskov, s.r.o.,
- smrkové vlákny pro Biocel Paskov a. s.,
člena skupiny LENZING

Bližší informace podají:

Ing. Tomáš Kraus – nákup smrkového vlákninového dříví pro Biocel Paskov a.s.
e-mail: tomas.kraus@woodpaskov.com, tel.: 607 850 658

Ing. Tomáš Müller – nákup pilařské kulatiny pro Mayr-Melnhof Holz Paskov s.r.o.
e-mail: tomas.muller@woodpaskov.com, tel.: 602 501 951

Bc. René Zahradník – nákup bukové vlákniny pro Lenzing
e-mail: r.zahradnik@lenzing.com, tel. +420 602 135 474

Ing. Roman Appel – nákup bukové vlákniny pro Lenzing
e-mail: r.appel@lenzing.com, tel. +420 606 628 926

WOTAN FOREST, A.S.
RUDOLFOVSKÁ 202/88, 370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE 4

IČ: 26060701; DIČ: CZ26060701
tel.: 481 595 560-3; fax: 481 595 269; www.wotanforest.cz
Nákup dřevní hmoty pro WOTAN FOREST, a.s.
Divize palet a obalů JILOŠ

Pro informace o cenách a kvalitách kontaktujte:

Jakub ILLNER; mob. 604 297 843; e-mail: jakub.illner@wotan.cz

- výřezy pro pilařské zpracování III.B,C,D – jehličnaté
- zatřídění kvalit dle DP pro měření a třídění dříví v ČR 2008
- výřezy 4 m; min. čep 12 cm v.k.; max. čelo 50 cm v.k.
- výřezy 5 m; min. čep 16 cm v.k.; max. čelo 50 cm v.k.
- délkový nadměrek min. 2%

IMPREGNACE SOBĚSLAV, S.R.O.
NA PÍSKÁCH 420/II, 392 01 SOBĚSLAV

IČ: 25188119 DIČ: CZ25188119
tel.: 381 507 111, fax: 381 507 123
email: nakup@impregncesobeslav.cz
<http://www.impregncesobeslav.cz>

Celorepublikově nakupujeme pro naši výrobu SM sloupové výřezy od 7 m a DB kulatiny, nejlépe STP 35 cm+ v délkách od 2,70 do 5,00 popř. v celých délkách, na výrobu železničních pražců. Bližší informace, technické podmínky a cenové nabídky poskytnou:

Sloupy:

- DiS Aleš Marvan – 602 150 162, amarvan@impregncesobeslav.cz

DB kulatiny:

- Petr Čepelák – 602 188 935, pcepelak@impregncesobeslav.cz

STORA ENSO WOOD PRODUCTS ŽDÍREC S.R.O.
REGION: ČR, NÁDRAŽNÍ 66, 582 63 ŽDÍREC NAD DOUBRAVOU

tel.: 569 776 663, fax: 569 776 690, IČO: 25264605, DIČ: CZ25264605,

Přehled nakupovaných sortimentů pro jednotlivé pilařské provozy

Stora Enso Wood Products Ždírec s.r.o.

- Smrková kulatina – výřezy 4 m, 5 m, nadmíra 2 % jmenovité délky a celé délky 8–16 m
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 15 cm pro délky 4 m, 5 m (bez kůry), max. tloušťka STP 59 cm pro délky 4 m, 5 m (bez kůry)

Stora Enso Wood Products GmbH

Stora Enso WP Bad St. Leonhard GmbH

- Smrková kulatina – výřezy 3 m, 4 m, nadmíra 2 % jmenovité délky a celé délky 9 m+
- Borová kulatina – výřezy 3 m, 4 m, nadmíra 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm (měřeno bez kůry), max. tloušťka STP 59 cm (měřeno bez kůry)

Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.

- Smrková kulatina – výřezy 3 m, 4 m; nadmíra 2 % a výřezy 2,45 m; nadmíra 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm pro délky 2,45 m a 3 m, 4 m (bez kůry)
- Max. tloušťka čepu 21 cm pro délky 2,45 m (bez kůry); max. tloušťka čepu 35 cm pro délky 3 m, 4 m (bez kůry)
- Borová kulatina – výřezy 2,70 m; 2 % jmenovité délky
- Kvalita: čerstvá, zdravá, rovná, dobře odvětená
- Min. tloušťka čepu 11 cm (bez kůry), max. tloušťka čepu 35 cm (bez kůry)
- Dřevina modřín a douglaska je povolena v sortimentu borovice bez omezení

Pro informace o cenách a kvalitách vykupovaného dříví kontaktujte příslušného regionálního nákupčího:

Regionální nákupčí	Region	Telefonní kontakt
Ing. Petr Ríchr	severní Čechy	606 687 235
Ing. Zdeněk Lukas	západní Čechy	606 628 030
Josef Činčura	jižní Čechy	602 580 949
Jan Ondráček	východní Čechy	724 045 480
Ing. Ivan Řezníček	střední Čechy, Vysočina	724 281 357
Werner Lamberg	jižní Morava	602 490 821
Ing. Petr Španihel	sev. Morava a Slezsko	606 050 170

DYAS.EU, A.S.
VESELSKÁ 384, 687 24 UHERSKÝ OSTROH

I nadále vykupuje bukovou kulatinu.

Pro informace o cenách i kvalitách kontaktujte:
Ing. Andryšek Dušan, tel.: 724 942 057

Popis kvality je v základu tvořen dle doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR, doplněn o technické specifikace DYAS.EU, a.s. Min. průměr čepu je 30 cm bez kůry, max. průměr čela je 70 cm b. k. Délky 5–10 m, stoupání po 10 cm, nadměrek 2 % u BK. Délky 4 a 5 m, nadměrek 2 % u SM. Veškerá hmota je kupujícím kvalitativně a kvantitativně zatřídována na odvozním místě.

IKEA INDUSTRY SLOVAKIA S.R.O., OZ Malacky Boards
TOVARENSKÁ 19, 901 01 MALACKY, SK

Nakupujeme dříví z Jihomoravského, Zlínského, Moravskoslezského, Olomouckého kraje a Vysočiny. Jehličnatou a listnatou měkkou vlákninu v délkách 2 m a 4 m, piliny, technologickou i energetickou štěpku, dle naší specifikace. FSC certifikovaná hmota je zvýhodněna.

Pro informace o cenách a kvalitativních požadavcích kontaktujte :

Tomáš KISIEL; mob. +420 776 107 160

e-mail: tomas.kisiel@ikea.com

KLOBOUCKÁ LESNÍ S.R.O.
ŠUMAVSKÁ 31, 602 00 BRNO

IČ: 255 32 642 DIČ: CZ699003128

www.klobouckalesni.cz

Pro vlastní pilařský provoz v Brumově – Bylnici nakupujeme kulatinové dříví s čepem nad 35 cm, hlavních hospodářských dřevin (SM, MD, BO, DB, BK).

Informace k nákupu kulatiny:

- Ing. Luděk Szórád 721 822 878, szorad@klobouckalesni.cz
- Michal Mikuš 731 844 564, mikus@klobouckalesni.cz

Informace k prodeji řeziva a hoblovaných výrobků:

- Ing. Radim Černín 602 554 780, cernin@klobouckalesni.cz

WOOD & PAPER A.S.,
HLÍNA 18 č.p.57, 664 91 IVANČICE, BRNO-VENKOV

IČ: 26229854 DIČ: CZ26229854

tel: 546 41 82 11, fax: 546 41 82 14; www.wood-paper.cz

Jsme významnou obchodní firmou působící na trhu se surovým dřívím v ČR a v zahraničí. Na českém trhu zastupujeme především firmy: Mondi Štětí a.s, Holzindustrie Maresch GmbH, Papierholz Austria GmbH a UPM.

Nakupujeme tyto sortimenty:

- jehličnatá vláknina – Mondi Štětí, Papierholz Austria
- brusné dříví – UPM Plattling, Papierholz Austria
- pilařská kulatina – Holzindustrie Maresch v Retzu
- pilařská štěpka a biopaliva – Mondi Štětí

Pro bližší informace o cenách a kvalitách kontaktujte prosím příslušného regionálního nákupčího:

Regionální nákupčí	Region	Telefonní kontakt
Ing. Jan Řezníček	západní Čechy	602 127 272
Ing. Pavel Koláčný	východní Čechy	727 814 120
Ing. Vladimír Cahák	jižní Čechy	724 064 342
Ing. Luděk Koukal	Vysočina, střední Čechy	602 127 270
Jiří Šubrt	Morava	602 127 262
Pavel Ivančík	Karlovarsko	602 266 172

LESS & TIMBER, A.S.
CHRUDIMSKÁ 1882, 286 01 ČÁSLAV

Zabýváme se komplexním zpracováním silného dříví s průměrem nad 30 cm. Využíváme technologii pásových pil a naším cílovým výrobkem jsou lamely pro výrobu lepeného okenního hranolu a truhlářské řezivo.

Vykupujeme:

Pro pilu v Čáslavi: výřezy Smrk, Borovice, Jedle a Modřín

Pro pilu v Dlouhé Vsi: výřezy Smrk, Borovice, Modřín a Dub

Kontakty:

Vedoucí nákupu: **Tomáš Kameník**, tel.: 739 539 965, e-mail: kamenik@lesstimber.cz

Nákupčí:

Antonín Pajer (Vysočina), tel.: 604 211 138, e-mail: pajer@lesstimber.cz

Bc. Tomáš Nosek (S,V Čechy), tel.: 733 755 636, e-mail: nosek@lesstimber.cz

Ing. Karel Boublík (J Čechy), tel.: 604 211 162, e-mail: boublik@lesstimber.cz

David Pomichálek (St Čechy), tel.: 604 211 033, e-mail: pomichalek@lesstimber.cz

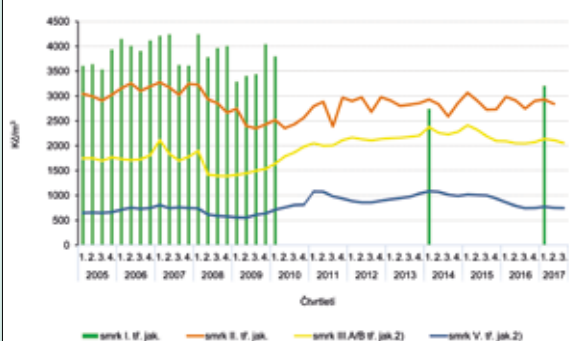
Petr Příplata (Z Čechy), tel.: 733 755 605, e-mail: priplata@lesstimber.cz

Ing. Zbyněk Kopecký (S Morava), tel.: 739 539 934, e-mail: kopecky@lesstimber.cz

Ing. Jan Vokurka (J Morava), tel.: 604 211 020, e-mail: vokurka@lesstimber.cz

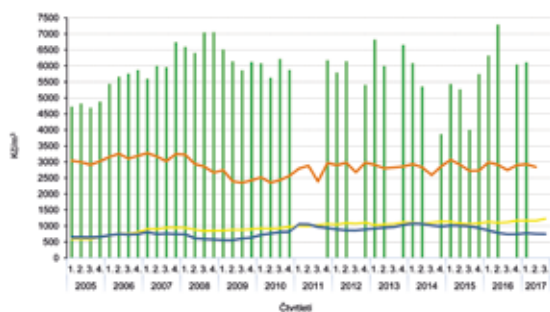

Vlastníci: Průměrné ceny jehličnatého surového dříví – smrku v letech 2005 až 2017

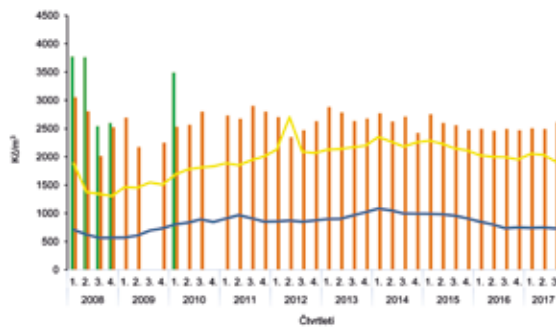
2) U těchto sortimentů jsou průměrné ceny od 1. čtvrtletí 2017 počítány na aktualizovaných vnitřních vahách.

Vlastníci: Průměrné ceny surového dříví za ČR v letech 2005 až 2017

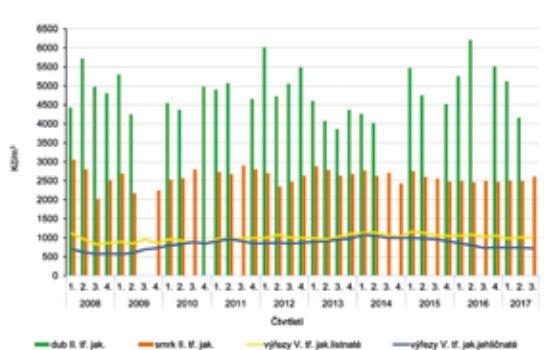

2) U těchto sortimentů jsou průměrné ceny od 1. čtvrtletí 2017 počítány na aktualizovaných vnitřních vahách.

Neovlastníci: Průměrné ceny jehličnatého surového dříví – smrku v letech 2008 až 2017

Neovlastníci: Průměrné ceny surového dříví za ČR v letech 2008 až 2017

Index cen surového dříví je počítán čtvrtletně z průměrných realizačních (smluvních) cen bez DPH, dosažených v jednotlivých čtvrtletích šetřeného roku a vykázaných na výkaze Ceny Les 1 - 04 vybranými zpravodajskými jednotkami za jednotlivé reprezentanty. Vykázané realizační ceny jsou za dodávky surového dříví pro tuzemsko (bez vlastní spotřeby, výroby štěrky a exportu). U jehličnatých sortimentů jde o 19 reprezentantů, u sortimentů listnatých o 18 reprezentantů. Více na www.czso.cz.

PRŮMĚRNÉ CENY SUROVÉHO DŘÍVÍ pro tuzemsko za ČR (Kč/m³), III. Q 2017

Sortiment	Vlastníci		Neovlastníci	
	III. Q 2017	průměr za rok 2017	III. Q 2017	průměr za rok 2017
Dubové výřezy I. třídy jak.	---	13 855	---	9 311
Bukové výřezy I. třídy jak.	---	3 151	---	---
Dubové výřezy II. třídy jak.	---	6 321	---	4 736
Bukové výřezy II. třídy jak.	---	2 396	---	1 992
Dubové výřezy III. A/B třídy jak.	3 683	3 618	3 023	3 029
Bukové výřezy III. A/B třídy jak.	---	1 694	---	1 522
Dubové výřezy III. C třídy jak.	2 973	2 897	2 259	2 322
Bukové výřezy III. C třídy jak.	1 488	1 514	1 316	1 375
Dubové výřezy III. D třídy jak.	2 027	2 011	1 805	1 793
Bukové výřezy III. D třídy jak.	1 295	1 357	1 131	1 167
Dubové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	1 133	1 098	940	950
Bukové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	1 285	1 233	1 036	1 020
Listn. dříví VI. třídy jak. (palivo)	1 172	1 123	1 017	1 010
Smrkové výřezy I. třídy jak.	---	3 209	---	---
Borové výřezy I. třídy jak.	---	---	---	---
Smrkové výřezy II. třídy jak.	---	2 886	2 613	2 519
Borové výřezy II. třídy jak.	---	2 483	2 033	2 120
Smrkové výřezy III. A/B třídy jak.	2 056	2 102	1 913	2 002
Borové výřezy III. A/B třídy jak.	1 646	1 688	1 504	1 580
Smrkové výřezy III. C třídy jak.	1 705	1 786	1 577	1 693
Borové výřezy III. C třídy jak.	1 435	1 507	1 425	1 437
Smrkové výřezy III. D třídy jak.	1 451	1 477	1 219	1 305
Borové výřezy III. D třídy jak.	1 255	1 279	1 126	1 181
Jehl. výřezy IV. tř. jak. (výr. dřevoviny)	1 019	1 045	944	985
Smrkové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	746	757	731	740
Borové dříví V. tř. jak. (výr. buničiny)	767	771	670	691
Jehl. dříví VI. třídy jak. (palivo)	790	779	653	692

Index cen lesnictví, III. Q 2017

Sortiment	Vlastníci	III. Q 2017	Neovlastníci	I. Q 2017
	II. Q 2017 = 100 %	= 100 %	II. Q 2017 = 100 %	III. Q 2017 = 100 %
Dubové výřezy I. třídy jak.
Dubové výřezy II. třídy jak.
Bukové výřezy II. třídy jak.
Dubové výřezy III. A/B třídy jak.	99,5	114,6	101,6	108,6
Bukové výřezy III. A/B třídy jak.	.	.	99,6	116,0
Dříví V. třídy jak. pro výrobu buničiny - dub	107,4	103,9	95,1	93,7
Dříví V. třídy jak. pro výrobu buničiny - buk	104,2	111,6	101,8	99,9
Dříví VI. třídy jak. - palivové dříví	106,6	109,2	102,3	96,8
Celkem listnaté	104,3	111,5	100,3	98,6
Smrkové výřezy II. třídy jak.	97,8	101,1	104,8	104,6
Borové výřezy II. třídy jak.	.	.	96,9	102,8
Smrkové výřezy III. A/B třídy jak.	97,4	100,6	94,0	96,0
Borové výřezy III. A/B třídy jak.	97,7	102,2	95,5	94,9
Jehličnaté výřezy IV. třídy jak.	96,9	101,8	93,4	92,3
Smrkové vlákninové dříví V. třídy jak.	99,3	100,0	97,9	99,5
Borové vlákninové dříví V. třídy jak.	100,0	104,0	97,3	95,2
Jehličnaté palivové dříví	101,2	105,0	90,7	94,0
Celkem jehličnaté	97,2	101,3	94,7	95,9
Úhrnem listnaté a jehličnaté	97,7	102,1	95,3	96,2

*Předplatné
Světa myslivosti jako
vánoční dárek*

*Dárkový poukaz
na celoroční předplatné časopisu
Svět myslivosti*

Udělejte radost svému blízkému
a věnujte mu předplatné
Světa myslivosti 2018.

Vyrobíme pro vás osobní dárkový poukaz.

**Kontaktujte redakci:
Lesnická práce, s. r. o.**

P. O. BOX 25

281 63 Kostelec nad Černými lesy

Tel.: 321 679 413, 604 211 171

E-mail: predplatne@lesprace.cz

NOVÁ KNIHA Z NAKLADATELSTVÍ A VYDAVATELSTVÍ

LESNICKÁ PRÁCE, S. R. O.

*Stanislav
Lolek*

*krajinář
a malíř zvěře*

ZDENĚK AUERSWALD

675 Kč
včetně DPH

**Zvýhodněná
cena pro
předplatitele
Světa myslivosti
600 Kč**

V listopadu 2017 vychází
v nakladatelství a vydavatelství Lesnická práce, s. r. o.,
reprezentativní kniha Ing. Zdeňka Auerswalda o významném
českém malíři zvěře Stanislavu Lolkovi. Formátem knihy, jejím
uspořádáním, grafickým zpracováním a rozsahem navazují autor
a vydavatel na již vydané publikace o Jiřím Židlickém (2010)
a Otakaru Čílovi (2014), čímž vzniká atraktivní řada mapující
život a dílo našich nejvýznamnějších malířů zvěře.

Objednávky: Lesnická práce, s. r. o.

Náměstí Smiřických 1, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
tel.: 321 679 413, 604 211 171, e-mail: predplatne@lesprace.cz

LESNICKÁ PRÁCE

nakladatelství a vydavatelství

největší tuzemské
nakladatelství lesnické
odborné literatury

Časopis Lesnická práce

- › vychází nepřetržitě již od roku 1922
- › informace o aktuálním dění v lesnicko-děvařském sektoru
- › odborné poznatky ve formě odborných i populárních článků, reportáží, rozhovorů a anket

Časopis Svět myslivosti

- › vychází od roku 2000
- › informace z myslivecké praxe, vědy a výzkumu, politiky, lovecké kynologie, informace ze zahraničí, rozhovory, reportáže, kalendář tuzemských i zahraničních mysliveckých akcí, stálé rubriky, praktické přílohy

Nakladatelství Lesnická práce

- › tituly s tematikou lesnictví, myslivosti, krajinářství či ochrany přírody
- › vědecké monografie
- › kompletní příprava publikací od redakční činnosti přes grafické zpracování, tisk po distribuci

Silvarium.cz

- › aktuální zpravodajství z lesnictví
- › pravidelný denní informační servis
- › vlastní redakční činnost a tiskový servis České tiskové kanceláře

vydavatelství časopisů
Lesnická práce
a Svět myslivosti

provozovatel
nejnavštěvovanějšího
lesnického serveru
Silvarium.cz

vlastní moderně
vybavené DTP studio

komplexní služby
v oblasti propagace
a marketingu

Lesnický a myslivecký digitální archiv

Potřebujete dohledat historické nebo naopak aktuální odborné informace z lesnictví?

Nechcete trávit dlouhé hodiny vyhledáváním v knihovně a opisováním z časopisů?

Vyzkoušejte digitální archiv *Lesnické práce* a *Světa myslivosti* na Silvarium.cz!

1922

1960

1970

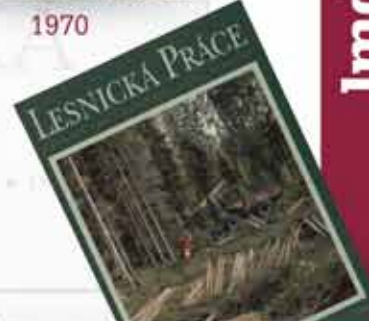
1974

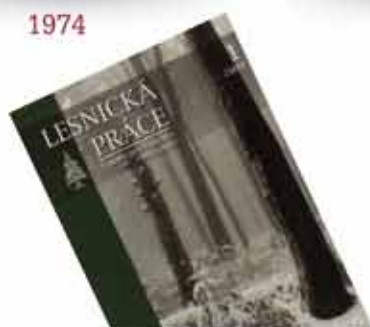
1988

1995

1999

2004

2010

2015

- Nejrozsáhlejší on-line česká databáze informací z oboru lesnictví
- Kompletní obsah *Lesnické práce* od roku 1922 do současnosti
- Kompletní obsah *Světa myslivosti* od roku 2000 do současnosti
- Fulltextové vyhledávání
- Možnost exportu prostého textu či stránek v PDF

Digitalizace časopisů byla podpořena
Lesy České republiky, s. p.

Imda.silvarium.cz

CT 8,5 - 12 4WD G2

3.8 - 8.5 m

6 - 16 ton

NEJŠIRŠÍ NABÍDKA NA TRHU

WWW.FORSMW.COM

V PŘÍPADĚ JAKÝCHKOLIV DOTAZŮ NÁS NEVÁHEJTE KONTAKTOVAT:
JPJ FOREST, S.R.O., HORNÍ NOVÁ VES 45, 507 81, LÁZNĚ BĚLOHRAD, ČR,
TEL.: +420 773 984 518, E-MAIL: info@jpjforest.com
WWW.JPJFOREST.COM

NOVÁ IMPREZA. SPORTOVNÍ TYP. JAKO TY.

Impreza 2018

Japonská ikona, která ti bezpečně rozbuší srdce.

SUBARU
Confidence in Motion

Její styl, prostor, pohodlí a zábava za volantem tě pak ohromí při každé cestě. Nová pevnější a bezpečnější platforma SGP, nízko položené těžiště, atmosférické motory boxer 1,6L a 2,0L, pohon všech kol Symmetrical AWD, převodovka Lineartronic a EyeSight, řidičovy druhé oči – ideální výbava pro jakýkoli výlet bez ohledu na vzdálenost a na povrch. Nestresuj se a užij si každou cestu.

Navštivte nás! subaru.cz | zazijsubaru.cz | subaru-butik.cz

SUBARU
FINANCE

ZEMĚ ŽIVITELKA – ROZŠÍŘENÉ PŘEDSTAVENÍ LESNICKÉHO A MYSLIVECKÉHO SEKTORU

24. – 29. 8. 2017, výstaviště České Budějovice

Na konci srpna se v Českých Budějovicích konal 44. ročník tradičního agrosalonu Země živitelka. Na této výstavě se představilo 547 vystavovatelů z 22 zemí. Na Zemi živitelku 2017 přijelo sedm zahraničních delegací, mezi hosty slavnostního zahájení byli nejvyšší představitelé České republiky včetně prezidenta Miloše Zemana a ministra zemědělství Mariana Jurečky. Celkově přišlo na zemi živitelku 110 tisíc návštěvníků.

Hlavním cílem této akce bylo představit práci českých zemědělců a potravinářů, ukázat pestrost zemědělství, jeho přesah do dalších oborů a atraktivitu profesního uplatnění v zemědělství. Ročník 2017 měl podtitul „Cesta zemědělstvím“ a kromě expozic vystavovatelů nabídl návštěvníkům také dětský zemědělský svět nebo televizní studio TV živitelka. Součástí akce byly Národní dožínky 26. srpna s průvodem a slavnostním zahájením v Pivovarské zahradě. Letošní ročník Země živitelky se více přiklonil k odbornosti, navíc široké veřejnosti představil také zážitkové zemědělství.

Na Zemi živitelce se tradičně představovala i myslivost. V roce 2017 se její prezentace poprvé ujala ČTPLH a rozšířila tuto prezentaci o lesnictví. Lesnický sektor a myslivost se tak představily na výstavišti v Českých Budějovicích zcela nově, šířeji a přístupněji pro návštěvníky. Těžiště mysliveckého a lesnického programu bylo soustředěno do Dne lesa a myslivosti, který proběhl 25. srpna.

Den lesa a myslivosti zaznamenal vysokou návštěvnost

Program Dne lesa a myslivosti v pavilonu R1 se zaměřil jak na odborníky, tak na širokou veřejnost. Představil také lesnictví a myslivost jako součást hospodaření na půdě a jako příspěvek k udržitelnému rozvoji krajiny. Kromě pevných programových bloků probíhalo po celý den promítání filmů s lesnickou a mysliveckou tematikou.

**Česká technologická
platforma lesního
hospodářství**
a navazujících průmyslových odvětví

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Projekt je finančně podporován
Ministerstvem zemědělství

Děkujeme za spolupráci všem partnerům a přejeme mnoho úspěchů

v novém roce!

PF 2018

KOMPLEXNÍ LESNICKÝ PROGRAM

LHE Výroba 4000 C/S

pf
2018

PRO

Obecní a soukromé lesy

Těžební a pěstební společnosti

PRAKTIČNOST

JEDNODUCHOST

EFEKTIVITA

- Výroba
- Lesnické účetnictví
- LHE + bilancování LHP
- Projekty
- Bilance smluv
- Dotace na hospodaření v lesích
- Grafické zákresy obnovních prvků
- Statistika
- Škody zvěří
- Nápočty

PŘIPRAVENO NA
GDPR

NEZÁVISLOST
NA INTERNETU

OBJEDNEJTE SI
NEZÁVAZNOU UKÁZKU
PŘÍMO U VÁS

WOOD-TEC POTVRDIL SVOU POZICI

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ DŘEVAŘSKÉ A NÁBYTKÁŘSKÉ UDÁLOSTI PRO ČESKO A SLOVENSKO

Automatizace, robotizace a digitalizace ve zpracování dřeva a výrobě nábytku – to jsou hlavní trendy, jež představil patnáctý ročník Mezinárodního veletrhu pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl WOOD-TEC, který je zaštitěn podporou světového sdružení EUMABOIS. Právě zaměření na průmysl 4.0 odráží poptávku zpracovatelů dřeva a nábytkářů, kteří řeší způsob zvládnání zakázek při aktuálním nedostatku kvalifikovaných pracovních sil.

WOOD-TEC potvrdil svou pozici nejdůležitější dřevařské a nábytkářské události pro Česko a Slovensko

Automatizace, robotizace a digitalizace ve zpracování dřeva a výrobě nábytku – to jsou hlavní trendy, jež představil patnáctý ročník Mezinárodního veletrhu pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl WOOD-TEC, který je zaštitěn podporou světového sdružení EUMABOIS. Právě zaměření na průmysl 4.0 odráží poptávku zpracovatelů dřeva a nábytkářů, kteří řeší způsob zvládnání zakázek při aktuálním nedostatku kvalifikovaných pracovních sil.

Ve zcela naplněných pavilonech A2 a V se prezentovalo 319 firem a 210 značek z 18 zemí. Ve srovnání s posledním ročníkem se zvýšil zejména počet prezentovaných značek. Výrazně vzrostl i počet návštěvníků, kterých během čtyř dnů na výstaviště přišlo přes 11 tisíc. Proti minulým ročníkům se zvýšil počet návštěvníků ze zahraničí, zejména ze Slovenska. První den veletrhu přijely na pozvání Svazu výrobců dřevozpracujících strojů a zařízení obchodní mise

ze Slovenska, Maďarska a Bosny a Hercegoviny, veletrh navštívila také početná skupina představitelů thajských výrobců nábytku. Díky rozčlenění doprovodného programu do tematických dnů se podařilo i vhodně naplánovat návštěvy vystupujících odborníků. Tato struktura vyhovovala také návštěvníkům veletrhu.

Novinkou letošního ročníku byl doprovodný program tematicky rozdělený do jednotlivých dnů, nová organizace obchodních misí a diskuze, na kterých se setkaly špičky dřevozpracujícího a nábytkářského průmyslu z České republiky.

Premiéru si odbyla exponátová soutěž WOOD-TEC Award, v níž bylo ve dvou kategoriích oceněno osm exponátů. WOOD-TEC tímto posílil své postavení nejdůležitější obchodní i společenské události dřevařského a nábytkářského sektoru v České republice i na Slovensku.

Po celou dobu veletrhu probíhal doprovodný program ve WOOD-TEC aréně v pavilonu A2. První den proběhly nákupní workshopy Asociace českých nábytkářů a Klastru českých nábytkářů, program obchodních misí a úvodní diskuze, která se věnovala aktuálním problémům ve zpracování dřeva a výrobě nábytku. Hlavním programem technologického dne byl blok přednášek zaměřený na automatizaci a robotizaci, nábytkářský den se soustředil na outsourcing pro malé a střední výrobce nábytku. V obou dnech se prezentovaly také firmy nabízející zpracovatelům a výrobcům konkrétní řešení. Tato koncepce měla úspěch jak u návštěvníků, tak u prezentujících firem. Poslední den byl věnován studentům středních odborných škol, kterým byly předloženy nabídky vysokých škol na studium i firem na možné profesní uplatnění.

Veletrh i doprovodný program byly připraveny ve spolupráci s oborovými profesními sdruženími a vysokými školami.

CO ŘEKLI O VELETRHU WOOD-TEC ODBORNÍCI

Petr Pražan,
ředitel Společenstva
dřevozpracujících podniků

Veletrh je především o setkávání, vždyť jen setkání našeho společenstva se tu zúčastnilo přes padesát zástupců firem. Z toho je vidět, že lidi tato problematika zajímá. Seznámíme se tu s novými technologiemi a osobně doufám, že nám někdo jednou vyrobí i zařízení, které nám ve výrobě nahradí lidi, jež nemáme.

Martin Čudka,
prezident Asociace českých nábytkářů

Z každého veletrhu se snažím odnést si nějakou inspiraci, ne konkrétní informaci, kterou si můžu sehnat potom. Ale inspirace, setkání s konkrétními lidmi, výměna zkušeností a názorů – to jsou věci, které platforma veletrhu nabízí a které od veletrhu očekávají vystavovatelé i návštěvníci.

Jiří Holický,
Úřad zmocněnce vlády

Veletrh je o setkávání lidí, které je vždycky velice povznášející, protože se tak dozvíte spoustu informací. Přeji návštěvníkům veletrhu WOOD-TEC, aby se obohatili o spoustu nových informací a kontaktů, které jim pomohou při další činnosti.

Příští ročník Mezinárodního veletrhu pro dřevozpracující a nábytkářský průmysl WOOD-TEC bude probíhat od 29. října do 1. listopadu 2019.

Veletrhy Brno, a.s.

kontakt

www.wood-tec.cz

KALENDÁŘ POŘÁDANÝCH AKCÍ 2017

PROSINEC

slavnost
14. 12.

Novotného lávka
Praha

Pořádá: Česká lesnická společnost
**LESNICKÝ PODVEČER
SLAVNOSTNÍ UKONČENÍ ROKU**

Garant: Zdeněk Vacek
Info: www.cesles.cz

ÚNOR

veletrh
1.–4. 2.

Novotného lávka
Výstaviště
Praha-Holešovice

VELETRH DŘEVOSTAVBY 2018

konference

15.–16. 2.

Mendelova univerzita
v Brně

Pořádá: Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně a Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem

**GEOBIOCENOLOGIE A LESNICKÁ
TYPOLOGIE A JEJICH APLIKACE V LESNICTVÍ
A KRAJINÁŘSTVÍ**

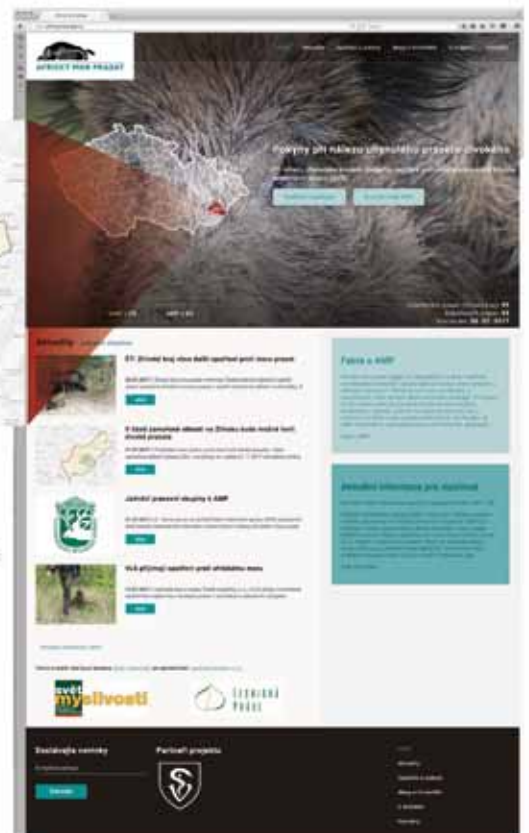
Garant: Michal Friedl
Info: michal.friedl@mendelu.cz

www.africkymorprasat.cz

Optimalizováno pro mobilní zařízení.

Vše o africkém moru prasat

- ▶ přehledně
- ▶ aktuálně
- ▶ komplexně na jednom místě

AFRICKÝ MOR PRASAT

Portál africkymorprasat.cz realizuje odborný měsíčník Svět myslivosti ze společnosti Lesnická práce, s. r. o.

POKYNY PRO AUTORY ČLÁNKŮ V ČASOPISE LESNICKÁ PRÁCE

Příspěvky

- samostatné odborné články
- příspěvky vycházející z vědeckovýzkumných projektů
- příspěvky vycházející ze zajímavých studentských prací
- výsledky analýz a šetření z oblasti technických lesnických oborů
- diskusní příspěvky a komentáře k uveřejněným článkům a aktuálním problémům
- informace ze seminářů a konferencí
- články ze zahraničních exkurzí
- krátké informace do rubriky Události a zajímavosti
- podněty pro redakční příspěvky

Rozsahy článků

Preferovaný rozsah článků jsou 2 tiskové strany.

- 1 tisková strana – cca 4 000 znaků včetně mezer
- 2 tiskové strany – cca 9 000 znaků včetně mezer

Redakce uvítá grafické přílohy (fotografie, grafy, tabulky, atd.). Text článků je nutné v závislosti na jejich velikosti zkrátit.

Náležitosti článku

- nadpis – stručný a výstižný (max. 60 znaků včetně mezer);
- perex (úvod) – popsat stručně danou problematiku, obsah a záměr článku (max. 800 znaků vč. mezer);
- vlastní text by měl být členěn do kapitol o max. rozsahu cca 3000 znaků vč. mezer se stručnými, výstižnými podnadpisy (nepoužívat členění vědeckých prací – tj. metodika, závěr apod., ale hesla vystihující faktický obsah kapitoly);
- závěrečná kapitola by měla jasně a stručně shrnout výsledky a doporučení pro cílovou skupinu čtenářů;
- na konci článku specifikace autora: jméno, titul, pracoviště, kontaktní e-mail;
- v případě, že jsou v článku fotografie, připojit jejich popisky a jméno autora.

V odborném časopise není nutné dodržovat požadavky kladené na vědecký článek. Můžete připojit vlastní názory či hypotézy, vlastní doporučení, osobní zkušenosti. Nepište heslovitě, ale celými větami. Použitá literatura a citace se z prostorových důvodů neuvádějí. V článku je uvedena informace, že použitá literatura je k dispozici u autora.

Fotografické přílohy

Fotografie (nejlépe digitální) o rozlišení min. 300 dpi (velikost cca 1 MB a více), ve formátu jpg, tif, gif, eps, bmp apod., nevkładat pouze do souborů doc (Word), ale vždy posílat zvlášť v příloze.

Grafy

Grafy zasílat zvlášť v Excelu, nevkładat pouze do souborů Word. Příspěvky a fotografie (do 5 MB) zasílejte nejlépe prostřednictvím e-mailu na adresu: prihoda@lesprace.cz, kulhanova@lesprace.cz, lukasova@lesprace.cz, redakcelp@lesprace.cz.

V případě potřeby umístění článku v konkrétním čísle LP, avizujte prosím článek (téma, rozsah a termín dodání do redakce) alespoň měsíc před uzávěrkou.

Autorský výtisk zasílá redakce zdarma, na vyžádání autora.

NAJDETE NÁS
TAKÉ NA FACEBOOKU

www.facebook.com/silvarium

facebook

svět
myslivosti
měsíčník
pro myslivce
a přátele přírody

časopis
pro
myslivce
a přátele
přírody

V aktuálním prosincovém čísle si můžete přečíst např. o:

- používání krátkých palných zbraní k dostřelu při dosledech poraněné černé zvěře,
- aktuální situaci s africkým morem prasat u nás i v zahraničí,
- zkušenostech myslivců s bojem s africkým morem prasat na Zlínsku,
- právních aspektech lovu veškeré černé zvěře podle mimořádných veterinárních opatření,
- účinnosti nejčastěji používaných metod ochrany srnčat při sklizni pícnin,
- příspěvních myslivců k získání ocenění v soutěži Vesnice roku,
- semináři „Sika – spása, nebo problém naší myslivosti?“,
- mezinárodní konferenci o tetřevovitých uspořádané v Polsku,
- Velkém finále soutěže Rarita roku 2017,
- hospodaření s jelení zvěří v bavorském vojenském výcvikovém prostoru Grafenwöhr,
- 80. výročí založení Klubu chovatelů jezevčků a jeho významných osobnostech,
- jubileu jagdteriérů – 90. let od prvního představení plemene.

Svět myslivosti

č. 12/2017 je na novinových stáncích
od 4. prosince 2017

Zájemci o celoroční předplatné Světa myslivosti (oproti stánkovému prodeji je zvýhodněná cena), kontaktujte asistentku naší redakce paní Jehnětovou:

Lesnická práce, s. r. o., Zámek 1, P. O. Box 25
281 63 Kostelec nad Černými lesy
Tel./fax: 321 679 413, 604 211 171
E-mail: predplatne@lesprace.cz
www.silvarium.cz